q̄tum ad eoꝝ doctrinam. qđ notatur in vnitate loci cū dr̄. De ſuo loco. de q̄ pōt exponi qđ dr̄. Job. xxviij. Auro locus ē in q̄ ꝯflatur. in ſacra ſcriptura ꝑ aurū itelligit̄ ſapientia diuina q̄ fuit in iſtis ꝓphis. ⁊ ſicut minera auri pluribꝫ portionibꝫ colligit̄ ⁊ in vna fornace ad ꝯflandū ponit̄: ſic in vnū maſſam redigit̄. ſic ſapiētia diuina in iſtꝭ pluribꝫ ꝓphetis refulgēs in h̄ libro colligit̄ ad inſtructionē fideliū vt in pſñti ꝯgnoſcant deū ꝑ fidē. ⁊ in futuro ꝑ aptā viſionē ad quā nos ꝑducat qui cū pr̄e ⁊ ſpū ſctō viuit ⁊ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Incipit liber Oſee ꝓphe.
Capitulum. I.

V[a]Erbū dñi qđ factū eſt ad[b] oſee filiū beeri[c] in diebꝫ ozie ioathā achaz ezechie regū iuda. ⁊[d] in diebꝫ hieroboā filij ioas regis iſrl̄.[e] Principiū loquēdi dño in oſee. Et dixit dñs ad oſee.[f] Uade ſūe tibi[g] vxorē fornicationū[h] et fac tibi filios fornicationū[i] q꞉ fornicās fornicabit̄ terra[k] a dño.[l] Et abijt[m] ⁊ accepit gomer[n] filiam debelaim[o] et ꝯcepit ⁊ pepit ei filiū. Et dixit dñs ad eum,[p] Uoca no-

In ꝓlogo. xij. ꝓpharū vbi dr̄. ſicut in lib. pſalmoꝝ pſalmi a diuerſ auctoribꝫ ꝯpoſiti ⁊c̄. Additio.

Secundū ſniam btī Aug᷒. oīm pſalmoꝝ in pſalterio ꝯtentoꝝ actor fuit ipē dauid. lꝫ q̄dā pſalmi ab alijs intitulent̄. vt aſaph ⁊ filijs chore. ⁊ hmōi q̄ quidē ſnīa lꝫ eñi ab aliq̄bꝫ ꝯdicat̄. nihilomin᷒ ꝓbabilioꝛ vr̄ ⁊ verioꝛ. put ſufficiēter fuit declaratū in additiōibus ſup pſalmo. j. Replica.

In ꝓfatione. xij. ꝓphaꝝ. poſtil. dicit. Sic pſalmi a pluribꝫ editi ꝯtinent̄ in vno libro pſalmoꝝ. Jta iſte ꝓphetie ponūtur in vno libro ꝓphaꝝ Contra qđ burg. dicit oīm pſalmoꝝ dauid fuiſſe auctorē ſm opinionē b. aug᷒. Quid aūt mihi videat̄ ad ꝯcordādū opiniones ſanctoꝝ doctoꝝ Aug. ⁊ Hiero. vide. ſ. circa primū pſalmū in correctio. Capitulum. I.

Verbū dñi. Liber iſte in. xij. ptes diuidit̄. ſm xij. ꝓphas. ⁊ ſunt ptes note. prima aūt ps in q̄ ꝯtinet̄ ꝓphetia oſee diuidit̄ in ꝓhemium ⁊ tractatū q̄ incipit ibi. Principiū loquendi. In ꝓhemio ꝑo oñdit̄ ꝓphe gen᷒. cū dicit̄.
b Ad oſee filiū beeri. ⁊ fuit iſte beeri ꝓpha ſicut ⁊ fili᷒ licet eius ꝓphetia nō habeat̄. ſicut nec de multis alijs q̄ tñ in ſcriptura ꝓphe nominant̄. habēt enī ꝓphe ꝑ regula. ꝙ qñ in principio alicui᷒ ꝓphe patris nomē exprimitur. ꝓpham fuiſſe intelligit̄. ſcđo oñdit̄ ꝓphie tp̄s. cum dicit̄.
c Jn diebꝫ ozie ioathan achaz ⁊ ezechie regū iuda. tpi
d Jn diebꝫ hieroboam (bus enī iſtoꝝ q̄ttuoꝛ ꝓphauit. filij ioas. iſte enī hieroboā fuit rex iſrl̄ ⁊ noīat̄ hic. q꞉ regnauit cū ozia rege iuda. xiiij. an. e Principiū. Hic īcipit tractatus ⁊ diuidit̄ i duas ptes. q꞉ primo ꝓphetat nō ſolū vbis ſed etiā ſenſibilibꝫ factis. ſcđo ſimplicibus vbis. ca. iiij. Circa primā ptem in q̄ vtualiter ꝯtinent̄ illa q̄ poſtea ſequūtur ꝯſiderādū ꝙ ſicut dicit apl̄s ad Ro. xj Cecitas ex pte ꝯtingit in iſrl̄ vt plenitudo gentiū intraret. ⁊ ſic oīs iſrl̄ ſaluus fieret. qđ implebit̄ circa finē mūdi qñ iudei ꝯuertētur ad xp̄m generaliter detecta falſitate antixp̄i. ⁊ ſm h̄ ꝓpha tria facit. pꝛio ḡ denūciat futuraꝫ iudeoꝝ excecationē. ſcđo gētiū illuminationē ibi. Et erit. tertio iudeoꝝ finalē ꝯuerſionē. ca. iij. prima adhuc in duas. q꞉ pꝛio tangit̄ iudeoꝝ captiuitas ꝓcedens xp̄i aduentum. ſcđo eoꝝ cecitas in eius aduentu ibi. Et ꝯcepit. prima adhuc in duas. q꞉ primo ponit̄ captiuitatis rō. ſcđo ipa captitas ibi. Et abijt ⁊ accepit gomer. Circa pmū dr̄
e Pꝛicipiū loquēdi dño i oſee. i. ad ipꝫ oſee. ⁊ dicūt expoſitores aliq̄ ꝙ dr̄ h̄ principiū loquēdi ad denotandū ꝙ dñs locutus eſt prius ad oſee q̄ꝫ ad reliq̄s ꝓphetas ſeq̄ntes. ſed h̄ oct. on bñ videt̄ verū. q꞉ abdias eſt vnus de ſequentibꝫ. et tamen ipē fuit homo ꝑfectus a tēpe achab regis iſrael cuius fuit diſpenſatoꝛ ſm oēs doctores hebraicos ⁊ latinos. A fine vo vite achab vſq꞉ ad principium regni ozie ſub q̄ oſee cepit ꝓphetizare. put dr̄ i textu fluxerūt. cij. anni. vt pōt de facili videri in q̄rto regum numerando tp̄a regum intermedioꝝ. ⁊ iđo nō eſt veriſile ꝙ abdias incepit poſt illū prophetare ſꝫ magis ante. ꝓpter qđ dicit Raſa. ꝙ iſtud principiuꝫ loquēdi refert̄ ad literā ſequētem cū dr̄.
f Uade ſume tibi. ita ꝙ iſtđ fuit primū qđ dñs locut᷒ fuit ad
g Uxorē foꝛ (oſee. nicationū. dicūt aliqui ꝙ iſta. mlr̄ quaz duxit ꝓpha in vxoreꝫ prius erat meretrix publica. ⁊ q̄uis vile eſſet eā accipe. ꝓpha tñ ſe humiliauit in h̄ volēs deo obedire ſicut eſaias q̄uis eſſet de genere regio. iuit tamē nudus ⁊ diſcalciatus vt obediret deo. Eſa. xx. Dicit tamē Hiero. in ꝓlogo ꝙ hec mlr̄ nō fuit fornicaria fornicatione corpis. ſed fornicatione mentis. q꞉ erat idolatra ⁊ gentilis. ⁊ hoc videtur verius. q꞉ ꝑ hoc ſignū magis reſpondebat ſignato ſcꝫ idolatrie populi future. que ꝑ hoc ſignificabatur. ſm ꝙ poſtea ſubditur. q꞉ fornicans fornicabit̄ terra a domino.
h Et fac tibi filios fornicationū. Jn hebr̄. hr̄ ſic. Accipe tibi vxorem fornicationū ⁊ filios fornicationū ſcꝫ accipe cum matre filios quos ante habuit. ita ꝙ accepit matrem i vxorem. ⁊ filios eius adoptauit. Filij eniꝫ q̄s genuit in eā poſtq̄ꝫ fuit eius vxoꝛ non poterant dici filij fornicationū fornicatione corporali. quia legitimi erāt nec fornicatione idolatrie. quia ꝓpheta non ꝑmiſiſſet ⁊ iđ qđ dicitur in tranſlatione noſtra. Fac filios fornicatōnū ſic eſt exponendum. Filios fornicationum fac tuos ꝑ adoptionem.
i Quia fornicans forni. ter. ſ. x. tribuum ⁊ duarum.
k A domino ꝑ idolatriam. que eſt ſpūalis fornicatio ⁊ dicitur. Fornicans fornicabitur. reduplicando ad denotandum multiplicatiōem idolatrie que facta fuit illo tēpore in vtraq꞉ pte frē ꝓpt̄ qđ regnum decem tribuū. primo fuit captiuatū ſub oſee. iiij. Regū. xvij. Et poſtea regnum duarum ſub ſedechia. iiij. Reg. vlti. Et ſic patet ꝙ in hac parte ponitur captiuitatis ratio. ſ. idolatrie multiplicatio.
l Et abijt. Hic conſequēter ponitur decem tribuū captiuatio que fuit prima. poſtea ſubdetur de captiuatiōe duarum tribuum que fuit ſecunda. Hec tamen pars prima diuiditur. q꞉ primo ponitur captiuitas. ſcđo eius diuinitas ibi. Et concepit. Circa primū dicitur.
l Et abijt. prompte deo obediens.
m Et accepit gomer. nomen eſt mulieris quam accepit in vxorem. n Filiam debelaim vna dictio eſt debelaim ita ꝙ de non eſt prepoſitio hic. vt aliqui dicunt. ⁊ eſt nomen propriū patris huius mulieris. vel loci vnde fuit nata. ſicut frequenter in ſcriptura dicuntur filie hieruſalem mulieres inde nate.
o Et concepit. de propheta.
p Uoca nomen eius iezrahel. q꞉ captiuationem regni decem tribuum ꝑ chriſtum volebat ſignificare eo ꝙ iezrahel erat ciuitas regia. quia iſta tamen punitio incepit a zacharia abnepote iehu. ideo ſubditur.

mē eius iezrahel. Quī ad huc modicū[q] ⁊ viſitabo.[r] ſanguinē iezrahel[s] ſup domū iehu[t] ⁊ q̄ſcere faciā regnū dom⁹ iſrl[v] Et ī illa die[x] ꝯterā arcū iſrl ī valle iezrahel[y] Et ꝯcepit ad huc, ⁊ pepit filiā ⁊ dixit ei[z] Voca nomē eius abſq; miſericordia.[a] Quia nō addā vltra miſereri domui iſrl[b] ſ3 obliuiōe obliuiſcat eoꝝ[c] Et domui iuda miſereboꝛ.[d] ⁊ ſaluabo eos ī dn̄o deo ſuo[e] ⁊ nō ſaluabo eos ī arcu ⁊ gladio ⁊ ī bello ⁊ ī eq̄s ⁊ ī eq̄tib⁹[f] Et ablactauit eā q̄ erat abſq; miſericordia[g] Et ꝯcepit ⁊ pepit filiū[h] Et dixit ei[h] Voca nomē ei⁹ nō ppl's meus[i] Quia vos nō ppl's me⁹. ⁊ ego nō ero veſter de⁹.

q Et viſitabo.i.puniā ſeu vindicabo. r Sanguinē iezrahel.i.ſanguinē innoxiū effuſum in iezrahel qd̄ exponūt al' q̄ de ſanguine naboth ibi effuſo. vt hr̄. iij. Reg.xxi. ſed huic dicto obuiat qd̄ ſubdit. s Super domū iehu. q2 dom⁹ eius nō fuit punita ꝓpter ſanguinē naboth ſ3 magis exaltata. eo q̄ Jehu in vīdictā ſanguinis naboth deleuit domū achab ꝓpter qd̄ ⁊ ꝓpter occiſionē ſacerdotū baal dn̄s dixit ad eū .iiij. Reg.x. q2 ſtudioſe egiſti qd̄ rectum erat ⁊ placebat in oculis meis. ⁊ oīa q̄ erāt in corde meo feciſti ꝯ domū achab filij tui vſq; ad quartā generationē ſedebūt ſup thronū iſrl. ſ3 q2 iehu poſtea fecit malū corā dn̄o vt ibidē hr̄. ⁊ filij ei⁹ poſt eū. iō iſtud malū dr̄ hic ſanguis iezrahel. ⁊ q2 iſti vel eoꝝ aliq̄ innocētes occiderūt. illud dr̄ hic vindicari ſup domū iehu qd̄ fuit iplētū in zacharia ei⁹ ab nepote. vt hr̄. iiij. Reg.xv. ⁊ extūc multū fuit afflictū regnū iſrl quouſq; fuit captiuatū p reges aſſyrioꝝ ſ3 teglatphalaſſar ⁊ ſalmanaſar. iō ſequit. t Et q̄ſ. fa. re. do. iſrl oſee ei⁹ rege captiuato. v Et in il. die. id eſt in illo tpe. x Cōterā arcū iſrl. q2 tūc debellati fuerūt ab aſſyrijs. y Et cōcepit. Hic ſcd̄m denūciat captiuitatis diuturnitas p nomē filie nate cū dicit. z Voca nomē ei⁹ abſq; miſericordia. iō ſubdit. a Quia nō addā vltra miſereri domui iſrl. vltra differendo ei⁹ captiuitatē. b Sz obliuione obliuiſcar dimittēdo in captiuitate ſicut dimittit res ꝯdata obliuioni. vn̄ ſm hebreos illa captiuitas nō ē adhuc reuocata. c Et domui iuda miſereboꝛ. ei⁹ captiuitatem differendo. q2 ꝓpter merita ezechie q̄ regnauit tpe oſee ppl's iuda fuit ſaluat⁹ de manib⁹ ſennacherib miraculoſe. iō ſubdit. d Et ſaluabo eos in dn̄o deo ſuo.i. in virtute dn̄i q̄ miſit angelū ⁊ interfecit in caſtris aſſyrioꝝ clxxxv. milia bellatoꝝ. iiij. Reg.xix. iō ſubdit. e Et nō ſaluabo eos in arcu ⁊c. ⁊ nō ſolū miſert⁹ fuit dn̄s regni iude captiuitatē differēdo vſq; ad tp̄s ſedechie ſ3 etiā inductā relaxādo inſpirādo cyro regi dare licentiā ppl'o redeūdi. vt hr̄ Eſdre.i. f Et ablactauit.i. a lacte amouit. ⁊ p h̄ deſignat q̄ oīs ꝯſolatio eēt regno iſrl ſubtrahēda. g Et ꝯcepit. Poſtq̄ȝ egit d̄ captiuitate regni iſrl (da. q̄ p̄ceſſit xp̄i aduētū. h̄ in aduētu xp̄i deſcribit cecitas iudeoꝝ. ⁊ h̄ p nomē filij nati cū dr̄. h Voca nomen ei⁹ nō ppl's me⁹. q2 negauerūt ipm ac̄ p̄latū dicentes. Nō habem⁹ regē niſi ceſarē. ⁊ tūc ꝓprie facti ſunt non ppl's ei⁹. ſm q̄ p̄dixerat. Dan.ix.c. Poſt hebdomadas .lxij. occidet xp̄s. ⁊ nō erit ei⁹ ppl's q̄ eū negaturus eſt. ⁊ d̄ illis dicit hic. Quia vos nō ppl's meus.

In ca.i. oſee vbi dr̄ in poſtilla. Et fuit iſte beeri propheta ſicut ⁊ filius ⁊c. Additio.

c Ut dictū fuit in additione ſup hieremiā.i.ca. l3 ī dictis cuiuſdā doctoris thalmudici reperiat. q̄ qñ nomē pr̄is alicui⁹ ꝓphe exprimit ī p̄ncipio ꝓphie filij. pater ēt intelligit fuiſſe ꝓpha. nō tn̄ h̄ dictū reputat vt regula apud eos. ſ3 tanq̄ dictū qd̄ eadē facilitate ꝯtēnit q̄ approbat cū nullū fundamētū habeat in ſacra ſcriptura. nec ēt in rōne. nā manifeſtū eſt q̄ de⁹ indifferēter dat donū ꝓphetie cui vult ēt ſi nō ſit fili⁹ ꝓphete. Itē ad nr̄am eruditionē nō videt ptinere noſſe. an beeri pater oſee fuerit ꝓpheta vel nō cū ꝓphia beeri nō inueniat. Si eīn ꝓphetia beer inueniret. oporteret nos cognoſcere q̄ eēt ꝓpha vt ei⁹ ꝓphetiā recipemus ſ3 cū talis ꝓphetia ñ inuenit curioſum vr̄ magis q̄ȝ vtile ſcire ipm fuiſſe ꝓphā vl' nō. Idē dicendū de alijs patrib⁹ ꝓphetarū quoꝝ noīa ī ꝓphetijs filioꝝ exprimunt q̄ quidē noīatio patrū vt dicūt q̄dē hebreoꝝ expoſitores fit eo q̄ tales pr̄es erāt ſuis tēporib⁹ famoſi q̄ rōne ēt noīant ī aliquib⁹ ꝓphetijs nō ſolū pr̄es ſ3 ēt aui ⁊ ꝓaui. vt de zacharia et alijs.

In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. In dieb⁹ hieroboā filij ioas Additio.

s I queraf q̄re in ꝓphetia eſaie q̄ ꝓphetizauit tpib⁹ q̄tuoꝛ regū iude hic noīatoꝝ nō noīat hieroboā q̄ regnauit cū ozia rege iuda xlj. annis vt dr̄ in poſtilla. ⁊ tñ noīat hic ī ꝓhemio oſee Quid ad hoc dicēdū ſit habet in additione prima ſup primū capitulum eſaie.

In eo. ca. vbi dr̄ i poſtil. Uxorē fornicariā. Additio.

s Secūdū trāſlationē ionathe.ſ.chaldaicā illud qd̄ hic dr̄. Sume tibi vxorē fornicariā. Et abijt ⁊ accepit gomer filiā debelaim ⁊ ꝯcepit ⁊c. ſimiliter ⁊ illud qd̄ .i. iij. ca. dr̄ Adhuc vade ⁊ dilige mulierē tuā dilectā amico ⁊c. totū intelligit ī viſione ꝓphetica factū nō aūt in re. qd̄ licet deuiet a cōi expoſitiōe doctoꝝ noſtroꝝ ⁊ ēt hebreoꝝ. videt tñ aliquā p̄tē veritatis habere Primo ex h̄ q̄ accipe mulierē fornicariā mētis aut corporis dato q̄ poſtq̄ȝ eam accepit ꝓpha neutro mō eſſet fornicaria. tñ adhuc haberet ſpēm mali. qd̄ de⁹ nō p̄ciperet facere p̄ſertim ꝓphete. cui⁹ vita cederet alijs in exēplū. Itē iſtud factū nullo mō corrſidet rei figurate. Illa eīn gomer erat fornicaria tantūmodo anteq̄ȝ eā acciperet ꝓpheta. ſ3 poſt acceptionē erat vxoꝛ legitima ⁊ caſta ꝯiugali caſtitate ſm cōmunē expoſitione. ſ3 ꝯſtat q̄ regnū iſrl ⁊ ēt regnū iude, poſtq̄ȝ deo fuerūt coniuncta p legis acceptionem fornicata ſunt a deo ſm aūt expoſitionē chaldaicā ꝓpheta accepit illā fornicariā ⁊ fecit filios fornicationū. qd̄ ꝓprie corrſideret rei figurate. ſed q2 ſm iſtā expoſitionē hoc ſolū fuit ſm viſionē ꝓpheticā ⁊ nō realiter. iō nullā rōnē h3 peccati vel mali exēplariſ. exponūt aliq̄ illud qd̄ hr̄ Gen.xv. Sume tibi vaccā triennē ⁊ arietē triū annoꝝ ⁊c. qd̄ totū fuit factū in viſione ꝓphetica. qd̄ ſatis ſufficiebat ad certificationē abrae de his q̄ ibidē ꝯtinent. iā eīn modicū an̄ d̄ ipo dixerat Credidit abraā deo ⁊ reputatū ē ei ad iuſticiā. ⁊ ſic videt q̄ iā nō oportebat oſidere ſibi ſigna viſibilia ad credendū cui⁹ ſimile pōt dici in ꝓpoſito. Replica

c Circa primū oſee. Burgen. mouet ꝯ poſtillatorē dicentē q̄ patres ꝓphetaꝝ in exordijs noīati fuerint etiā ꝓphete. ſm regulā hebreoꝝ d̄ hoc vide correctoriū circa primū cap'lm hiere. Etiā circa idē capitulū burgē. vt yſmael manū mouet ꝯ oēs. nimirū q̄ oīm ꝯ eū moueant. Dicit eīn illū paſſum. Accipe fornicariā ⁊c. nō debere intelligi ſm rem. ſed ſm ꝓpheticā

viſionē nō realiter q꜡ hꝫ ſpeciē mali quā deꝰ nō pcipe-
ret. vt ꝓpha cederet alijs in malū exēplū. huiꝰ correctio
nē vide Beſi. xij. in correct. penultimo. Sꝫ ꝙ bur. h ar-
guit ꝙ factū nullo mō corrñdet rei ſignate. nō valet. q꜡
ſm materiā ſubiectā vtiqꝫ corrñdet. Cuius nō oportet fi
gurā ⁊ figuratū p oīa
corrñdere vt ptꝫ p to
tā legē veterē. imo ⁊
burgñ. j. ri. c. cū glo.
dicit. Typus partem
indicat ꝙ ſi totū pce
dat in typo. iā nō eſt
typus ſꝫ veritas. cor-
rñdet āt ſm materiā
fornicarie vt terra for-
nicās ſit figurata. ſꝫ
nō oportet ſi forni-
caria ſumpta ī matri
moniū fuit emēdata
ꝙ igit̄ iſrl' figuratus
debuit eē emēdatus
Et dicunt̄ filij legiti-
mi. filij fornicationū
a denoīatione mřis
qñ poſita fuit ī exem
plo figurali. Quia tūc deꝰ etiā ſynagogā recipet in vxo-
rē legitimā ſi auferret fornicatiōes ſuas a facie eiꝰ ⁊c. p
ut etiā burgeñ exponit. Capl'm. II.

E erit Hic incipit ſcōm ca. ſm hebreos in quo
e post executionē iudeoꝝ ponit̄ illumiatio gen-
tiū. Circa qđ ſciendū ꝙ iō hic incipit nouū ca.
ad denotandū ꝙ incipit alia ſnīa a pcedēti. ⁊ diuidit̄ i
duas ptes. q꜡ primo deſcribit̄ gētilitatꝫ vocatio ſcđo vo
cate ꝯſolatio. ibi. Propter hoc. Prima in duas. q꜡ prio
ponit̄ dicta vocatio. ſcđo iterponit̄ regni iude captiua-
tio. ibi. Judicate. Sciendū ēt ꝙ gentiles ꝯuerſi ad fidē
xpi noīe iſrl' nominant̄. ſicut fuit declaratū Eſaie. xliiij.
ſup illud. Iſte dicet dñe ego ſum. ⁊ ille inuocabit ī noīe
iacob. ⁊ h ſcribet manu ſua dño ⁊ ī noīe iſrl' aſſimilabit̄
iō dicit̄ hic. a Et erit nūerꝰ filioꝝ iſrl' quaſi harena
maris. i. in multitudine maxima. ſicut videmꝰ imple-
tū in ꝯuerſione gentiū. b Et erit in loco. hanc au-
ctoritatē allegat apl's ad Roma. ix. dictā ad lrām de ꝯuer
ſione gētiū. ꝓpter qđ exponētes hanc ꝓpē aliter vident̄
ab eo diſcordare. ꝓpter qđ ſicut dixi a principio intelli-
git̄ de illumiatione gentiū. dicit igit̄. b Et erit ī lo-
co. i. in orbe vniuerſo vbi habitāt gētiles. c Ubi di
cet̄ eis. nō ppl's meꝰ vos. q꜡ vſqꝫ ad aduētū xpi fuerunt
ydolatrie dediti. d Dicet̄ eis filij dei viuentis. p
ſuſceptionē fidei. ſm ꝙ dꝛ Joh. i. Quotqt āt receperūt
eū dedit eis ptātē filios dei fieri his q credūt in noīe
eiꝰ. Et q꜡ ꝯuerſi ſunt p pdicationē aploꝝ ⁊ alioꝝ diſcipu-
loꝝ q fuerūt iudei. ita ꝙ ex iudeis ⁊ gētilibꝫ facta ē vna
eccl'ia. iō ſubdit̄. f Et ꝯgregabūt̄ filij iuda. i. apli alij
qꝫ diſcipuli natione iudei. g Et filij iſrl'. i. gētiles cō
uerſi q ſic noīant̄ vt pdcm̄ ē. h Pariter. i. i vna eccl'ia
i Et ponēt ſibimet. i. vnanimiter ꝯfitebunt̄.
k Caput vnū. ſ. xpm. l Et aſcēdēt de terra. i. multi
plicabunt̄ fideles p orbē ſicut illa q pullulāt de terra. vñ
⁊ de magna multitudine ppl'i ꝯuenientē aduinucē dꝛ vul-
gariter. Uidebat̄ ppl's de terra pullulare. m Quia
magnꝰ dies iezrabel. i. magna ꝯgregatio ſeu multiplica
tio fideliū. eo ꝙ iezrabel interpretat̄ ſemē dei. ⁊ h mō ex-
ponit rab. ſa. licet vertat ad aliū intellectū. nō ei pōt cō
uenienter exponi pō iſta de pplo redeunte de babylone v
volūt aliq dicere. q꜡ ille ppl's redijt in hierl'm. eſdre. i. ⁊

Et erit nūerꝰ .II.
e filioꝝ iſrl' q̄ſi ha
rena maris. q ſine
menſura ē. ⁊ nō nūerabit̄.
Et erit in loco. vbi dicet̄
eis nō ppl's meꝰ vos dicet̄
eis. filij dei viuētis Et cō
gregabunt̄ filij iuda ⁊ filij
iſrl' pariter. ⁊ ponēt ſibimet
caput vnū ⁊ aſcēdēt de ter
ra q꜡ magnꝰ dies iezrabel
Dicite fratribꝫ vr̄is ppl's
meꝰ ⁊ ſorori vr̄e miſericor
diā ꝯſecuta. Judicate ma
trē vr̄am iudicate q꜡ ipa
nō vxor mea. ⁊ ego nō vir
eiꝰ Auferat fornicationes
ſuas a facie ſua. ⁊ adulte-
ria ſua de medio vberū ſuoꝝ
ne forte expoliē eā nudā.
⁊ ſtatuā eā ſm diē natiui-
tatis ſue. ⁊ ponā eā q̄ſi ſoli-
tudinē ⁊ ſtatuā eā velut ter
rā inuiā ⁊ iterficiā eā ſiti ⁊
filioꝝ illiꝰ nō miſerebor q꜡
filij fornicationū ſūt q꜡ for

nō in iezrabel. q꜡ ſamariā ⁊ alias ciuitates ꝓpinquas. x.
tribuū de qbꝫ erat iezrabel tenebāt gētiles ibi adducti de
aſſyrijs. vt hr̄. iiij. Reg. xvij. ⁊ primo eſdre. iiij. ⁊ q꜡ ſicut
dictū ē pfideles de natiōe iudeoꝝ facta ē prima ꝯuerſio
gētiliū. iō alloquit̄ eos dñs dicens. n Dicite vos
apl'i ⁊ alij fideles de
o Fratri. (iudeis-
bus veſtris. i. ꝯuer-
ſis de gentilibꝫ q facti
ſunt fratres veſtri p
ſuſceptionē fidei.
p Populus meus
id ē qđ ſunt ppl's meꝰ
ſicut ⁊ vos ſicut dic
apl's ad Roma. iij. c.
Nō ē diſtinctio iudei
⁊ greci. nā idem dñs
oīm ⁊c.
q Et ſorori veſtre. ſ.
gentilitate ꝯuerſe.
r Miſericordiā cō-
ſecuta. cū eñ eſſet ab
āntiquo ydolatrie de-
dita p miſericordiā
dei merā ⁊ nō p me-
rita patrū. vocata ē ad fidē ſicut iuda p merita abrae ⁊
alioꝝ ſanctoꝝ antiquoꝝ. s Judicate. Hic denūciat̄
captiuitas duaꝝ tribuū q. ſ. fuerat omiſſa eo ꝙ capti-
uationi. x. tribuū q ſunt iſrl ſm carnē iūgebat̄ vocatio
ſeu illuminatio gētiū q ſunt in iſrl' ſm ſpm̄ ⁊ diuidit̄ in
duas ptes. q꜡ primo denūciat̄ captiuitas rōne culpe. ſe-
cūdo rōne ignorantie ibi. Et hec neſciuit. Circa primū
alloquit̄ iuſtos q erāt in regno iuda. vt hieremiam ba-
ruch ⁊ alios dicēs. s Judicate matrē veſtrā. i. hieru
ſalē q erat metropolis in regno. ⁊ ſic mater aliaꝝ ciui-
tatū ⁊ totiꝰ ppl'i. ſicut. ij. regū dꝛ de abela. Cur qris ſub-
uertere matrē ciuitatū in iſrl'. t Judicate. i. ex mali
tia eiꝰ ꝑpendite. v Quia ipa nō vxor mea. ⁊ h ꝓpter
ydolatriā p quā a me receſſit ⁊ maxime tpe manaſſe qui
ydola poſuit in tēplo dñi. x Et ego nō vir eiꝰ. q꜡ vir
⁊ vxor correlatiue dicunt̄. ⁊ iō remoto vno remouet̄ re-
y Auferat fornicationes ſuas. i. ydolatrias (liquum.
z A facie ſua. ita ꝙ ad eas amplius nō attēdat ſꝫ ma-
gis retro dorſum ꝓijciat. z Et adulteria ſua ⁊c. loqui
tur de hieruſalē p modū meretricis q inter vbera ſua
ponit fragrātia aliqua vt magꝰ placeat adultero ſic ha
bitatores hierl'm offerebāt ydolis fragrās thymiama.
a Ne forte expoliē eā nudā p chaldeos. q ciuitatē po-
ſtea ſpoliauerūt oībꝫ bonis. hic dꝛ forte. nō ꝓpter aliqđ
dubiū exiſtēs in deo reſpectu futuroꝝ q ſunt ſibi certiſ
ſima. ſꝫ ad denotādū libertatē arbitrij. p quā ſi pfecte
peniteret deꝰ parceret de pena. p Et ſtatuā eā ſm
diē natiuitatis ſue. i. in magna ꝯfuſiōe ⁊ vilitate. ſm ꝙ
dꝛ Ezech. xvi. In die ortus tui nō ē pciſus vmbilicꝰ tuꝰ
⁊ in aqua nō es lota. ⁊ ſequit̄. Proiecta es ſup faciē terre
in abiectione. c Et ponā eā quaſi ſolitudinē. deſtru
ctis muris ⁊ cōbuſtis edificijs. d Et ſtatuā eā ve-
lut terrā inuiā. ꝓpter multiplicationē ſerpentū ⁊ aliaꝝ
feraꝝ ex longa vaſtatione terre. e Et interficiā eā ſi
ti. deficiente potu in obſidione. f Et filioꝝ eius nō
miſerebor. ſꝫ partim occident̄ ⁊ partim captiuabunt̄. et
oīa iſta paſſa ē hieruſalē poſtea p chaldeos.
g Quia filij fornica. ſunt. i. multe ydolatrie. ſicut viri
ſanguinū dicūt̄ multi ſanguinis effuſores. gtūs ei plura
lis: hꝫ virtutē huiꝰ duplicis ſingularis. h Uadā poſt
amatores meos ⁊c. poſt ydola quibꝰ victū ⁊ veſtitum

⁊ alia neceſſaria attribuebant. i Propter h̄ ecce ego
ſe.vi.tu.ſpinis ⁊c̄.i.chaldeis obſidētibꝰ irl'm in circui/
tu cū gladijs interficiendū. k Et ſemitas ſuas.nō i/
ueniet.i.vias ꝑ q̄s poſſet effugere. l Et ſequet̄ ama/
tores ſuos.i.deſiderabit aduentū egyptiorū q̄ ꝓmiſerant
ei auxilium.

m Et nō app.eos.
q2 nō fuerūt eis ī au/
xiliū ſ3 mag̃ ī nocu/
n Et dicet(ī:entū.
vadā ⁊ reuer.q2 ciui/
tas irl'm vidēs ſe in
arto poſitā ⁊ in pun
cto captiōis ⁊ deſtru
ctiōis.ꝑcepit ꝙ ma/
le fecerat colēdo ido/
la.⁊ q̄rendo hūanum
auxiliū et dei diffidē
tia.ſ3 h̄ fuit nimiſ tar
p Et hec neſci.(de.
uit.Hic ꝯſt̄ denūcia
tur dicta captiuitas
culpabilis rōne ig̃nā
tie.q̄ cauſat̄ in aīa ex
peccatorū multiplica
tione ſm̄ q̄ď dī Sap.
ij.ca. Excecauit illos
malicia eorū.⁊ ſm̄ h̄
p Et hec neſci(dī h̄.
uit.q2 ego dedi ei fru
mentū ⁊c̄.i.cibū ⁊ po
tum ⁊ indumentum
q̄ diuitie ſūt nat̄ales
q Et argētū multi
plicaui ⁊c̄.i.diuitias
artificialeſ.magna ei
cecitas fuit attribue
re talia idolis ſurdis
⁊ mutis.

nicata ē mat̄ eorū. Cōfuſa ē
q̄ ꝯcepit eos q2 dixit. [b] Ua/
dā pꝰ amatoreſ meos q̄ dāt
panes m̄.⁊ aq̄s meas.⁊ la/
nā meā ⁊ linū meū oleū me
um ⁊ potū meū. [i] Propt̄ h̄
ecce ego ſepiā viā tuā ſpiniſ
⁊ ſepiā eā maceria [k] Et ſemi
tas ſuas nō iueniet [l] ⁊ ſeq̄t̄
amatores ſuos. [m] ⁊ nō app/
hēdet eos.⁊ q̄ret eos ⁊ nō ī
ueniet. [n] Et dicet. Uadā et
reūtar ad virū meū priorē3
q2 bn̄ m̄ erat tūc magis q̄
nūc. [p] Et hec neſciuit.q2 ego
dedi ei frumētum ⁊ vinū ⁊
oleū. [q] ⁊ argētū m̄tiplicaui
ei ⁊ aurū. [r] q̄ fecerīt baal [s] Id
circo ꝯūtar ⁊ ſumā frumē/
tū meū ī tp̄e ſuo.⁊ vinū me
um ī tp̄e ſuo. [t] ⁊ libabo lanā
meā ⁊ linū meū q̄ operiebant
ig̃miniā eiꝰ. [v] Et nūc reuela
bo ſtulticiā eiꝰ in ocul' ama

r Que fece.baal.ei ſacrificia offerēdo ⁊ p̄cioſis eū or/
nādo. s Idcirco ꝯuer.⁊ ſu.fru.⁊c̄.i.auferā ab ea bōa
ad victū ⁊ veſtitū ꝑtinētia. t Et libe.la.meā.de fui/
tute.q2 ſeruit idolatris eorū ig̃miniā operiendo. v Et
nūc reue.ſtul.eiꝰ in ocu.ama.eiꝰ.i.corā idol' q̄bꝰ fuiebat
⁊ ſcīētibꝰ egyptijs q̄bꝰ ꝯfederata erat. x Et vir ñ eru
et eā.egyptij enī nō poterāt eā iuuare ſic̄ ꝓmiſerant.
y Et ceſ.fa.om.gau.eiꝰ.ciuitatē ⁊ tp̄l'm deſtruendo.
z Solēnitatē eiꝰ.i.ſolēnitates.ponēdo ſingl'are ꝓ plu
rali.ſic̄ Exo.viij. Uenit muſca grauiſſima.⁊ q̄ ſint ille ſo
lēnitates explicat mag̃ dī. a Neomeniā eiꝰ.q̄ fiebat
in principio cuiuſlet mēſis. b Et ſabba.eius.in fine
cuiuſlibet hebdomade. c Et oīa feſta tp̄a eiꝰ.i.feſta
tp̄alia q̄ fiebāt ſel' in anno.ſ.paſce ⁊ penthecoſtes ⁊ ſiīlia
d Et corrū.vi.eiꝰ ⁊c̄.i.vineas ⁊ alias arbores fructife
ras q̄s p̄ſciderūt chaldei in terris circa irl'm exītibꝰ.
e De q̄bꝰ dixit. Mercedes he ⁊c̄.q2 ñ ſolū bona mobi
lia attribuebat bn̄ficio idolorū.ſ3 etiā bōa immobilia.
f Et po.eā in ſal.irl'm eni deſtructa lōgo tp̄e fuit ſine
habitatoribꝰ.⁊ ſic creuerūt ibi ſpine ⁊ frutecta. g Et
comedet eā.i.bona eiꝰ. h Beſtia agri.i.nabu.q̄ v̄ſus
in amētiā eiectꝰ fuit ab hoībꝰ ⁊ cū feris fuit hitatio eiꝰ.
vt h̄r Dan.iiij. i Et viſi.ſu.eā di.bala.i.ī q̄bꝰ ſeruiuit
baalim debite puniendo. k Et orna.inau.ſua ⁊c̄.ad
reuerentiā eni idolorū ornabāt ſe hitatores irl'm.ſicut ca/
tholici in feſtis ſctōrū. l Propter h̄.ꝑtem iſtam expo
nit Ra.ſa.de captiuitate babylonica ⁊ eius relaxatione

vſq3 ad finē capituli et aliqui expoſitores catholici eū ſe
quūtur in pte exponētes de reductiōe captiuitatis babi
lonice.ſ3 ꝯtra h̄ obuiat l̄ra in pluribꝰ locis ⁊ potiſſime ī
fine capituli.q2 ab ap̄lo ad Romā.ix.allegat̄ dicta littera
de ꝯuerſione gentiliū ad fidē vt videbit̄.⁊ ſm̄ h̄ in parte
ponit̄ gentilitas voca/
cate diuiā ꝯſolatio vt
ſ.dictū ē in diuiſiōe
ꝓpter h̄ iſtud non co/
pulat̄ imediate ad li
terā p̄cedentē.ſed ad
illud q̄ď ſ.poſitum ē
Dicite fratribꝰ vr̄is
ꝓpl's meꝰ.⁊ ſorori vr̄e
id ē gētilitati ꝯuerſe.
Miam ꝯſecuta ⁊c̄.
l Propter h̄ ecce
ego lactabo eā.ꝯſola
tionibꝰ ſpūſſancti.vn̄
Act.x.ca.legit̄ ꝙ p̄di
cāte petro cecidit ſpi
ritusſāctꝰ ſup corne
liū ⁊ alios gētiles q̄
erāt cū eo ⁊ loquebā/
tur linguis.
m Et du.eā in ſoli
tu.q2 a tp̄e ap̄lorū m̄l'
ti ꝯuerſi ad fidē trā
ferebāt ſe ad loca ſoli
taria vt meliꝰ vacarēt
ꝯtemplationi ⁊ reſi/
cerent ꝯſolatione di/
uina.ideo ſubditur.
n Et loquar ad cor
eius.q̄ď fit in ſecreto
rū reuelatiōe.⁊ ſpūſ/
ſancti ꝯſolatione.

torū eiꝰ. [x] ⁊ vir nō eruet eā de
manu mea. [y] Et ceſſare faciā
oē gaudiū eiꝰ [z] ſolēnitatē
eiꝰ [a] neomeniā eiꝰ [b] ſabbatum
eiꝰ [c] ⁊ oīa feſta tp̄a eiꝰ [d] et cor/
rūpā vineā eiꝰ ⁊ ficū eiꝰ [e] de
quibꝰ dixit. Mercedes he
mee ſūt q̄s dederūt m̄ amato
res mei. [f] Et ponā eā ī ſaltū
[g] ⁊ cōedet eā [h] beſtia agri [i] Et
viſitabo ſup eā dies [*] baalim
q̄bꝰ accēdebat icēſū.⁊ [k] orna
bat̄ ī aure ſua ⁊ monili ſuo
⁊ ibat pꝰ amatores ſuos.et
mei obliuiſcebat̄ dicit dn̄s
[l] Propt̄ h̄ ecce ego lactabo
eā [m] ⁊ ducā eā ī ſolitudinē3 [n]
Et loq̄r ad cor eiꝰ [o] ⁊ dabo ei
vinitores eiꝰ ex eodē loco [p] ⁊
vallē achor [q] ad apiēdā ſpē3.
[r] Et canet ibi [s] iuxta dies iu/
uētutis ſue ⁊ iuxta dies aſcē
ſiōis ſue de t̄ra egypti. Et
erit [t] ī die illa ait dn̄s. [v] voca

o Et da.ei vini eiꝰ.
ex eodē loco. Iſti ſūt
apoſtoli qui vinū doctrine chriſtifidelibꝰ ꝓpinauerunt.pro
pter q̄ď ſaluator dicit de ſeipo Ioh̄.xv.ca. Ego ſum vitis
vera ⁊c̄. Et iſtud vinum germinat virgines. Zach.ix. Et
iſti vinitores fuerunt ex eodem loco.quia nati in iudea.
ſicut ⁊ chriſtus.
p Et vallem achor.non eſt nomen loci ſm̄ ꝙ dicit Ra
bi ſa.q2 achor non eſt nomen ꝓprium ſed appellatiuum
⁊ turbatiōem ſignificat.vt ꝓbatum fuit Ioſue.vij.⁊ iō
per vallem achor intelligitur humilis cōtritio de pecca/
tis.ſicut dicit idem Ra.ſa.ꝓpter quod andreas ⁊ alij ſe/
quentes eum dicentes.ꝙ vallis achor eſt hic nomen lo/
ci iuxta hierichō quem primo intrauerunt redeuntes d̄
babylone magis iudaizant q̄ūtum ad h̄ q̄3 ipſe.
q Ad aperiendam ſpem. Dum illis enim contritio de
peccatis aperit ſpem ſalutis.
r Et canet ibi.deum laudando.
s Iuxta dies iuuentutis ſue.⁊ qui ſint illi dies ſub/
ditur. Et iuxta.et ꝓ id eſt. Et iuxta dies aſcenſionis eius
de terra egypti.tunc eni aſcendens de mari rubro cecinit
Cantemus domino glorioſe ⁊c̄. Exo.xv. Sic primitiua ec
cleſia valde fuit diuinis laudibꝰ intenta.vt3 in actibus
apoſtolorum in pluribꝰ locis.
t In die illa.i.in tempe noui teſtamenti.
v Uocabit me ⁊c̄.baalim. Dicunt hic aliqui ꝙ baalim
idem ſignificat ꝙ vir meꝰ.et tamē redeūtes de captiui
tate vitabāt hoc nomē.eo ꝙ erat ſimile noī idoli.ſ.baal
Ra.ſa.hoc exponit magis catholice q̄ūtū ad hoc dicēs ꝙ

vir me⁹ hic accipit̃.i.ſponſus me⁹ q̄ eſt noīatio amoris Baalim v̄o ſm̄ ꝓprietatē hebraici ſmonis idem eſt ꝙ dn̄s me⁹ q̄ noīatio ē timoris.ſm̄ illud malach.i.ca. Si ego dn̄s vbi ē timor me⁹.⁊ ſic ē ſenſus ꝙ ex familiarita te cū deo ꝑl's ei⁹ vocabit eū ſub noīe amoris ⁊ nō ti-moris.⁊ h̄ ꝓprie ꝯue-nit ſtatui noue legis q̄ ē lex amoris ſm̄ ꝙ dicit aug. Breuis dif ferētia legis ⁊ euāge-lij timor ⁊ amor. ſic igit̃ timori ſucceſſit amor.

f Et aufe. noīa baa lim d̄ ore ei⁹ ⁊c. ſicut pꝫ ī ipletū p̄ p̄dicatio ne apl'oꝝ ⁊ alioꝝ cre-dētiū ꝙ ceſſauit ydo latria q̄ſi p̄ totū mū-dū.

y Et ꝑcutiā eis fedus in die illa id eſt tpe gratie.

z Cū beſtia agri.i. cū crudelib⁹ tyrānis

a Et cū volucre ce-li.i. cū regib⁹ ſupbis.

b Et cū reptili terre id ē cū eoꝝ miniſtris

bit me vir me⁹ ⁊ nō voca-bit me vltra baali.[x] Et aufe rā noīa baali d̄ ore ei⁹ ⁊ nō recordabit̃ vltra noīs eoꝝ [y] Et ꝑcutiā eis fedus ī die illa[z] cū beſtia agri[a] ⁊ cū vo-lucre celi[b] ⁊ cū reptili t̄re.[c] Et arcū ⁊ gladiū ⁊ bellum ꝯterā d̄ t̄ra[d] ⁊ dormire[e] eos faciā fiducialit̃.[f] Et ſpōſa bo te mihi ī ſempit̃nū.[g] et ſpōſabo te mihi ī iuſticia ⁊ iudicio. ⁊ ī miſericordia ⁊ miſerationib⁹. Et ſpōſa bo te mihi ī fide ⁊ ſcies q2

q2 ⁊ iſti q̄ in p̄ncipio ꝑſequebant̃ fidē xp̄i. ad fideꝫ ſunt ꝯuerſi in magna p̄te toti⁹ mūdi. ⁊ maxīe a tpe ꝯſtātini.

c Et arcū gladiū ⁊ bellū ꝯterā. q2 xp̄ianoꝝ ꝑſecutores facti ſunt eoꝝ defenſores. iō ſequit̃. d Et dormire. i. q̄eſcere. e Eos faciā. ſedata ꝑſecutiōe. f Et ſpō-ſabo te mihi ī eternū. q2 eccl'ie xp̄i ſpōſe nō ſuccedet ni ſi ſtatus glorie. g Et ſpon. te mihi in iuſticia ⁊c. q2 fides ſine opibus mortua. eſt. h Et erit in die illa exau. i. p̄ces fideliū. ⁊ ſubdit̃ modus. i Et p̄ id eſt. k Exaudiā celos ⁊c. qđ intelligit̃ d̄ multiplicatiōe bo noꝝ tp̄aliū ⁊ ſpūaliū in eccl'ia. Dicunt̃ em̄ celi exaudiri. q̄ñ dei volūtate rorē ⁊ pluuiā ſalutiferā infundūt. ⁊ ter-ra q̄ñ humectat̃ ⁊ fecūdat̃ ſic diffuſa. ⁊ terrena ſcētia q̄ñ terra ꝓfert ea in abundātia. Cōſiqꝫ v̄o ad abundātiā bo noꝝ ſpūaliū celi dicūt̃ exaudiri. q̄ñ angeli q̄ ſunt ciues celeſtes īpetrāt apud deū etiā bona p̄ regnis ⁊ ꝑſonis ſue cuſtodie cōmiſſis. ⁊ terra. i. habitatores ei⁹ q̄ñ exau-diunt̃ ab angelis. ⁊ bona ſpūalia p̄ triticū vinū ⁊ oleū deſignata. q̄ñ multiplicant̃ ī fidelib⁹ ꝑl'is. iō ſequit̃.

l Et hec exaudiēt iezra. i. ſemen dei cuiuſmodi ſunt fide les ſicut. ſ. dictū ē ca. i. ꝓpter qđ Ra. ſa. dicit h̄ ꝙ p̄ iez rahel itelligunt̃ filiū captiuitatꝫ ī ſua reuerſione. qđ nō pōt intelligi de ciuitate iezrahel ad quā nō redierūt. vt dictū ē. ſ. Iſta āt ꝯpleta ſunt ī eccl'ia fideliū q̄ ex dei bn̄ ficio bonis ſpūalib⁹ ⁊ tp̄alib⁹ ē fecūda. m Et miſere bor ei⁹ q̄ fuit abſqꝫ miſericordia. trāſlatio. lxx. hꝫ. Et dili gā nō dilectā ⁊c. i. gentilitatē. q̄ ante vocationē nō erat dilecta. ⁊ in h̄ ſenſu allegat hāc ſcripturā apl's ad ro. ix. ꝓpter qđ ſic ē intelligēda p̄s iſta vt p̄dictū eſt.

In ca. ij. vbi d̄r ī poſtil. Et vallē achor ſi ē nomē loci. Addit io. ſcd̄m glo. achor ē nomē ꝓpriū. et ſignificat illū trāſgreſſorē de q̄ fit mentio ioſue. vij. a q̄ vallis illa in q̄ fuit īterfect⁹ vallis achor noīat̃. ⁊ ē ſenſus ꝙ ſicut punito illo achor iſrahelite ha bebāt ſpē vincēdi. ſic deſtructa hierl'm ⁊ tēplo p̄ roma-nos. ⁊ punitis his q̄ peccauerūt in xp̄o. q̄ſi deſtructis fi guris. iā habēt apl'i gaudiū ⁊ ſpē ꝙ totū mūdū xp̄o ſub ꝯcient. vt in gloſa.

In eo. ca. vbi d̄r ī poſtil. Et ſpōſabo te mihi ī ſempi-ternū. Addit io. Et repetit̃ hic deſponſatio primo cū d̄r. Deſpōſabo te in ſempiternū. ſcd̄o cū dicit̃. Et deſponſabo te mihi in iuſticia ⁊ iu-ditio ⁊ in miſericordia ⁊ miſerationib⁹. tertio cū dicit̃. Et deſpōſabo te mi-hi in fide. ⁊ ſcies q2 ego dn̄s. Vñ ſm̄ glo. primo ſponſauit de⁹ eccleſiā antiquoꝝ in abraā. vel cū eduxit eā de egypto. vt vxo rē haberet ſempiter-nā. Scd̄o in mōte ſy nai dās eis p̄ ſponſa lib⁹ legis iuſticiā ⁊ iu dicīū ⁊ iūctā legi mi-ſericordiā vt ſi pecca uerit captiuet̃. ſi pe-nituerit remouetur. Tertio ſpōſauit eam in aduētu filij. qđ eſt ī fide trinitatis in q̄ fide credētes ſtatim ſciūt. ꝙ ille ē de⁹ quē pri⁹ negauerūt hec ī glo. vñ ſubdit. Et ſci-es q2 ego dn̄s.

ego dn̄s.[h] Et erit in illa die exaudiā dic̄ dn̄s[i] ⁊[k] exau-diā celos. ⁊ illi exaudient t̄rā. ⁊ t̄ra exaudiet triticū ⁊ vinū ⁊ oleū.[l] ⁊ hec exau-diēt iezrahel. Et ſemiabo eā m̄ ī t̄rā[m] ⁊ miſerebor ei⁹ q̄ fuit abſqꝫ miſericordia. Et dicā n̄ ꝑplo meo. ꝑpl's me⁹ es tu. ⁊ ipe dicet deus meus es tu.

.III.

[a] Et dixit dn̄s ad me.[b] Adhuc vade ⁊ dilige ml'ierē dile ctā amico. ⁊ adulterā.[c] ſic

Replica

In capitu. ij. vbi dicitur. Et vallem achor. poſtil-lator dicit. Achor nō ē nomē ꝓpriū ſꝫ appellati-uū ſignificās turbationē. ⁊ h̄ clarius expoſuit ioſue. vij. ibi Burg. ei nō ꝯdixit h̄ āt ꝓpter quādā gloſaꝫ burgeñ. ſe opponit. ſꝫ videt̃ glo. minus autētica q̄ litere ꝯdicit. Nā ioſue. vij. ille trāſgreſſor de q̄ hūc locū expo-nit nō ē dictus achor ſꝫ achā. ⁊. i. paraly. ij. dicit̃ Achar ⁊ in glo. interlineari ioſue. vij d̄r hoc idē ſentire beat⁹ hiero. Cū igit̃ in nulla correcta biblia noīet̃ ille trāſgreſ-ſor achor. videam⁹ q̄ aīo Burgeñ. voluerit hāc glo. lite re nō ꝯſonantē adducere. niſi in odiū poſtillatoris. Nō eſt igit̃ verꝫ ꝙ vallis illa ſit ab illo trāſgreſſore dicta val lis achor ſed ē dicta a trāſgreſſione. ⁊ ſic eſt appellatiuū nomē nō ꝓpriū q2 ſignificat turbationē. put ēt innuit glo. ī hoc loco.

Ca. III.

Et dixit. Poſt voca-tionē gentiū. hic ꝯſr denuciat̃ finalis ꝯuerſio iudeoꝝ. Circa quā primo ponit̃ iudeoꝝ ingrati-tudo ⁊ tandē eoꝝ excecatio. ſcd̄o eoꝝ finalis ꝯuerſio. ibi Poſt hec. Prima in duas. q2 primo ponit ſignū ꝓphe-ticū. ſcd̄o ſignatū. ibi. Quia dies multos. Circa primū dicit̃ ꝓphete a dn̄o. b Adhuc va. ⁊ dili. mu. dilect. amico in hebreo habet̃ ſocio. Ex quo pꝫ ꝙ amicus hic d̄r eius ſponſus vel marit⁹. ſub quo t̄n vt ingrata adul-terat̃. ⁊ ſic iuſte a marito dimittit̃. iō ſubdit̃.

c Sicut diligit dn̄s filios iſrl'. eos de egypto educēdo ⁊ legē diuinā aliaqꝫ beneficia ſpecialiter tribuēdo. ſm̄ ꝙ d̄r pſal. cxlvij. Nō fecit taliter omni nationi ⁊ iudi-cia ſua nō manifeſtauit eis.

d Et ipſi reſpectāt ad deos alienos eos colēdo ſtatī enim poſt legē datā adorauerunt vitulum conflatilem exo. xxxij. ⁊ poſtea temporibus iudicū ⁊ regū ydola co-luerunt. vt pꝫ ex de curſu illi⁹ tp̄is.

e Et diligūt vinacia vuaꝝ. In hebreo habetur Dolia vel ciphos. ex quo patet ꝙ p̄ vinacia hic intelliguntur vaſa vinorum cōtentiua que tamen diliguntur propter vinum contentum. ⁊ ſic notantur. hic de ebrietate que ducit ad alia vicia.

f Et fodi eā mihi. in hebreo habet. Et cōduxi eā mihi
scꝫ adulterā a marito dimissaꝫ. fm āt trāslationē nrām
loqt̄ d plebe iudaica p modū vinee eo ꝙ dr̄ vinea dñi
sabaoth. esa. v. ca. vinea āt colit cū fossione. g Qui
deci argēteis. q2 fm doct. hebreos ⁊ latinos eos sequē
tes p h designat edu
ctio ppli de egypto.
quā fecit de⁹. xv. die
mēsis primi exo. xij.
h Et choro ordei et
dimidio. chorus aūt
xxx. modios ꝯtinet. ⁊
sic chorus ⁊ dimidi⁹
ꝯtinet. xlv. modios
ad designādū. xlv. di/
es q̄ fluxerūt a. xv. die
mēsis primi exclusi/
ue vsqꝫ ad primā diē
mēsis tertij inclusi/
ue in q̄ ppl's exiēs de
egypto venit ad mō/
tē synai vbi recepit le
gē a deo. fm ꝙ dicit
Exo. xix. Mēse āt ter
tio egressiōis isrl' de
terra egypti i die hac
id est prima die men
sis fm ꝙ exponūt oēs catholici ⁊ hebrei venerūt i soli/
tudinē synai. Q aūt fuerūt ibi. xlv. dies ꝓcise sic pꝫ.
q2 iudei faciūt mēses p lunationes. vna vo lunatio hꝫ
xxix. dies cū dimidia. ppter qd iudei faciūt primū men/
sem. xxx. dieꝝ. ⁊ scdm. xxix. ⁊ sic cōbinādo. ex q̄ pꝫ ꝙ a
xv. die mēsis primi exclusiue vsqꝫ ad primā tertij inclu/
siue fuerūt dies. xlv. videt aūt mihi ꝙ p istos nūeros
possit ꝯueniēti⁹ designari pphete scti ⁊ psone p q̄s plebs
iudaica vsqꝫ ad xpm fuit deducta. ita ꝙ p. xv. argēteos
intelligunt. xv. pphete q̄ꝝ habēt pphie. s. esaias hieremi
as ezechiel. ⁊. xij. pphe. daniel ei apud hebreos nō repo
nit inter pphas sꝫ iter agiographa. vt pꝫ p hiero. i plo/
go galeato. p. xlv. modios psone i genealogia xpi ꝯtēte
q̄ math. i. ponit. xlij. fm tres quaterdenas ibidē posi/
tas. q̄b9 si addant tres reges q̄ omittunt iter iorā ⁊ oziā
fm ꝙ declarat hiero. sup Math. habem⁹. xlv. i Et
dixi ad eā Dies mltos expectabis me. in signū ꝙ plebs
iudaica expectaret messiam multis temporibus. adhuc
enim expectat.
k Nō fornicaberis. q2 nō seruiuit ydolis.
l Et nō eris cū viro. i. xpo a q̄ es mō sepata ꝓpter su/
am incredulitatē. m Sed ⁊ ego expectabo te loqui
tur in psona dei q̄ expectabat iudeoꝝ finalē ꝯuersionē.
n Quia dies. Hic ꝯsir ponit signatū p pdigiale factū
cū dr̄ Quia dies multos. q. d. factū ꝓdictū designat ꝙ
dies multos. o Sedebūt. i. manebūt. p Filij is
rael sine rege ⁊ sine principe. sicut videm⁹ mō ipletum
q2 de suis nō habēt regē vel principē. sꝫ alijs regib9 ⁊ pri
cipib9 seruiūt. q Et sine sacrificio. ⁊ sine altari. q2 si
possit sacrificare extra hierlm. a qua sunt repulsi. ⁊ tēplū
est destructū. r Et sine ephot. i. sine veste sacerdota
li. q2 sublatis sacrificijs cessat vsus vestis sacerdotalis.
s Et sine theraphin. i. imaginib9 in q̄b9 demones so/
lebāt dare respōsa. ⁊ apud iudeos nō sunt talia.
t Et post hec. Hic vltimo ponit iudeoꝝ finalis cōuer
sio cū dr̄. Et post hec. i. post iudeoꝝ abiectionē ⁊ exceca/
tionē. v Reuertent. ab errore suo. x Et querent
dñm deū suū. deuote. y Et dauid. id ē dei filiū iesuꝫ
xpm ⁊ ꝙ sic debeat intelligi pꝫ p trāslationē chaldei/

diligit dñs filios isrl' ⁊ ipi
respectāt ad deos alienos
⁊ diligūt vinacia vuaꝝ. Et
fodi eā mihi q̄ndeci argēteis
⁊ choro ordei et dimidio
choro ordei. Et dixi ad eā.
Dies mltos expectab me
Nō fornicaberis ⁊ nō eris
viro sꝫ ⁊ ego expectabo te
Quia dies multos. sede
būt filij isrl' sine rege ⁊ si/
ne pricipe ⁊ sine sacrificio
⁊ sine altari ⁊ sine ephot ⁊
sine theraphi. Et post hec
reuertent filij isrl' ⁊ q̄rēt dñm
deū suū ⁊ dauid regē suū
⁊ pauebunt ad dñm. ⁊ ad
bonū ei⁹ i nouissimo dieꝝ

cā apud hebreos autēticā. q̄ sic hꝫ. Post hec reuertent
filij isrl'. ⁊ q̄rent cultū dei sui. ⁊ obedient messie filio da/
uid regi suo. z Et pauebūt ad dñm. ipm reuertēdo
z Et ad bonū ei⁹ timēdo declinare ab eo qd bonū ē in
oculis ei⁹. ⁊ subdit tps. z In nouissimo dieꝝ. i. cir/
ca finē mūdi imple/
bit illud. vt dictū est
supra. i. ca.
In ca. iij. vbi dr̄ in
postil. Et post hec. h
vltimo ponit iudeo/
rū finalis ꝯuersio.

Additio

h Hoc qd dicit.
Et post hec re
uertent filij isrl' ⁊ que/
rēt dñm deū suū. fm
hebreos refert ad tē/
pus i q̄ spectāt false
messiam venturū i q̄
tpe dicūt ꝙ reuertent
ad deū ⁊ penitētiā. ⁊
erūt sub obedientia
sui messie. ⁊ sic tenēt
ꝙ ex isto loco nō est
argumentū efficax ꝯ
eos. Sꝫ bñ inspiciē/
ti manifeste pꝫ ꝙ ex h qd dicit. Reuertent filij isrl' ⁊ q̄
rent dñm deū suū ⁊ dauid regē suū plane intelligit ꝙ il
le dauid. s. de q̄ ibi loquit. iā venerat nisi ꝙ ipi nō quere
bāt eū. nō eñ dr̄. Reuertent filij isrl' ⁊ q̄rent dñm suū et
veniet dauid rex suus. sꝫ et querēt dauid regeꝫ suū. q. d.
querēt illū q̄ iā venerat. vñ ⁊ hec pphia implet d his q̄
quotidie ꝯuertunt ex eis. respectu q̄ꝝ dr̄. In nouissimo
dieꝝ etiā si nō sit in tpe circa finē mūdi. Nouissimi eñ
dies dicunt tps noue leg. cui nō succedit alia lex vt hē
infra Miche. iiij. in postilla. vnde bene aspicienti hec au/
ctoritas plane facit cōtra eos.

Capitulum. IIII.

Audite vbū. IIII.
a dñi filij isrl' q2 iudi
ciū cū dño hitatori
b9 tre. Nō ē veritas ⁊ nō ē
misericordia ⁊ nō est scia
dei i terra. Maledictū ⁊
mēdaciū ⁊ homicidiū. et
furtū ⁊ adulteriū inunda
uerūt ⁊ sanguis sanguinē
tetigit. Propter hoc luge

Audite. Supra osee pphetizauit nō solū vbis sꝫ
a sensibilib9 factis. hic ꝯsir pphetizat simplicibus
verbis explicādo magis punita. q̄ sunt duo i ge/
nerali. s. dei iusticia in peccatoꝝ punitione ⁊ ei⁹ miseri/
cordia in penitētie susceptiōe. Et diuidit in duas ptes
q2 primo ponit explicatio. scdo explicationis pmulga/
tio ca. viij. Prima in duas. q2 primo explicat dei iusti/
cia in punitione peccatoꝝ. scdo ei⁹ misericordia i reuer
sione eoꝝ ca. vi. Prima in duas. q2 primo explicat iusti/
cia erga pplm indistincte. scdo magis distincte ca. sequē
ti. Prima adhuc in duas. q2 primo explicat dei iusticia
in punitione peccatoꝝ ꝯ primū. scdo in punitiōe ꝯ deū
ibi. Scdm multitudinē. Circa primū dr̄. a Audite
ver. qd debetis intelligere. b Quia iudicium. dño cum
habitatorib9 terre. ⁊ vult ondere ꝙ iuste pcedit in eoꝝ
punitiōe ꝓpter qd subdit. c Non est eñ veritas. ad
primū in vbis. d Et nō misericordia. erga paupes
in effectu cordis. e Et nō est scia dei. directiua i agē
dis. f In terra. i. in iudea. g Maledictum. i. de
tractio primi ⁊ vituperiū. h Et mēdaciū. nocēdo ei
in vbis. i Homicidiū. inferēdo nocumētū corpis.
k Et furtū. in reb9 possessis. l Et adulteriū. in pso
na ꝯiūcta. ⁊ p ꝯñs in heredib9 falsis. q̄ p adulteriū sum/
mittunt. m Inundauerūt. i. vltra modū abūdaue/
rūt. sicut aq̄ inundātes pprias ripas exeūt. n Et san
guis sanguinē tetiget. ex pdictis eñ vicijs secuta ē tan/
ta effusio sanguinis ꝙ hoies mutuo sanguine fedebant
o Propter hoc luge. terra. i. desolabit. sicut econtrario

dicitur ridere methaphorice qñ floribꝯ ⁊ fructibꝯ repletˀ.
p Et infirmabitˀ oĩs q̇ hitat ĩ ea. nõ ſolũ hoĩes .ſ; etiã beſtie ⁊ aues q̇ deſuiũt hoĩbꝯ ad ſolaciũ ⁊ cibũ ꝑ venationẽ ⁊ aucupiũ. ⁊ iõ puniuntˀ hoĩes ĩ morte eoꝝ qñ peſtilentia moriũtur. q Et piſces maris ꝯgregabuntˀ. hebrei dicũt finientur. vbũ eñi hebraicũ hic poſitũ eq̇uocũ eſt ad ꝯgregari ⁊ finiri. ⁊ ex circũſtãtia lr̃e videntˀ hebrei meliꝰ dicere.
r Uerũtñ vnuſq̇ſq; nõ iudicet .i. nulliꝰ arguat pctõres huiꝰ pplĩ. q: facerꝫ fruſtra ideo ſubditur.
s Pplus eñi tuus ſicut hi q̇ ꝯ̃dicũt ſacerdoti. ⁊ in hᷓ oñditˀ eiꝰ incorrigibilitas.
t Et corrues hodie id ẽ cito ⁊ mutatˀ hic modus loquendi de tertia pſona ad ſcdaꝫ
v Et corruet etiam ꝓpha .ſ. falſus.
x Tecũ q̇ te nutriuit ĩ vicijs adulatiõibus ⁊ mẽdacijs ſuis.
y Nocte feci tacere mr̃eꝫ tuã .i. ir̃lm q̇ de nocte capta fuit .ij. Paralˀ. vlt. ⁊ ſic ꝯfuſa
ʒ Cõticuit (ꝯticuit. pplˀs meꝰ eo ꝙ nõ habuit ſciam .i. diuine legis. attẽdẽs magis falſ ꝓphis. iõ ſubditˀ.
a Quia tu ſciaꝫ repuliſti .ſ. diuinã ꝓphetis reuelatam.
b Repel. te ne. ſacerdo. funga. mihi. Sacerdotes eñi ſcrõs ꝓphetas pſeq̄bantˀ. vtꝫ de hiere. xxvj. ⁊ iõ merito fuerunt ꝓtim occiſi ꝓtim captiuati ĩ captiõe ir̃lm. c Et oblita es legˀ dei tui. legis ſtudiũ dimittendo ⁊ mẽdacijs pſeudo ꝓphaꝝ intendẽdo. d Obliuiſcar filiꝝ tu. ĩ neceſſitate eis nõ ſuccurrẽdo. e Scdm multitudinem. Hic ꝯñr declaratˀ diuina iuſticia in punitiõe pplĩ de peccatis ꝯ̃ deũ .ſ. idolatria multiplica. ⁊ diuiditˀ in duas partes. q: pⁱo circa hᷓ arguitˀ pplˀs .x. tribuũ. ſcdo mouetˀ populus duaꝝ tribuũ. Si fornicaris. Circa primũ dicitur.
e Scdꝫ mul. eoꝝ ſic peccauerũt mihi. pctã mltiplicando. f Glãm eoꝝ .i. regiã dignitatẽ. g In igͦminiã ꝯmutabo. regẽ cũ pplˀo captiuãdo. h Peccata populi mei comedẽt .ſ. idoloꝝ ſacerdotes. q: recipiebãt oblationes factas ꝓ pctis. ⁊ potiꝰ q: ex pplĩ idolatria ex q̇ ꝯſeq̄bantˀ queſtũ ſuſtẽtabantˀ. i Et ad iniq̇. eoꝝ ſuble. aĩaſ eoꝝ inducẽdo eos ad idolatrãdũ. ad maiorẽ queſtũ ꝯſequendũ. k Et erit ſic pplˀs ſic ſacerdos .i. ſilẽs in punitiõe. iõ ſubditˀ. l Et viſi. ſu. eũ vias eiꝰ .ſ. penã debitã inferendo. m Fornicati ſunt. idolatrãdo. n Et nõ ceſſa. idolatriam ꝯtinuãdo. o Qm dñm dereli. in nõ cuſtodiẽdo .ſ. legẽ eiꝰ. cuiꝰ cã ſubditˀ. p Fornicatio .ſ. corpalˀ ⁊ ſpũalis. q Et vinũ ⁊ ebrietas auferunt coꝛ.

bit terra ⁊ infirmabitˀ oĩs q̇ hitat ĩ ea. In beſtia agri ⁊ ĩ volucre celi. ſ; ⁊ piſces maris cõgregabuntˀ. Uerũtñ vnuſq̇ſq; nõ iudicet ⁊ nõ arguatˀ vir. Pplˀs eñi tuꝰ ſicut hi q̇ ꝯ̃dicũt ſacerdoti. Et corrues hodie ⁊ corruet etiã ꝓpha tecũ. Nocte tacere feci mr̃em tuã. Cõticuit pplˀs meꝰ eo ꝙ nõ habuerit ſciam. Quia tu ſciẽtiaꝫ repuliſti repellã te ne ſacerdotio fungarˀ m̄. Et oblita es legis dei tui. obliuiſcar filioꝝ tuoꝝ ⁊ ego. Scdm multitudinẽ eoꝝ ſic peccauerũt m̄ glãm eoꝝ in ignominiã ꝯmutabo. Peccata pplĩ mei comedẽt ⁊ ad iniq̇tatẽ eoꝝ ſbleuabũt aĩas eoꝝ. Et erit ſic pplˀus ſic ſacerdos. Et viſitabo ſup eũ vias eiꝰ. ⁊ cogitatiões eius reddã ei. ⁊ comedẽt ⁊ nõ ſaturabuntˀ. Fornicati ſt̃ et nõ ceſſauerũt. qm̃ dñm dereliq̇rũt in nõ cuſtodiendo

Fornicatio ⁊ vinũ ⁊ ebrietas ſuſtulerũt coꝛ. Pplˀs meꝰ ĩ ligno ſuo iterrogauit ⁊ baculꝰ eiꝰ ãnũciauit ei. Spiritꝰ eĩ fornicationũ decepit eos ⁊ fornicati ſt̃ a deo ſuo. Sup capita mõtiũ ſacrificabãt ⁊ ſup colles accẽdebãt thymiama ſbtus quercũ ⁊ pplˀm ⁊ terebinthũ q: bona erat vmbra eiꝰ. iõ fornicabuntˀ filie vr̃e. ⁊ ſponſe vr̃e adultere erũt. Nõ viſitabo ſup filias vr̃as. cũ fuerint fornicate. ⁊ ſup ſponſas vr̃as cũ adulterauerĩt. qm̃ ipĩ cũ meretricibꝯ ꝯuſabãt. ⁊ cũ effemiatꝫ ſacrificabãt ⁊ pplˀs nõ itelligens vapulabit. Si fornicarꝫ tu iſrˀl nõ delinq̇t ſaltẽ iuda. Et nolite igredi ĩ galgala ⁊ ne aſcẽderitꝫ ĩ bethauẽ neq; iuraueritꝫ viuit dñs. qm̃ ſicut vacca laſciuiẽs declinauit iſrˀl. Nũc paſcet eoſ dñſ q̄ſi agnũ ĩ latitudie. Particeps idoloꝝ ephraĩ dimitte

iſta eñi auertũt intellectũ ⁊ volũtatẽ a ſtudio legˀ diuie.
r Pplus meꝰ in ligno ſuo .i. in idolo ligneo. s Interrogauit. euẽtũ de futuris. t Et bacu. eius annũciauit ei. erat eñi q̇dã diuinandi modus ꝑ pieccionẽ baculi ⁊ oĩa iſta ⁊ ſilia ad idolatriã ⁊ ſupſtitionẽ ptinẽt. ideo
v Spiritꝰ (ſequitˀ. eñi for. dece. eos. id ẽ malignꝰ ſpũs tẽtanſ de idolatria ⁊ de ptinentibus ad eam.
x Sup capita mõtiũ ⁊c. in talibꝯ locis arduis ⁊ vmbroſ idolatriã exercebant.
y Et ꝓpl'm. nomẽ ẽ arboris vmbraꝫ magnam facientis.
ʒ Ideo for. fi. vr̃e .i. ꝑmittentˀ ſic decipi ⁊ iuſte, ad vr̃aꝫ punitõ
ʒ Nõ vi. ſup fi. (ne. ve. ⁊c. ipediẽdo eas a malis ſuis ꝑ punitionẽ cuiꝰ cã ſubditˀ.
a Qm ipĩ ⁊ pr̃es eo
b Cũ (rũ ⁊ marin. meretricibꝯ ꝯuerſabãtur. fornicãdo ⁊ adulterando corpaliter.
c Et cũ effeminatˀ. id ẽ cultoribꝯ idoloꝝ eunuchizatis. ſic virgines deputabantur ad cultũ dee veſtre.
d Sacrificabãt. fornicãdo ſpũaliter.
e Et pplus non intelligẽs .i. intelligere nolẽs ꝙ iſta ſũt peſſi
f Uapulabit (ma. id ẽ verberabitˀ plagis a deo immiſſis.
g Si fornicarꝫ. hic mouetˀ duaꝝ tribuũ pplˀs talia cauere. cũ dr̃. g Si fornicaris tu iſrˀl. ponitur hᷓ ſi. ꝑ q: .vtꝫ ꝑ p̄dicta. h Nõ delinq̇t ſaltẽ iuda q: habebat templũ dei in ir̃lm. i Et nolite ingredi ĩ galgala. locꝰ eſt vbi ioſue circũcidit filios iſrˀl. vt hꝫ Ioſue. v. ꝓpter qd locꝰ venerabilioꝛ reputabatˀ. ꝓpter qd idolatre poſtea ibi poſuerũt idola. k Et ne aſcenderitꝫ in bethauen ibi eñi poſitus vnus erat de vitulis aureis hieroboam. l Neq; iurauerĩtis viuit dñs. applicando idolis modũ iurandi ꝑ deũ. m Qm ſicut vacca laſciuiens q̇ rũpit iugũ. n Declinauit iſrˀl a iugo diuine legˀ. o Nũc paſcet eos dñs q̄ſi agnũ in latitudine. qñ eñi agnꝰ debet occidi lautiꝰ paſcitˀ. ⁊ ꝑ hoc deſignatur ꝙ .x. tribꝯ cito eſſent gladio tradende. p Particeps idoloꝝ ephraim .i. deditus idolatrie.
q Dimitte eũ. tu iuda ne ꝯſortio eius corrumparis.
r Separũ eſt ꝯuiuiũ eoꝝ .i. excõicatũ. s Dilexerũt afferre ignominiam .i. idolatriaꝫ. t Protectores eiꝰ. id eſt reges ⁊ ſacerdotes. v Ligauit eũ ſpũs .ſ. malignus. x In alis ſuis .i. in intellectu ꝑ obſtinationeꝫ in effectu ꝑ executionẽ. y Et ꝯfundentˀ a ſacrificijs ſuis .i. ꝓpter ſacrificia ſua idolis ⁊ demonibꝯ oblata.

Capitulum .V.

Udite. Hic ɔñr declarat diuina iuſticia in puni
a tione peccatoꝝ magis diſtincte. ⁊ diuidit i duas
ptes. qꝛ primo declarat culpa. ſcḋo determinat
pena. ibi. Et rñdebit. Circa primū exprimunt diſtincti
ſtatus ppl'i cū dr̄. a Audite h̄ ſacerdotes. q̄ debebāt
ꝑeſſe in ſpūalibus.
b Et attendite do‑
m⁹ iſrl' que tenebat
deo xp̄o ſeruire ex le‑
gis ſuſceptione.
c Et dom⁹ regis q̄
ꝑ potētiam debebat
mala cohibere.
d Quia vobis iudi
ciū eſt. i. condēnatio
iuſta ⁊ ſubdit cā.
e Qm̄ la. facti eſtis
ſpeculatiōi. i. anima
bus q̄ deberēt ꝑ cōtē
placionē in deū ele‑
uari.
f Et ſicut thete ex‑
pāſum ſuꝑ montem
thabor. ibi eñi reges
iſrl' ponebāt cuſtodi
am militū ad capien
dū illos q̄ ibant i hie
ruſalē ex deuotione
ad offerendum.
g Et victimas de‑
clinaſtis in ꝓfunduꝫ
cogentes offerre ydo
lis que ſunt dño offe
h Et ego (renda.
eruditor. i. cognitor
⁊ cēſor. oīm eoꝝ.
i Ego ſcio ephrai
id ē malicia ei⁹. ⁊ no
minat hic ⁊ i pluribꝫ
locis ⁊ maxime in h̄
ꝓpheta regnū decēꝫ
tribuū ephraim. eo ꝙ
hieroboā primus rex
fuit de illa tribu. k Et iſrl' nō eſt abſcondit⁹ a me. re
petitio eſt eiuſdē ſub alio noīe ad maiorē aſſertionem.
l Nō dabūt cogitationes ſuas vt conuertant. qꝛ ſunt
obſtinati ꝑ deceptionē dyaboli. iō ſequit. m Quia
ſpūs fornicationū. i. dyabolus de ydolatria tentans.
n In medio eoꝝ ē. tanꝗ̄ poſſidens. o Et rñdebit
Hic ɔñr denūciat pena. ⁊ primo multipliciter. ſcḋo ſo‑
lēniter ibi. Clangite circa primū dr̄. o Et rñdebit
arro. iſrl' in fa. ei⁹ ꝑ penā debitā a deo illatā.
p Et iſrl' ⁊ ephraim ruent. i. rex ⁊ ppl's. q Ruet ēt
iudas cū eis. i. ſimili pena puniet. nō tñ eodē tpe qꝛ re
gnū iſrl' fuit captiuatū primo tpe oſee. ⁊ regnū iuda po
ſtea tpe ſedechie. r In gregibꝫ ſuis. q̄ ſunt de ouibꝫ
⁊ capris. s Et armētis ſuis. i. bobus ⁊ vaccis.
t Vadēt ad querēdū dñm. offerēdo ſacrificia d̄ iſtis
animalibꝫ iminēte hora ſue captionis. v Et nō in
ueniēt. ſ. ei⁹ miſericordia indigni. cui⁹ cā ſubdit.
x In dño ꝑua. ſunt qꝛ fi. alie. genuerūt. docentes eos
ydolatrare. y Nūc deuorabit eos mēſis. ſ. iulij dic
tab. ſa. in quo ſamaria fuit capta. z Cū patribꝫ ſuis.
qꝛ tūc terra. x. tribuū que erat diuiſa in. x. ptes ſm̄ nume
rū tribuū. fuit deſtructa. a Clangite. Hic ɔñr ſequit
pene ꝓmulgatio ſolēnis. Circa qḋ ſciēdū ꝙ terra benia
mi ex vna pte erat cōiūcta terre decē tribuū. Gabaa vo
⁊ rama erāt duo fortalicia in ſorte beniamin. Betha‑
uen vo erat aliud fortaliciū i ſorte ephraim. ⁊ iō ipo de
ſtructo ab aſſyrijs illi q̄ erant in fortalicijs beniamī ce‑
perūt clāgere buccinis. vt populus duaꝝ tribuū ſe ꝑpa‑
raret ad reſiſtēdū ne
terra eoꝝ deſtrueret
ſicut terra decēꝫ tri‑
buū eis vicina. ⁊ hoc
eſt qḋ dr̄. Clāgite buc
cina in gabaa ⁊c. Et
ſubdit cauſa.
b Ululate i betha
uen. tāꝗ̄ iā capti.
c Poſt tergū tuuꝫ
beniamin. i. iuxta te.
ꝓpter qḋ timendum
tibi eſt ne pauaris ſi‑
mile.
d Ephrai. i. regnuꝫ
decē tribuū.
e In deſolatione
erit. ꝑ ſalmanaſſar.
f In tribubus iſrl'
oſtēdi fidē. i. fideli‑
tatē ꝓphetaꝝ meoꝝ
q̄ ꝑnunciauerūt eaꝝ
deſtructionem.
g Facti ſunt prin.
iuda quaſi aſſumen‑
tes terminū. captiui
tatis eñi decē tribu‑
bꝫ ꝑ ſalmanaſſar illi
d̄ regno iuda cogita
uerūt dilatare terminū
ſuū itra metas decē
tribuū. cuꝫ tñ ſortes
eſſent diſtincte ſm̄ or
dinationē dei ꝓpter
qḋ in penā hui⁹ cupi
ditatis ſubdit.
h Suꝑ eos effun‑
dam. quaſi aquā. i. ē
abundanter. i Irā meā. ſ. ꝑ nabuchodonoſor.
k Calumniā patiens eſt ephraim. licet eñi pateretur
iuſti ex parte ſui. tamen Salmanaſſar inuaſit iniuſte
⁊ iniqua voluntate.
l Fractus iudicio. ſ. diuino iuſto. iō ſubdit.
m Quoniā cepit abire poſt ſordē id eſt poſt ydolum
ponit hic ſingula ꝑ plurali.
n Et ego quaſi tinea ephraim. i. cito deſtruā eum.
o Et quaſi putredo domui iuda. i. tardius puniā eū.
tardius eñi corrumpit pannus ꝑ ſe ipm̄ quod fit putre
fiendo ꝙ corrumpat a tinea que corrūpit ipm̄ aliquan‑
do etiā in nouitate ſua. ⁊ ita regnū iuda tardius fuit ca
ptiuatū ꝙ regnū iſrl'. vt ſuperius dictū eſt.
p Et vidit ephraim languorē ſuū. i. captiuitatē irrepa
bilē. ſicut languor eſt infirmitas incurabilis.
q Et iudas vinculū ſuū. i. captiuitatē reuerſibilē ſicut
vinculum ſolubile.
r Et abijt ephraim ad aſſur. qꝛ primo cōſenſit reddere
tributū regi aſſyrioꝝ. s Et miſit vltorēꝫ. i. ad regem
egypti. vt ꝑ eum liberaret a dicto tributo. ad quem mi‑
ſit oſee. iiij. Regum. xvij. t Et ipe nō poterit ſanare
vos. immo iſta miſſio fuit occaſio deſtructionis regni
iſrael. vt ibidem habetur. v Nec ſoluere poterit

re eū. Separatū ē ɔuiuium
eoꝝ. fornicatiōe fornicati
ſūt. dilexerūt afferre igno‑
miniā ꝓtectores ei⁹. Liga
uit eū ſpūs in alis ſuis ⁊
ɔfundet a ſacrificijs ſuis.
Udite h̄ ſa .V.
a cerdotes ⁊ attēdi
te dom⁹ iſrl'. ⁊ do‑
m⁹ regis auſcultate. qꝛ vob
iudiciū ē. Qm̄ laque⁹ fa‑
cti eſtis ſpeculatiōi. ⁊ ſicͭ
thete expāſuꝫ ſuꝑ thabor
⁊ victimas declinaſtis i
ꝓfundū. Et ego eruditor
oīm eoꝝ. Ego ſcio ephrai
⁊ iſrl' nō ē abſcōdit⁹ a me.
Quia nūc fornicatus eſt
ephraim. ɔtaminat⁹ ē iſrl'.
Nō dabūt cogitatiōes ſu
as vt reuertant ad deū ſuū.
qꝛ ſpūs fornicationū. in
medio eoꝝ. ⁊ dñm nō co‑
gnouerūt. Et rñdebit ar‑
rogātia iſrl' i facie ei⁹. ⁊ iſrl'
⁊ ephraim ruēt i iniqtate
ſua. Ruet etiā iudas cum
eis. In gregibꝫ ſuis ⁊ i ar
mētis ſuis vadāt ad q̄ren
dū dñm ⁊ nō iuueniēt. Ab‑
lat⁹ ē ab eis. In dño ꝑuari
cati ſunt qꝛ filios alienos
genuerūt. Nūc deuorabit
eos mēſis. cū ptibꝫ ſuis.
Clangite buccina i gabaa.
tuba i rama. Ululate i be‑
thauē. poſt tergū tuū be‑
niamin. Ephraim i deſo‑
latione erit. In die corre‑
ptiōis in tribubꝫ iſrl' oſtēdi
fidē. Facti ſūt pricipes iu
da q̄ſi aſſumētes terminū.
ſuꝑ eos effundā q̄ſi aquā
irā meā. Calūniā patiēs ē
ephrai fract⁹ iudicio. q̄m
cepit abire poſt ſordē. Et
ego q̄ſi tinea ephrai. ⁊ q̄ſi
putredo domui iuda. Et
vidit ephrai lāguorē ſuū.
⁊ iudas vinculum ſuū. Et
abijt ephraim ad aſſur. et
miſit ad regē vltorēꝫ. Et
ipe nō poterit ſanare vos
nec ſoluere poterit a vob

a vobis.de regno iuda. x Vinculū captiuitatꝫ vtre. exierūt eni egyptij.de terra ſua ad auxiliū iudeoꝝ.ſꝫ terri ti ex decurſu chaldeoꝝ redierūt in terrā ſuā.vt hꝫ.hiere. xxxvij. y Qm̄ ego q̄ſi leena ephraim.cito deuorās eū z Et q̄ſi catul⁹ leonis.q̄ min⁹ crudeliter agit. Domui iuda.ꝙ ſubditur de vtraqꝫ domo.

a Ego ego capiā.q꞉ vtraqꝫ captiuitas fa cta ē vtute diuia pri b Vadēſ(ſcꝫ)aliter. reuertar ad locū me um.ſubtrahendo ab vtroqꝫ rḡno ſubſidiū c Donec deficiāt meū. ciatꝫ capti ab aduer ſ d Et q̄ra.fa.ſ.ſatiſ. ci.me.vexatiōe dāte vobis intellectum.

In ca.v.vbi dr̄ī poſtil.Quia filios a lienos genuerūt ⁊c.

Additio.

Oc qd dr̄. q꞉ h filios aliēos genuerūt.ꝑt accipi ſicut ſonat.ſ.d generatione carnali. eo ꝙ vxores alienige nas ducebant ex q̄bꝫ filios generabāt con tra dei p̄ceptum.

vinculū. Qm̄ ego q̄ſi lee na ephrai ⁊ q̄ſi catul⁹ leōis domui iuda. Ego ego ca piā ⁊ vadā tollā ⁊ nō ē q̄ eru at. Vadēs reūtar ad locuꝫ meū donec deficiatꝫ ⁊ q̄ra tis faciem meam. .VI.

i In tribulatiōe ſua mane conſurgēt ad me. Venite ⁊ reū tamur ad dn̄m q꞉ ipe cepit ⁊ ſanabit nos ⁊ pcutiet ⁊cu rabit nos. Viuificabit nos p⁹ duos dies i die tertia ſuſci tabit nos ⁊ viuem⁹ i ↄſpcū ei⁹ ſciem⁹ ſeq̄murqꝫ vt co gnoſcam⁹ dn̄m. Quaſi di luculū p̄pat⁹ ē egreſſus ei⁹

Chriſtus reſurrexit a mortuis primitie dormientiū. qm̄ p hoīem mors ⁊ p hoīem reſurrectio mortuoꝝ.⁊ ſicut in adā oēs moriunt.ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt. Et hec ex poſitio magis ↄſonat lr̄e q̄ꝫ p̄cedēs.q꞉ accipit dies pro prie.illa aūt valde impropre. f Et viuem⁹ in cōſpe ctu eius vita grē ⁊ po ſtea glē. g Scie mus.noticia fidei. h Seq̄murqꝫ.imi tando opa chriſti.

⁊ vēiet q̄ſi ymber nob tpane us ⁊ ſerotinus t̄re. Quid faciā tibi ephraī.q̄d faciā ti bi iuda. Miſericordia vr̄a q̄ ſi nubeſ matutina ⁊ q̄ſi ros mane ptranſiens. Propt̄ h̄ dolaui in pphetis ⁊ occidi eos in v̄bis oris mei ⁊ iudi cia tua quaſi lux egredient. Quia miſericordiā volui ⁊ nō ſacrificiuꝫ ⁊ ſciam dei plus q̄ꝫ holocauſtum. Ipſi aūt ſicut adam tranſgreſſi ſunt pactū.ibi p̄uaricati ſt̄ i me. Galaad ciuitas ope rātiū idolū ſupplātata ſan guine ⁊ quaſi fauces viro rū latronum. particeps ſa

i Vt ↄgnoſcam⁹ dn̄m facie ad faciē. ↄſr̄ po nit modus viuendi ⁊ ↄuerſandi cū dr̄. k Quaſi diluculuꝫ pͥepat⁹ ē egreſſus e⁹ q꞉ ipe ē lux vera. Jo l Et veniet (ſcꝫ)i. q̄ſi ymber tpane⁹ ⁊ ī h̄ ſignatur doctrina xp̄i ſub metaphora ym bris terrā fecūdātis licet aūt ort⁹ xp̄i ⁊ e⁹ p̄dicatio ⁊ ↄuerſatio p̄ceſſerint ei⁹ morteꝫ ⁊ reſurrectionē.tamē h̄ poſtſcribunt.q꞉ fre quenter in ſacra ſcri ptura prius fc̄a ſcri bunt poſtea.vtꝫ ī no uo ⁊ ve.teſtamēto. m Quid faciā tibi.

i In tribulatiōe. Poſt declaratione diuie iuſticie h̄ ↄſr̄ declaratio ponit ſue mīe. et oſidit prio q̄bꝫ mīa ↄcedat.ſcd̄o q̄bꝫ denegat ibi Quid faciā tibi. Circa primū ſciendū ꝙ dei mīa in ad uētu xp̄i fuit declarata.ꝓpter qd̄ merito ps iſtade aduē tu ei⁹ exponit a catholicis ⁊ hebreis diuerſimode. Dicit eni ra.ſa.ꝙ cū dr̄ h̄. In tribulatiōe ſua ⁊c.intelligit mi ſeria in q̄ ſunt mō iudei p orbē diſpſi.a q̄ petunt in ſuis oroībꝫ publicis ⁊ priuatꝫ p meſſiā liberari cui⁹ aduentuꝫ expectāt iudei.⁊ iō qd̄ ſubdit p⁹ea Viuificauit nos poſt duos dies.i.tertia die ſuſcitabit nos.p primā diē itelli git dies primi templi p ſalomonē edificati cui ſucceſſit nox deſtructiōis p chaldeos.p ſcd̄am diē tp̄s ſcd̄i p zoro babel reedificati.cui ſucceſſit nox deſtructiōis p romāos p tertiā diē tp̄s edificatiōis tertij tēpli p meſſiā.de q̄ ex ponūt edificationē tēpli q̄ hꝫ in fine ezechielis ſm̄ erro rē ſuū. Hoc aūt dictū fundat ſup falſo.ſ.ꝙ tp̄s ſit vētu rus.qd̄ iā trāſijt in p̄teritū.ſicꝫ dixi diffuſe in q̄dā q̄ſtiōe de q̄libet.⁊ aliq̄ repetij ſup librū pſalmoꝝ ⁊ ſup eſaiaꝫ.p pter qd̄ h̄ omitto exponēdo lr̄aꝫ ſꝫ catholicā intētioneꝫ a In tribulatiōe ſua.i.pctōꝝ ſuoꝝ pnīa.q꞉ veris peni tentibꝫ ↄcedit mīa. b Mane ↄſurgēt ad me.⁊ iſtud fuit tpe Joh.bap.q̄ p̄dicauit baptiſmū penitētie.⁊ mul ti ad eius doctrinā egerūt verā pnīam vtꝫ in q̄ttuor euā gelijs.⁊ dr̄ tp̄s ei⁹ mane.q꞉ ptinet ad principiū tpis grē qd̄ dr̄ dieſ.ad Rom̄.xiij. Nox p̄ceſſit dies aūt appropinquit c Venite ⁊ reuertamur.baptizari eni a iohe inuitabāt alios ad pnīam baptiſmi. d Quia ipe cepit.in heb. hꝫ.diripuit.i.tpibꝫ p̄teritis puniuit nos q̄ſi in peccatis captos. e Sanabit nos.ſpūaliter ⁊ tpaliter. d Percutiet nos. Repetitio ē eiuſdē ſnīe ad maiorem aſſertionē. e Viuificabit nos ⁊c.q꞉ poſt duos dies mortꝭ ſue ⁊ ſepulture reſurrexit xp̄s.cui⁹ reſurrectio ē pri cipiū reſurrectiōis nr̄e ad vitam īmortalē.i.ad Coꝝ.xv.

Hic ↄſr̄ oſidit q̄bꝫ mīa dei denegat.ſ.hypocritis ⁊ apte malis.⁊ oſidit h̄ primo in duabꝫ domibꝫ.ſ.iſrl̄ ⁊ iuda ſiḻ ſcd̄o in regno iſrl̄ p ſe ſe.ca. Circa primū dr̄. n Miſe ricordia vr̄a q̄ſi nubes matutina ⁊c.q.d.ſicut nubes ma tutina aliq̄n diſſoluit oriēte ſole ſine pluuia.⁊ ros matu tinus ſine humectatiōe terre.vt q̄n eſt multū puul⁹.ſic mīa vr̄a eſt ſine effectu.⁊ p ↄſ̄s ficta.⁊ iſta hypocriſ no tabilit̄ viguit in iudeis tpe xp̄i.vtꝫ in decurſu euāgelij.

o Propter h̄ dolaui in pphis.i.p pphārū correctionem volui eos reducere ad rectitudinē.ſic ligna p dolatiōnē. p Et occidi eos in v̄bis oris mei.i.occidēdos p̄dixi p pphas q̄ ſunt os meū v̄ba mea pferendo. q Et iudicia tua.i.punitiones tibi inferende. r Quaſi lux ingredient.i.manifeſte apparebūt iuſti. s Quia miſericordiam volui.i.acceptaui. t Et nō ſacrificiū ⁊ ſciam dei ⁊c.ſacrificia eni veterꝭ le gis nō erāt accepta de ſe.ſꝫ tm̄ ex offerētiū deuotiōe.ſed iſta cū h̄ de ſe ſunt acceptabilia.inq̄tū ſunt bona d̄ gene re.tn̄ nō ſunt meritoria vite eterne niſi fiāt ex caritate. v Ipi aūt ſicut adam tranſgreſſi ſunt pactū ⁊c.ſic eni adam tranſgreſſus fuit mandatū dn̄i de ligno vetito co medendo.ſic iudei de vtroqꝫ regno tranſgreſſi fuerūt le gem dn̄i datam in monte ſynai.⁊ exprimitur conſequen ter quedam terram decem tribuum in hoc malo valde notabilis cum dicitur. x Galaad ciuitas opantiū idolū .et ſic tranſgrediebat mandatum legis ordinans ad deum. y Supplantata ſanguine. Hebrei dicunt. Inſidiatrix ſanguinū. Dictio enim hebraica hic poſita ad ſupplanta tionem ⁊ inſidiationem eſt equiuoca.videtur tamē hic magis accipi p inſidiatione.q꞉ ſubditur poſtea. z Et quaſi fauces virorum latronuꝫ.quia querunt glu tire bona aliorum. a Participes ſacerdotum

in hebreo hꝫ. Societas ſacerdotū.i.maioꝝ eo mō loquē-
di q̄ dꝛ.ij.Reg.viij. Filij aūt dauid ſacerdotis erant.
b In via interficientiū.p h̄ deſignat̄ ꝙ maiores ȯ ga-
laad erāt ɔſentanei ⁊ ꝑncipes ī latrocinijs illꝫ ⁊ homi-
cidijs.⁊ in h̄ erat trāſgreſſio leg̃ ɔ̄ primū. c Pergen
tes de ſichē ad aliuꝫ
locū vbi erāt nūdine
ad q̄s portabant̄ pe-
cunie ꝑ emedis mer
cimonijs.⁊ latrones
ꝑdicti ponebāt ſe in
inſidijs ibi.
d In domo iſrl̄ vi
di horrēdū ſcꝫ idola-
triā ⁊ homicidium.
e Sed ⁊ iuda pone
meſſem tibi.i.temp⁹
tue collectiōis ⁊ trāſ
latiōis de terra tuaꝝ
f Cū cō (chaldeos.
uer.ca.po.mei. He-
brei aūt dicūt. Cū cō
uer.ero ineptā letici
am ꝑplī mei. Dictio
eni hebraica poſita h̄
equoca ē ad captiui-
tatē ⁊ leticiā ineptā.
⁊ h̄ ſcd̄o mō mag̃ cō
ſonat lr̄e ꝑcedēti.q2 ī
captiuitate babyloni
ca ɔuerſa fuit leticia
iude in triſticiā.trāſ-
latio vo nr̄a ſic expo-
nit̄. Sed ⁊ iuda pone
meſſem tibi ⁊c̄.q.d.
licet cito debeas du-
ci ī captiuitatē.tn̄ ad
huc erit meſſis tibi ī
g Cum (terra tua.
ɔuer. capti. ꝑplī mei
ſub zorobabel de lr̄a cyri.⁊ in h̄ notat̄ diſtinctio captiui
tatis iude ⁊ iſrl̄.q2 iſta reuerſa fuit ad terrā ſuā.captiui-
tas aūt iſrl̄ nō eſt reuerſa. Capitulum.VII.
Um ſanare vellē.Hic incipit capl̄m in hebreo
c in libris correctis.in q̄ oſ̄dit̄ negatio diuie mie
regni iſrl̄ ꝑpter multitudinē ⁊ euidētiā ſue iniq̄ta
tis.⁊ p̄io ponit̄ euidētia cum dꝛ in pſona dn̄i.
a Cū ſanare vellē iſrl̄.eius captiuitatē reducendo.
b Reuelata ē iniq̄.ephraī ⁊c̄.i.tāmultiplex ⁊ māifeſta.
ꝙ hmōi bn̄ficio ē indigna. c Opati ſt̄ menda.erga ho
mines ⁊ deū p idolatriā ⁊ fallaciā. d Et fur ingreſſ⁹
eſt ⁊c̄.i.pati ſunt aliena rape int⁹ ⁊ extra.⁊ ſic pꝫ euiden
tia mltiplicꝫ pcti eoꝝ ɔ̄ primū. Cōſequēter ponit̄ eadem
euidētia in pctīs ɔ̄ deū cū dꝛ. e Et ne forte dicāt ⁊c̄.
q.d.nō pn̄t dicere ꝙ eoꝝ pctā antiq̄ latebāt me.⁊ nō ſuꝫ
recordat⁹.q2. f Nūc circū.eos adin.ſue.i.ita euiden-
tes ſt̄ circa eos.ſic furtū qȯ circūdat collū latronis dep-
hēſi. Dicūtur āt h̄ adinuētiōes vituli aurei q̄s adinue
nit hieroboam rex prim⁹ in iſrl̄ de ɔſilio falſoꝝ ꝓphaꝝ ne
ꝑpl̄s regni iſrl̄ reuerteret̄ ad regnū dauid.vt hꝫ.iij.Reg.
xij.vn̄ ſubdit̄. g In mali.ſua leti.re.i.ꝓphe falſi et ſa
cerdotes excelſoꝝ.cū eni veniſſet ꝓpha dn̄i ad increpan-
dū hieroboā vitulis imolantē.⁊ ad ei⁹ dictū altare fuiſ-
ſet ſciſſum.⁊ man⁹ regis areſacta.ꝓpha falſus iuit p⁹ vi
rū dei ⁊ reduxit eū p mēdacia ſua.ꝑpter qȯ fuit pcuſſus
a leone in itinere.iij.Reg.xiij. Et ſic ꝓpha falſus ɔfirma-

cerdotū.[b] in via interficientiū
[c] ꝑgētes de ſichē.q2 ſcel⁹ o-
pati ſt̄.[d] In domo iſrl̄ vidi
horrēdū ibi fornicatiōes e-
phraī.ɔtamiat⁹ ē iſrl̄.[e] Sꝫ
⁊ iuda pone meſſem tibi [f] cū
conuertero captiuitatem
populi mei. .VII.
c [a] Um ſanare vellem
iſrl̄ [b] reuelata ē iniq̄
tas ephraiꝫ ⁊ malicia ſama
rie.[c] q2 opati ſt̄ mēdaciū.[d] et
fur igreſſus ē ſpoliās.latrū
cul⁹ foris.[e] ⁊ ne forte dicant
ī cordibꝫ ſuis oēm maliciā
eoꝝ me recordatū.[f] nūc cir-
cūdederūt eos adiuētiōes
ſue corā facie mea facte ſūt
[g] In malicia ſua letificaue-
rūt regē ⁊ ī mendacijs ſuis
principes.[h] oēs adulterātes
[i] q̄ſi clyban⁹ ſucceſus a coq̄n
te.[k] Quieuit paululū ciui-
tas a ɔmixtiōe fermēti do
nec fermētaret̄ totū.[l] Dies
regis nr̄i.[m] Ceperūt princi
pes furere [n] a vino.[o] Extēdit
manū ſuā cū illuſoribꝫ [p] q2 ap
plicuerūt q̄ſi clybanū cor ſu
um [q] cū inſidiaret̄ eis.[r] To-
ta nocte dormiuit coquēs
eos mane ipē ſuccenſus q̄ſi
ignis flāme.[s] Oēs calefcti
ſunt q̄ſi clybani [t] ⁊ deuora-
uerūt iudices ſuos.[v] Omēs
reges eoꝝ ceciderūt.nō ē q̄
clamet ī eis ad me.[x] Ephra-
im in ppl̄is ipē ɔmiſcebat̄.
[y] Ephraim factus eſt ſubci
nericius panis.[z] q̄ nō reuſa
tur.[a] Comederūt alieni ro
bur ei⁹.[b] ⁊ ipē neſciuit.[c] Sꝫ
et cani effuſi ſunt ī eo.⁊ ipē
ignorauit.[d] Et humiliabit̄
ſupbia iſrl̄ in facie ei⁹.[e] Nec
reuerſi ſunt ad dn̄m deū ſu
um.⁊ nō queſierūt eū ī omi
bus his.[f] Et fact⁹ eſt ephra
im q̄ſi columba ſeducta [g] nō
habens cor.[h] Egyptū inuo

uit regem in errore dicens ꝙ ille nō fuerat ꝓpheta domī
nec a deo miſſus.cū in itinere fuiſſet a leone pcuſſ⁹ ⁊ ſic
rex ⁊ principes ei⁹ ɔſentientes fuerūt letificati.
h Oēs adulterātes.i.idolatrātes. i Quaſi clyban⁹.
ſuccenſus a coquēte.i.ad h̄ incitati a rege.ſm eni cōem
modū loquēdi ille q̄
incitat alios ad malū
dꝛ ſuccēdere furnum
k Quieuit ciuitas
paululū ⁊c̄.q2 a prin
cipio tot⁹ ꝑpl̄s nō fu-
it infectus illa idola
tria.ſꝫ paulatim ad h̄
tract⁹ tot⁹ ꝑpl̄s.⁊ tūc
fuerūt poſite cuſtodie
ne aliq̄ irent ī irl̄m ī
diebꝫ ſolennibꝫ.
l Dies reg̃ nr̄i.ſic
dixit hieroboā ꝙ ſo-
lennitas dn̄i erat in
bethel vbi erat vnus
vitul⁹.iij.Reg.xij.
m Ceperūt princi-
pes furere.i.cum eo
n A vi (idolatrare.
no.fecerat eni princi
pibꝫ magna conuiuia.
vt ſic eos attraheret
ad intētionē ſuā.ido
o Extē.ma.(ſubdit̄
ſu.cū illuſo.in h̄ eni
illudebant deo.
p Quia appli.qua
ſi clyba.cor ſuū.i.et
feruēti volūtate ſecu
ti ſunt eū idolatria.
q Cū inſidiaret̄ eis
vt auerteret eos a dō
r Tota nocte (ſuo.
dor.i.in pace q̄euit
qñ vidit aſſentiētes ſibi.q2 vltra nō timuit occidi ab eis
p reuerſionē eoꝝ ad regnū dauid ꝑpt̄ qȯ audaci⁹ ad ido
latriā eos inuitauit.iō ſubdit̄. Mane ipē ſuccenſus.
s Omnes calefacti ſunt.i.ardentes in idolatria.
t Et deuorauerūt iudices ſuos.interficiēdo ſenes vi-
tulos illos reprobātes. v Oēs re.eo.ceci.i.illā ido
latriā.vn̄ de q̄libet eorūdē dꝛ.iij.Reg.iiij. A pctīs hiero-
boam q̄ peccare fecit iſrl̄ non receſſit ⁊c̄.
x Ephraim.Hic ponit̄ idolatrie mltiplicitas.cū dicit̄.
Ephraim in ꝑpl̄is ipē ɔmiſcebat̄.q2 regnū iſrl̄ nō ſolum
fuit infectū idolatria hieroboā.ſed etiā idolatrijs genti-
liū exītiū circa regnū ⁊ nō ſolū ad horā ſꝫ etiā ɔtinue.iō
y Ephraim fa.ē ſubcine.i.idolatrijs gētiū (ſubditur.
infectus.ſic panis ſubcinericius ɔ̄hit ſordes a cineribꝫ.
z Qui non reuerſatur.p penitentiam.
a Come.alie.ro.eius.q2 ꝑpter pctā iſta frequenter fuit
ab hoſtibꝫ depdatus. b Et ipē neſciuit q2 h̄ eſſet ꝑ-
pter hāc idolatriam.⁊ ſic pꝫ eius excecatio.nō ſolū iuue
nū ſed etiam ſenū.iō ſubdit̄. c Sed ⁊ cani effu.ſunt
in eo.i.dediti iſti pctō.iō ſubdit̄ pena. d Et hu.ſup.
iſrl̄.qȯ impletū fuit tpe oſee q̄ cū ꝑplo iſrl̄ duct⁹ ē capti-
uus in aſſirios.iiij.Reg.xvij. e Nec reuerſi ſunt.per
pniam debitam. f Et factus eſt ephraim quaſi colū-
ba ſeducta.i.rhetibꝫ aucupis capta.
g Non habens cor.i.fiduciam in dn̄o.
h Egyptum inuocabant.confugientes ad humanum

auxiliū ⁊ dimittētes diuinū.⁊ h tpe Oſee.iiij.Reg.xvij.
h Ad aſſirios abierūt tpe manahen.iiij.Reg.xv.
i Et cū pfecti fuerint.ɔfidētes de auxilio hūano ⁊ diffi
dētes de diuino. k Expā.ſup eos rhete meū.dādo eoſ
i māib9 aduerſarioꝝ.⁊ cā ſubdit. l Qm̄ receſ.a me.p
multiplicē idolatriā.
m Ego re(vt vrſū ē
demi eos.de ſeruitu
n Et ipi (te egypti.
locuti ſunt ɔ me mē
dacia.dicētes ō viui
lis aureis. Ecce dij
tui iſrl' q̄ eduxerūt te
ō terra egypti.iij.Re
n Et nō cla (gū.xij.
mauerūt ad me i cor
de ſuo.ſ. de uotore de
o Sz vlu (pcando.
labāt.i cultu idoloꝝ.
p In cubi.ſu.i.in
q Sup (delubris.
triticū ⁊ vinū rumīa
bant.q2 poſt idola
triaz gulā exercebāt.
r Et ego erudiui ⁊
ɔfortaui brachia eoꝝ
mittendo eis pphas
ad eruditionē eoꝝ et
ɔfortationē in bono.

cabāt ad aſſirios abierūt.[i] Et cū pfecti fuerint[k] expan
dā ſup eos rhete meū.⁊ q̄ſi
volucrē celi detrahā eos ce
dā eos ſcḋ auditiōz cet9 eoꝝ.
Ve eis[l] qm̄ receſſerūt a me.
Vaſtabūt.q2 puaricati ſūt i
me.[m] Ego redemi eos ⁊ ipi
locuti ſunt ɔ me mendacia
[n] Et nō clamauerūt ad me in
corde ſuo[o] ſz vlulabāt i cubi
lib9 ſuis.[q] Sup triticū ⁊ vi
nū ruminabāt.⁊ receſſerūt
a me.[r] Et ego erudiui eos ⁊
ɔfortaui brachia eoꝝ.[s] ⁊ in
me cogitauerūt maliciam.

s Et in me cogi.mali.pphas meas occidēdo. t Re
uerſi ſunt vt eēnt abſq3 iugo.primo eni ſubtraxerūt ſe a
iugo roboā filij ſalomonis.iij.Reg.xij.⁊ poſtea a iugo di
uino leg̃ ſeruiēdo idol'. v Facti ſunt q̄ſi arc9 doloſus
q̄ reflectit ſagittā ɔ tenentē eū.ſic pplȝ iſrl' blaſphemias
retorq̄bat in deū ſuſtētatorē ſuū. x Cadēt i gla.ſ.aſſi
rioꝝ. y A furore lingue ſue.i.ppt blaſphemias ɔ deū
z Iſta ſubſannatio eoꝝ.i.deriſio dei. z In terra e
gypti.i.didicerūt eā cū eſſent inter egyptios.
In ca.vij.vbi ḋ in poſtil.Cū ſanare vellē. Additio
Uod ḋ hic. Cū ſanare vellē iſrl' ⁊c.vſq3 ibi.Co
q ram facie mea facta ſunt. Aliter exponēdū vide
tur.Ad qḋ ſciendū q in illo pplo.x.tribuū erāt a
liq̄ pctā occulta ⁊ aliq̄ manifeſta de q̄b9 loq̄t ppha in p
ſona dei ad modū medici q̄ intēdēs curare aliquē mor
bū patentē inuenit in infirmo aliū morbū occultū ex q̄
curatio reddit difficilior.⁊ h eſt qḋ dicit.Cū ſanare vellē
iſrl'.ſ.a morbo ſeu pctō publico.Reuelata ē iniq̄tas efra
im ⁊ malicia ſamarie.ſ.ille q̄ erāt occulte.qḋ declarat cū
ſequit. Quia opati ſunt mēdaciū.in mēdacio eni pnicio
ſo duo cōiter occurrūt vicia.Primū ē patēs.ſ. falſa voc̄
ſignificatio. Aliud eſt latēs.ſ.intētio fallēdi q̄ in corde cō
ſiſtit ſoli deo nota.q̄ ſm pphaz ſcrutat corda ⁊ renes. De
clarat eni ppoſitū in eo qḋ ſequit. Et fur ingreſſus ē ſpo
liās latrūcul9 foris. Cōtingit eni q̄nq3 q aliq̄s aliena cu
piēs ⁊ nō audēs h publice facere furat.⁊ ſic ē viciū latēs
⁊ cū hz oportunitatē i publico hec rapit.⁊ ſic ē patēs vi
ciū.⁊ de h dicit. Et fur ingreſſus ē.ſ.latēs. Et ē ſpolians
latrūculus foris.ſ.ſic patēs. Cōſequēter q2 inter eos erāt
aliq̄ q̄ murmurātes de diuīa iuſticia dicebāt q mala que
de9 eis inferebat nō pueniebāt ex culpa ppria ſz ex deme
ritis antiq̄ꝝ parentū.put etiā hodie hebrei erronei aſſerūt
dicētes.q ſunt in hac captiuitate pp peccatū vituli in
deſerto fabricati.qḋ fl'm eſt.put alibi ē oſtenſum.iō ſubdit
Ne forte dicāt i cordib9 ſuis oēm maliciā eoꝝ me recor
datū.ſz oſtēdit q punitio eis illata ſeu ɔminata correſpōde
bat peccatis eoꝝ principaliter ɔmiſſis.vn̄ ſubdit. Nūc cir

cūdederunt eos adinuentiones ſue.coram facie mea fa
cte ſunt.q.d.nō p preteritis antiquoꝝ vicijs puniunt ſed
p eis q̄ p ipos ſunt principaliter ppetrata. Replica.
In ca.vij.vbi ḋ.Cū ſanare vellē.id qḋ bur. vult
i addere ſup poſtil.vē ſimpliciter fl'm q deo medi
co ſit aliq̄s morbꝰ no
tus ⁊ aliq̄s occultus
q2 oīa nuda ⁊ apta ſūt
oculis dei.⁊ ſi dicere
velit burg.q aliquis
ſit occult9 hoīb9 non
dec tūc expoſitio nō ē
ad ppoſitū lr̄e q̄ ē ver
bū dn̄i dicēt'. Cū ſa
nare vellem ⁊c.

[t] Reuerſi ſunt vt eſſent abſq3
iugo[v] facti ſunt q̄ſi arc9 do
loſus[x] Cadēt i gladio prici
pes eoꝝ[y] a furore lingue ſue
[z] Iſta ſubſannatio eoꝝ[z] in
terra egypti.

.VIII.

[a] A gutture tuo ſit
i tuba[b] q̄ſi aq̄la[c] ſup
domū domini.[d] p
eo q tranſgreſſi ſunt fedus
meū.[e] ⁊ legem meam puari
cati ſunt.[f] Me inuocabunt
de9 me9[g] cognouim9 te iſrl'
[h] Proiecit iſrael bonum[i] in
imicus perſequetur eum.[k]
Ipi regnauerūt[l] et non ex

Cap.VIII.
In gutture.
i Poſt declara
tionē diuine
iuſticie ⁊ miſericordie.
Hic ɔſtr ponit pmul
gatio vtriuſq3.⁊ prio
iuſticie.ſcḋo mīe.ca.
xiiij. Pria i duas. q2
prio ponit dei iuſticie
pmulgatio.ſcḋo ppli
increpatio.ca.ſe. Pri
ma in tres.q2 primo
pclamat dei iuſticia
ɔ iudā.ſcḋo ɔ iſrl'.ibi. Me inuocabūt.tertio iterū ɔ iudaz.
ibi.Et iudas. Circa primū ḋ pphe a domino.
a In gutt.tuo ſit tuba.i.clama alte ad modū ſonitus
tube.⁊ qḋ debeat clamare ſubdit. b Quaſi aq̄la.id ē
nabucħ.rapax ad modū aq̄le.pp qḋ aq̄la vocat Ezec.
xvij. Aq̄la vna grādis ⁊c. c Sup domū dn̄i.i.cito ve
niet ad deſtruendū domū dn̄i in ir'lm.qḋ fuit impletum
tpe ſedechie.iiij.Reg.vlti.et ſubdit cā. d Pro eo q
tranſgreſſi ſunt fedus meū.iuramento nominis mei fir
matum. Sedechias eni de ɔſilio ſenioꝝ ⁊ ſacerdotū ru
pit iuramentū qḋ fecerat nabu.deſeruiēdo ſibi fideliter
ſub tributo.ij.Paral.vl. e Et legē meā puaricati ſunt
faciēdo multipliciter ɔ legē dn̄i datā.in monte ſynai.po
teſt etiam iſta pars exponi de deſtructione templi p ex
ercitum romanoꝝ eo q aquila eſt ſignū romani impij.
d Pro eo q trāſgreſſi ſunt fedus meū.occidēdo xp̄m
qui miſſus erat ad federandū inter deum ⁊ populum.
e Et legem meam puaricati ſunt.irritantes mandata
domini pp ter ſuas traditiones ſm q improperat eis cri
ſtus.Matth.xv. f Me inuocabunt Hic conſequen
ter promulgatur diuina iuſticia contra iſrael.cum dicit.
Me inuocabunt.arctati ab aſſirijs. g Cognouimus
te iſrael id eſt nos qui ſumus populus tuus iſrael.⁊ ſub
intelligendum eſt q hec vocatio erit fruſtra.et ſubditur
cauſa. h Proiecit iſrael bonū.i. cultū dei p cultu vi
tulorum. i Inimicus perſequetur eum vſq3 ad ca
ptionem et captiuationem.
k Ipſi regnauerunt ſcz reges iſrael.
l Et nō ex me. quia ex diuina ordinatione regnum de
cem tribuum erat datum dauid et filijs eius in ſempiter
num.ſed contra hoc videtur quod dicitur.iij.Regum.xi.
Ipi hieroboam. Hec dicit dominus deus iſrael. Ecce
ego ſcindam regnum de manu ſalomonis et dabo tibi
decem tribus. Dicendum q hoc fuit indirecte et quaſi
per accidens ſcilicet ad puniendū malum ſalomonis ad
qḋ declinauit in ſenectute.⁊ ſic pmiſit roboā reſponde
re dura populo. ex qua riſione decem tribus fuerunt

ab eo diuiſe.⁊ ſic iſtud ↄtingit ex pmiſſione diuina ⁊ nõ
ꝓprie ex ordinatõe diuina q̃ reſpicit aliq̃d ſm ſe ⁊ abſolute
iõ ſubdit. m Principes extiterũt ⁊ nõ ↄgnoui.i.non
approbaui.ſ.maliciã ꝑpli ſe a regno dauid ſegregantis.
⁊ p h̃ regẽ ſibi ſtatuẽtis ꝓpria volũtate ⁊ nõ de mãdato

n Aurũ ſuũ ⁊ (di.i.
argẽtũ ſuũ fecerũt ſi-
bi idola.ſ.vitulos au
o Ut interi (reos.
rent.hec ei idolatria
fuit interit⁹ ſui cã.
p Proiect⁹ ẽ vitul⁹
tuus.i.vituli.q2 duo
fuerũt accipiẽdo ſin-
gulare p plurali.
q Uſqueq̃ nõ pote
rũt emũdari.ſcʒ filij
iſrl' ab h̃ delicto.q.d.
nunq̃ vſq ad eorũ
captiuationẽ.
r Quia ex iſrl' ⁊ ipſe
eſt.i.ipſe vitulus ẽ de
auro ⁊ argento regni
s Artifex fec' (iurl.
illũ.ex q̃ ptʒ q nõ eſt
de⁹ q̃ nõ ẽ fact⁹ ſʒ fa-
ctor omnium.

t Qm̃ in aranearũ
telas erit.pieci⁹ i lo-
co vili.in heb.hr.q̃ſi
haſtile erit.i.diſſipa-
tus in fruſta ſicut li-
gna q̃ ponunt in ig-
nem.Ex quo vr̃ q̃ iſti
vituli erant tm̃ aurei
exteri⁹ ⁊ lignei inte-
ri⁹.⁊ ſic ſubtracto au
ro p aſſirios ignis fa-
ctus fuit de ligno.

me[m] pricipes extiterũt ⁊ nõ
ↄgnoui[n] Aurũ ſuũ ⁊ argen
tũ ſuũ fecerũt ſibi idola[o] vt i-
terirẽt[p] Proiect⁹ ẽ vitul⁹ tu
us ſamaria. Irat⁹ eſt furor
me⁹ in eis[q] Uſqueq̃ nõ pote
rũt emũdari.[r] Quia ex iſrl'
⁊ ipſe ẽ.[s] Artifex fecit illũ et
nõ ẽ de⁹.[t] Qm̃ i araneaꝝ te-
las erit vitul⁹ ſamarie.[v] q2 a
vẽtũ ſemiabũt[x] ⁊ turbinem
metẽt[y] Culm⁹ ſtãs.nõ eſt in
eo germẽ.nõ faciet farinã.
Q̃ etſi fecerit alieni come
dẽt eã deuorat⁹ ẽ iſrl'.[z] Nũc
fact⁹ ẽ i natiõib⁹[a] q̃ſi vas i-
mũdũ.[b] q2 ipi aſcẽderũt ad
aſſur.[c] Onager ſolitari⁹ ſibi
ephraĩ.[d] Munera dederũt
amatorib⁹ ſʒ ⁊ cũ mercede
ↄduxerũt natiões.[e] Nũc cõ
gregabo eos[f] ⁊ q̃eſcẽt pauliſ
per ab onere regis ⁊ pricipũ[g]
Quia mltiplicauit ephraĩ

v Quia ventũ ſemiabũt.i.ope-
ra inania. x Et turbinẽ metẽt.i.i captiuitatẽ ibunt.
y Culmus ſtans nõ ẽ in eo ⁊c.i.ſi ↄtingat eis aliq̃ ap-
parẽtia ꝓſpitatis nõ tñ veniet ad effectũ.⁊ ſi veniat abad
uerſariis rapiet. z Nũc fact⁹ ẽ in natiõib⁹.i.cito du
cet i aſſirios captiu⁹.loquit eñi de futuro p modũ pteri
ti ꝓpter certitudinẽ ꝓphetie. a Quaſi vas imũdũ.i.
ibi viliter tractabit. b Quia ipi aſcẽderũt ad aſſur.i.
ibi in captiuitatẽ cito ducent.⁊ ſubdit cã c Onager
ſolitari⁹ ſibi ephraim.onagri diſcurrẽtes p deſerta ↄbibunt
ventũ ad ſui refrigeriũ ſm q̃ hr̃ Hiere.xiiij.Onagri ſte-
terũt in rupib⁹.traxerũt ventũ q̃ſi dracones.Sic iſti diſ-
currebãt ad diuerſa loca gentiliũ ad attrahẽdũ ſibi ido-
latrias eoꝝ.⁊ in h̃ delectabant.iõ ſubdit. d Munera
dederũt amatorib⁹.i.idoloꝝ ſacerdotib⁹.⁊ ad idẽ ptinet
q̃d ſubdit.Sed ⁊ cũ mercede ⁊c.⁊ ſubdit pena.
e Nũc ↄgregabo eos.i.modico tpe tenebo eos in terra
ſua ↄgregatos. f Et quieſcẽt pauliſp ab onere regis
ſcʒ aſſirioꝝ.in cui⁹ regno opprimẽtur dura ſuitute.q.d.
cito ſunt de terra ſua diſpgẽdi ⁊ in ſuitutẽ deducẽdi. et
ſubdit cauſa. g Quia mltiplicauit ephraim altaria.
ſcʒ idoloꝝ. h Scribã eis mltipli.le.me.p ꝓphas eis
rememorãdo. i Que velut aliene ↄputate ſũt ab eis
eas trãſgrediẽdo.ſm aliquos iſtud legit interrogatiue.
Scribã eis mltiplices leges addẽdo pcepta pceptis.q.d
non.eo q h̃ eſſet fruſtra.vñ ſubdit Que velut aliene ⁊c.
k Hoſtias offerẽt ⁊c.Circa h̃ ſciendũ q x.trib⁹ ſʒ cole
rẽt idola tñ cũ h̃ colebãt dñm ꝓpter q̃d dixit eis helias

iij.Reg.xviij.Uſq̃quo claudicatis in duas ptes.nũc co-
lendo baal.nũc colendo dñm.ſʒ talis cultus non eſt deo
acceptus.iõ ſubdit.Et dñs nõ ſuſcipiet eas.iõ ſubditur
punitiõis acceleratio. l Nũc recordabit iniq̃tatũ eoꝝ
penã debitã inferendo. m Ipi in egyptũ ↄuertẽtur.

altaria ad peccãdũ facte ſũt
ei are i delictũ.[h] Scribã ei
multiplices leges meas[i] q̃
velut aliene ↄputate ſũt[k] Ho
ſtias offerẽt immolabũt car-
nes ⁊ cõedẽt.⁊ dñs nõ ſuſci-
piet eas.[l] Nũc recordabit ini
q̃tatũ eoꝝ ⁊ viſitabit pctã eo
rũ[m] Ipi i egyptũ ↄũtent.[n] ⁊
oblit⁹ ẽ iſrl' factoris ſui. ⁊ edi
ficauit delubra[o] ⁊ iudas mlt-
tiplicauit vrbes munitas.[p]
Et mittã ignẽ i ciuitates e⁹
⁊ deuorabit edes illi⁹. IX.
[a] Oli letare iſrl'.[b] noli
n exultare[c] ſicͥ ppli[d] q2
fornicatus es a deo
tuo.[e] Dilexiſti mercedẽ ſup
oẽs areas tritici.[f] Area ⁊ tor-
cular nõ paſcet eos. ⁊ vinũ
metiet eis. Nõ habitabũt
in terra dñi.[g] Reuerſus eſt
ephraim in egyptum.[h] et in
aſſyrijs[i] pollutum comedit

id eſt in ſeruitutẽ du
ram ⁊ vilẽ ſicut fue-
runt in egypto.
n Et oblitus eſt.re
petitio eſt cãe puniti
onis dicte.
o Et iudas. Hic re
uertitur ꝓpha ad de-
clarandũ diuinã iu-
ſticiã ↄ iudã dicens.
Et iudas multiplica
uit vrbes munitas.
decem eñi trib⁹ i ca-
ptiuitatẽ ductis due
trib⁹ q̃ remanſerant
fortificauerũt terram
ſuã fortalicijs. vt hr̃
iiij.Reg. ⁊ q2 tpe Se
dechie nimis ↄfide-
bant de illis.⁊ parũ
de deo. iõ puniti ſũt
iuſto dei iudicio.pro
pter q̃d ſubditur.
p Et mittã ignem
⁊c.q̃d fuit adimple-
tum p exercitũ chal-
deorum.
Cap.IX.
Oli letari.
n Poſtq̃ po-
ſita eſt diui
ne iuſticie ↄ
ꝓplm̃ declaratio. hic
ↄſir ponit eiuſdem increpatio tanq̃ ↄuicti multiplici d
licto.⁊ diuiditur in duas ptes.q2 primo increpat popu
lus vt viliter peioratus.ſcd̃o vt multipliciter ingratus
ca.ſc.Prima diuidit in quinq̃ ptes ſm quinq̃ mutatio-
nes de bono in malũ.Prima eſt de abundantia in penu
riam.ſcd̃a de mũdicia in imũdiciam ibi.Reuerſus ẽ. ter
tia de ſcientia in ſtulticiam ibi.Scitote.quarta de boni
tate in maliciam ibi.Quaſi vuas.quinta de fecundita
te in plis carentiam.ibi.Ephraim.Circa primũ dicit.
a Noli letari.in animo.
b Noli exultare.exteri⁹ in ſigno.dicit eñi exultatio q̃ſi
extra ſaltatio. c Sicut ppli.q.d.magis habes mate-
riam triſticie q̃ gẽtiles q̃ nõ ſunt trãſgreſſores leg' mo-
ſaice ſicut ⁊ tu.q2 nõ fuit eis data. d Quia fornicat⁹
es a deo tuo.idolatrãdo ⁊ legẽ eius tranſgrediendo.
e Dilexiſti merce.ſup oẽs areas ⁊c.p cultu eñi idoloꝝ
ↄſequi ſpabant abũdantiã tpaliũ bonoꝝ.ſed accidit eis
ↄtrariũ q2 hec abundantia quã ↄſecuti fuerant deum co
lendo mutata eſt in penuriam.ideo ſubditur.
f Area ⁊ tor.nõ paſ.eos.⁊ vi.me.eis.q2 nõ creſcet q̃-
tũ ſpabant.⁊ cum h̃ eijcientur de terra ſua captiui.iõ ſub
ditur.Non habitabunt in terra domini.
g Reuerſus Hic increpatur de mutatione ſecũda.ſ.de
mundicia in immũdiciam cum dicit.Reuerſus ẽ ephra
im in egyptum.i.de mũdicia vite quã lex tradidit.in im
mũdiciam ↄuerſationis egyptiace h Et in aſſirijs.ſ.i
ductus. i Pollutum comedit.id eſt comedet cibo ci
baria in lege ꝓhibita.

l Non libabūt dn̄o vinū.q.d.ꝓpter ſui īmūdiciā ine; ptū eſt ad dei ſacrificiū. m Sacrificia eoꝝ q̄ſi panis lugētiū.i.polluta.in domo enī in q̄ erat mortu⁹ oīa cibaria reddebant polluta ⁊ illi q̄ comedebāt ea.ideo ſeq̄t. Oēs q̄ cōedēt ⁊c. n Quia pa.eoꝝ aie ⁊c.q.d.ille panis poteſt reficere hoīem ſʒ inept⁹ ē ad faciendū inde deo oblationē.

ˡ Nō libabūt dn̄o vinū ⁊ nō placebūt ei.ᵐ Sacrificia eorū q̄ſi panis lugētiū. Oēs q̄ comedēt eū ꝯtamiabūt.ⁿ qꝛ panes eoꝝ aīe ipoꝝ nō itrabūt ī domū dn̄i.ᵒ Quid facietis ī die ſolēni ī die feſtiuitat̄ dn̄i.ᵖ Ecce eī ꝓfecti ſūt a vaſtitate. Egypt⁹ cōgregabit eosᑫ mēphis ſepeliet eos.ʳ Deſiderabile argētū eorū vrtica hereditabit. lappa ī tabnacul̄ eoꝝ.ˢ Venerūt dies viſitatiōis.ᵗ venerūt dies retributiōis.ᵛ Scitote iſrl̄ ſtultū.ˣ ꝓpham īſanū.ʸ viruʒ ſpiritalē.ᶻ Propt̄ mltitudinē iniq̄tat̄ tue ⁊ mltitudo amētie.ᵃ Speculatoꝛ ephraim.ᵇ cū deo meo.ᶜ ꝓpha.ᵈ laq̄us ruine fact⁹ ē ſup oēs vias ei⁹.ᵉ Inſāia ī domo dei ei⁹.ᶠ Profūde peccauerūt ſicut ī dieb⁹ gabaa.ᵍ recordabit̄ iniq̄tat̄ eoꝝ ⁊ viſitabit pctā eorū.ʰ Quaſi vuas ī deſerto ⁱ inueni iſrl̄.ᵏ q̄ſi pria poma ficulnee ˡ ī cacumīe ei⁹ vidi pr̄es eoꝝ.ᵐ Ipi āt itrauerūt ad beelphegoꝛ.ⁿ ⁊ abalienati ſūt ᵒ in ꝯfuſione.ᵖ ⁊ facti ſūt aboīabiles ſicut ea que dilexerūt.ᑫ Ephraī q̄ſi auis ʳ auolauit.ˢ Glīa eoꝝ a ptu ⁊ ab vtero ⁊ a ꝯceptu.ᵗ Quod etſi enutrierint filios ſuos abſq̄ liberis eos faciā in hoīb⁹.ᵛ ſʒ ⁊ ve eis.cū receſſero ab eis

o Quid ⁊c.ideo ſubdit. facietꝫ in die ſolēni q̄ debetꝫ apparere corā dn̄o cū oblatiōib⁹ ⁊ ñ vacui ⁊ nō habetꝫ aliq̄d aptū ad offerēdū ⁊ ſm hūc ſenſū ꝯtinuatur lr̄e ꝓcedēti. Ra. ſa. alr̄ exponit di. ꝙ alloq̄t duas tribus a nabu.occidēdas di. o Quid fa.ī die ſolē.q̄n dn̄s de cadauerib⁹ vr̄is faciet ſolēne ꝯuiuiū beſtijs ⁊ auib⁹.q.d.nō habetis refugiū.⁊ ſic ꝯiūgit̄ p Ecce cū lr̄a ſequēti. Ecce ei ꝓfecti ſūt ⁊c.pauci q̄ effugerūt ī deſtructiōe irl̄m ierunt in egyptū ꝯ ꝯſiliū hiere. ſcʒ Johannan filius charee.⁊ alij cum eo. Hiere.xlij.ideo ſubdit.

p Egyptus ꝯgre.eos.iſta tñ fuga nō valuit eis.qꝛ cito poſt nabu.intrauit egyptum ⁊ eos occidit.ideo ſubditur. q Mephis ſepe.eos.ciuitas ē egypti q̄ nūc dr̄ damiata. r Deſide.argē.eoꝝ vrti.heredi.irlm enī deſtructa lōgo tp̄e fuit ſine habitatorib⁹ vbi fugiētes abſcōderant ſua p̄cioſa.⁊ ſic ibi creuerūt vrtice ⁊ ſpine. s Venerūt dies viſi.i.punitiōis. t Vene.dies retribu.ſ.p peccatis.⁊ in h̄ notat̄ iuſticia hui⁹ punitiōis. v Scitote. Hic increpat̄ tertia pctōꝝ ratio.ſ.de ſapia ī ſtulticiā.dederat enī dn̄s illi ꝑplo legē de q̄ dr̄ Deut.iiij. Hec ſapiētia vr̄a ⁊ intellect⁹ corā ꝑplis.ſʒ ꝓpter trāſgreſſionē ei⁹ fuerūt excecati.qꝛ frequētatio pctōꝝ excecat mētis oculū. ideo ſubdit̄. Scito te iſrl̄.⁊ dicūt aliq̄ correctores ꝙ ſūt due dictiōes.ſcito te.⁊ ſic iſrl̄ ē vocatiui caſus.ſʒ in hebreo ē vna dictio.⁊ tūc iſrl̄ eſt actī caſus.⁊ ſic ē ſenſus.
v Scitote ⁊c.q.d.ptʒ oīb⁹ ꝙ ꝑplꝫ iſrl̄ factus ē ſtultus.
x Prophetā inſanū.qꝛ ꝓphe iſrl̄ erāt arreptitij a demonib⁹.ideo cū ſubdit̄. y Virū ſpiritalē.intelligit̄ malig̃ ſpū arreptū ⁊ ſubdit̄ cā hui⁹. z Propter mul.iniq̄ra.tue ⁊ mul.amē.ſupple facta eſt a demone deo iuſte ſibi ꝑmittēte. Cōſequēter ſubdit de bonis ꝓphis. a Speculatoꝛ ephraim.i.annūciās vitatē ephraim. b Cū deo meo.i.loquēs de ſpū dīno. c Propha.ſ.⁊ ſm veritatē.ſʒ qꝛ tales ꝓphas q̄rebāt interficere ſicut.ī.ꝓtebit de amos.ideo ſequit̄. d Laq̄us ruine fact⁹ ē ſup omnes vias ei⁹.qꝛ in dict̄ ⁊ factꝫ talis ꝓphe q̄rebāt occaſionem mortis ſue.⁊ qꝛ regnū iſrl̄ nō ſolū h̄ faciēbat.ſed etiā regnū iuda in q̄ erat templū.ideo ſubdit̄. e Inſania ī domo dei ei⁹.qꝛ zachariā interfecerūt in domo dn̄i.ij. Paral.xxiiij.⁊ qꝛ iſta erāt horrēda.ideo ſubdit̄. f Profūde pec.ſicut in die.gabaa.i.q̄ vxoꝛ leuite mortua fuit ī credibili libidie. Judi.xix. g Recorda.iniq̄.eoꝝ nō q̄a obliuio cadat ī deo.ſʒ qꝛ ad modū recordātis ſe h̄ꝫ quando punit peccata diſſimulata. h Quaſi vuas. Hic increpat̄ q̄rta mutatio de vtute in maliciā.cū dr̄ in pſona dn̄i. Quaſi vuas in deſerto.q̄ ſunt ibi valde p̄cioſe.qꝛ rare i Inueni iſrl̄.in p̄mis prib⁹ abraam yſaac ⁊ filijs.
k Quaſi p̄ma poma ficulnee.q̄ ſunt alijs meliora.

l In cacumie eius vidi pr̄es eoꝝ ſunt eī in cacumine arboris fructus citius maturant ⁊ melius eo ꝙ a ſole attigūtur liberi⁹ ſic dicti pr̄es fuerūt meliores poſteriorib⁹.de q̄b⁹ ſubditur m Ipi aūt intrauerūt ad beelphegoꝛ.i. ad idolatriā filiorū āmon ⁊ moab.Nūe. xxv. n Abalienati ſunt.a deo. o In ꝯfuſiōe.ſ.ſua vt ibidem habetur. p Et facti ſunt abominabiles ſicut ea q̄ dilexerūt.i.ſicut idola q̄ abominationes noiant̄ frequēter in ſcriptura. q Ephraim. Hic increpat̄ q̄plus de quinta mutatione ſcʒ a fecunditate prolis ī carentiam.et diuiditur in tres partes.quia primo ꝓpoſitum p̄dicitur.ſecundo īcidens ponitur ibi. Sed et ve.tertio ſcriptura ad p̄mū refertur ibi. Ephraim. Carentia vero prolis in magna pte fuit eius captiuatio.quod notatur cum dicitur.

q Ephraim quaſi auis.auolans de nido ſuo.
r Auolauit.ductus extra terram ſuam in captiuitatem ⁊ loquitur propheta de futuro p modum preteriti.ſicut frequenter dixi.⁊ ideo ſic intelligendum eſt in alijs vbi non exprimitur.
s Gloria eorum a partu.in hoc enim gloriabantur ꝙ vxores eorum faciliter concipiebant et ſine periculo pariebant.ex quibus ſequebatur habundantia prolis. De mutatione huius glorie ſubditur.
t Quod etſi enutrierint filios ſuos abſq̄ liberis eos faciam.interficiendo eos p aſſirios.
v Sed et ve eis. Hec eſt pars incidentalis in qua propheta in perſona dei loquens denunciat futuram deſtructionem populi iudaici per romanos.habita occaſione ex eius deſtructione per aſſirios de qua ante immediate fuerat locutus. Circa quod ſciendum ꝙ iſte ē vn⁹ de paſſibus ſcripture veteris teſtamenti corruptis a iudeis ſm ꝙ dicit frater Raymundus in hebraica lingua valde peritus. Ad cuius intellectū ſciendum.ꝙ ſic in hebreo habetur. Quia etiā ve eis beſuri deciſi. Hebrei vero habent duplices literas ſcʒ Samech ⁊ ſin in ſono ⁊ charactere differētes. Q̄ñ vero beſuri p lr̄aʒ ſamech ſcribitur ſignificat in receſſu meo. Quādo vero ſcribitur p ſin ſignificat incarnatiōem meam.hic autem ſcribitur p ſin.et ideo hec eſt vera littera. Quia etiam ve eis in carnatio mea de eis. Aſſumpſit enim deus carnem de iudeis.⁊ ex hoc ſecutum eſt ve eis.quia p maiori parte fuerūt increduli ⁊ pſecutores chriſti.⁊ in vindictā mortis

eius p romanos trucidati.ꝛ captiuati fuerūt qđ etiā de
ſignaꝛ p h̄ qđ in principio dr̄.Et ua etiā ve eis.etiā ī la⸗
tino additamētū fcat.ꝛ ī hebreo loco ei⁹ ponitur hec di
ctio gam.p quā fcaꝛ additamētū ꝯſil'is ꝛ diminutio po⸗
puli iudaici p romanos fuit tāta imo maioꝛ q̄ʒ illa q̄ fu
ꝫ facta p aſſiros et
chaldeos.a principio
enī obſidionis p ro⸗
manos vſq ad finē
mortui fuerūt fame
peſtilētia ꝛ gladio de
cies cētū milia.Hac
aūt veritatē fidei nr̄e ꝯ
ſonā nitiꝛ Ra.ſal. re⸗
pellere dicēs.ꝙ lre⸗
ra ſin qn̄ pūctaꝛ de⸗
ſup in ſiniſtra pte hʒ
ſonū ꝛ vtutem lr̄e ſa
mech.ꝛ ſic beſuri ſi⸗
gnificat h̄ receſſum ꝛ
nō incarnationeʒ.qꝛ
ſic punctaꝛ lr̄a ſin ī h̄
loco.Sʒ iſtud vꝛ fu⸗
gavitatꝫ.prio qꝛ hec
lr̄a in toto vet.te.nō
inueniꝛ alibi ſic pun
ctata vt dicit p̄dict⁹
frater Ray. ꝛ ego ſilr̄

ᵃEphraim vt vidi tyr⁹ erat
ᵇfundata ī pulcritudie.ᶜEt
ephraiʒ educet ad īterfectorē
filios ſuos. Da eis domie
Quid dabis eis.ᵈDa eisᵉ
vuluā ſine liberis.ᶠꝛ vbera
arētia.ᵍOmēs neq̄cie eoꝝ in
galgal.qꝛ ibi exoſos habui
eos Propꝛ maliciā adinuē
tionū eoꝝ de domo mea eiĳ
ciā eos.Nō addam vt dili⸗
gā eos.ʰOēs principes eoꝝ
recedētes Percuſſ⁹ ē ephra
im.ⁱradix eoꝝ exiccata eſt.
Fructū nequaq̄ʒ faciēt.ᵏqđ

nō recolo me vidiſſe alibi ſic pūctatā,ꝓpter qđ vꝛ hec ad
ditio facta ad deprauandū ſniam.ſcđo qꝛ pūcta nō ſunt
de ſubſtātia lr̄e.nec a pͥcipio ſcripture fuerūt.vn̄ ꝛ rotu
li q̄ in ſynagogis eoꝝ legūtur ſunt ſine pūctis. ſʒ p ma⸗
gnū tp̄s poſtea īuēta ſunt hmōi pūcta ad facilī⁹ legēdū
Cū igiꝛ ſubtracto pūcto p̄dicto ipi ꝯcedūt ꝙ beſuri p ſin
ſcriptū incarnationē meā fcat ꝯuincuꝛ ꝯcedere ꝙ h̄ be
ſuri incarnationē fcat.Et qm̄ trāſlatio nr̄a dictū Ra.ſa.
ſequiꝛ q̄ ſic hʒ.Sed ve eis cū receſſero ab eis pʒ ꝙ fuit fa
cta poſt corruptionē dictā.pōt tn̄ trahi nr̄a trāſlatio ad
p̄dcm itellectū.Sʒ ve eis ꝛc.qꝛ xp̄ī negociationē icarna
tiōis dei.de⁹ receſſit ab eis dimittēs eos in cecitate co⸗
rū vſqueq̄ intrauerit plenitudo gentiū.ſm ꝙ deducit ap
plus ſatis diffuſe in ep̄la ad romanos. a Ephraim.
Hic ſcriptura reuertiꝛ ad p̄dictā carētiā plis in regno.x.
tribuū tp̄e ve.te.cū dr̄. a Ephraim vt vidi tyr⁹ erat.
id ē ſilis tyro ī filioꝝ mltitudie.iō ſubdiꝛ. b Fūdata
in pulcritudie.pulcritudo enī ciuitatis principalr̄ ī mlᵗ⸗
titudine plebis ꝯſiſtit.ꝛ ꝯn̄r oſidit mutationē ī oppoſitū
c Et ephra.edu.ad interfe.filios ſuos.i.ad regē aſſirio
rū q̄ eos debellauit ꝛ captiuauit. d Da eis dn̄e.i.da
bis. e Uuluā ſine liberis.i.vxores ſteriles. f Et
vbera arētia.ita ꝙ iā nati nō potuerūt nutriri.ꝛ ſubdiꝛ
cā hui⁹ pene. g Oēs neq̄cie eoꝝ in galgal.ibi enī cir⸗
cūcidit ioſue filios iſrl̄.ꝛ tūc ibi prio q̄euit archa aliq̄ tē
poꝛe.ꝓpter qđ ꝓphe falſi dicebāt ꝙ erat loc⁹ ſanctioꝛ tem
plo qđ erat in irl̄m.ꝛ docebāt ppl̄m ibi colere idola ex q̄
reddebanꝛ deo exoſi ꝛ a deo reprobati.iō ſeq̄ꝛ.Nō addā
vt diligā eos. h Oēs prin.eoꝝ rece.ab eo.p idolatri
am ꝛ a terra ſua p captiuitatē. i Radix eoꝝ exiccata
eſt.i.vtus plificandi. k Qꝛ etſi genuerint.nō tn̄ vi⸗
uent. l Abĳciet eos de.me.de terra ſua vbū ē ꝓphe⸗
te captiuitatē denūciātꝫ. m Quia nō audierūt eum.
reuocantē eos p ꝓphas ad bonū. n Et erūt vagi ī na
tionibꝫ.i.captiuati in lōginquis regiōibꝫ. In ca.ix.vbi
dicꝛ in poſtil.qꝛ panis eoꝝ aie ipoꝝ ꝛc. Additio
h Ecq̄d dr̄.qꝛ panis eoꝝ aīe eoꝝ nō intrabit in do⸗
mū dn̄i.Exponiꝛ ab hebreis ſic.qꝛ panis eoꝝ quē
offerent ſe offerre intendunt p animabꝫ ipoꝝ nō intra⸗
bit in domū dn̄i.ſ.acceptabilē. In eo.c.vbi dr̄ ī po
ſtil.Circa qđ ſciēdū ꝙ iſte ē vn⁹ đ paſſibꝫ ſcripture.
f Appoſitio raſymūdiē ꝛa.Ad cui⁹ ma Additio.
iorē declarationē ſciendū ꝙ lr̄a penultima alpha
beti hebraici dr̄ ſin q̄
ſi ipſr̄ ſcripta ſōat ſicͭ
lr̄a nr̄a.xviĳ.l.s.Si
aūt punctetꝛ deſup in
ſiniſtra pte hʒ ſonūʒ
lr̄e tertie nr̄i alphabe
ti ſcʒ c.ꝛ in h̄ dictum
Ra.ſa.hic in poſtilla
allegatū ꝯtinet aliq̄d
veritatis.Sed atten
dēdū ꝙ hec dictio ba
car in hebreo fcat car
nem ꝓprie ꝛ cōiter.q̄
q̄dē dictio bacar vbi
cunq ſcribitur in he
breo ſcribiꝛ cū littera
s.p̄dicta pūctura in
ſiniſtra pte deſup po
ſita.ꝛ ex hac dictiōe
deriuaꝛ hec dictio be
curi ſcripta cū eadeʒ
ſin ſic pūctata.ꝛ ſic ſi
gnificat idē qđ incar
natio mea in lingua noſtra.vnde cauillatio ra.ſa.nō va
let vt patet ex dictis p̄ſertim habenti noticiam in gram
matica hebraica ſermonis.

etſi genuerit,īterficiā amā⸗
tiſſima vteri eoꝝ.ˡAbĳciet
eos dn̄s de⁹ me⁹ᵐ qꝛ nō au⸗
dierūt eū ⁿꝛ erunt vagi in
nationibus. .X.

v ᵃItiſ frōdoſa iſrl̄ ᵇfru
ct⁹ adeq̄t⁹ ē ei.ᶜSe
cūdū mltitudinem
fruct⁹ ſui ᵈmltiplicauit alta
ria ᵉiuxta vbtatē tre ſue exu
berauit ſimulachris ᶠDiui
ſū eſt coꝛ eoꝝ.ᵍnūc iterībūt
ʰIpe ꝯſtringet ſilachra eoꝝ
ⁱdepplabiꝛ aras eoꝝ.ᵏquia
nūc dicent,ˡnon eſt rex nob

Capitulum.X.

v Itis frondoſa. Poſt increpationē populi de ſua
peioratōne.hic ꝯn̄r increpaꝛ de ingratitudine.et
diuidiꝛ in q̄ttuoꝛ ptes.ſm q̄ttuoꝛ ingratitudines
quarū prima poniꝛ in capitulo p̄ſenti.alie tres in tribuſ
ſequentibꝫ.Prima in duas.quia primo increpaꝛ ingra⸗
titudinis culpa.ſcđo ſubditur pena ibi.Diuiſum ē.Cir
ca primū conſiderandū ꝙ deus fecit ibi populo magnū
beneficiū introducendo eum in terraʒ lacte ꝛ melle ma
nantem.Exo.iĳ.ſed hoc beneficio ingrati cōuerſi fuerūt
ad idolatriam.ideo dicitur hic. a Uitis frōdoſa iſra
hel.vocaꝛ autem ppl's vitis ſicut diciꝛ Eſa.v.Uinea do⸗
mini exercituum domus iſrael eſt.et dr̄ hic frondoſa. qꝛ
in multitudine populi ꝛ abundantia diuitiarū fuit ibi
fortificata.ꝛ hoc ex terre fertilitate.ideo ſubditur.
b Fructus adequatus eſt ei.quia q̄ttūcunq populus
creuiſſet fructus terre ſufficiebant ad eius ſuſtētationē
ſʒ qꝛ hec abūdātia fuit ei⁹ occaſio recedēdi a deo ſm ꝙ p̄
dixerat moyſes Deute.xxĳ.Incraſſatus eſt dilectus ꝛ re
calcitrauit ꝛc.ideo ſubditur. c Scđm multitu.fruct.
ſui.i.diuitiarum naturalium ꝛ artificialium.
d Multiplicauit altaria.ad idolatriam exercendam ꝛ
non ſolum vnius idoli ſed multorum.ideo ſubditur.
e Iuxta vbertatem terre ſue exuberauit ſimulachris
f Diuiſum eſt.Hic ꝯn̄r ſubditur pena.ꝛ primo poniꝛ
punitio decem tribuum.ſcđo correctio duarum.ibi.A⸗
rabit iudas.Prima in tres.qꝛ primo ponitur punitio po
puli.ſcđo aſportatio idoli ibi.Uaccas.tertio captiuatio
ſceptri regĳ ibi.Confuſio.Circa primum dicitur.
f Diuiſum eſt coꝛ eorum.partim idola colendo.partī
deum. g Nunc interibunt.id eſt cito interficien
tur et captiuabuntur per regem aſſiriorum.
h Ipſe confringet ſimulachra eorum.accipiendo ide
aurum ꝛ argentum. i Depopulabiꝛ aras eoꝝ.acci⸗
piendo ſibi precioſa ornamenta eorum. k Quia nūc
dicent iſrahelite. l Non eſt rex nobis.id eſt non

[m] Nō.n.timem⁹ dñz. Et rex q̄d faciet nobis. [n] Loq̄mini v̄ba viſiōis inutil' [o] ⁊ ferient fedus [p] cū mēdacio [q] ⁊ germinabit. q̄ſi amaritudo iudiciū ſup ſulcos agri. [r] Vaccaſ bethauen [s] coluerūt hitatores ſamarie [t] Quia luxit ſuper eū ppl's ei⁹ [v] ⁊ editui ei⁹ [x] ſup eū exultauerūt [y] i glīa ei⁹ [z] qꝛ migrauit ab eo. [a] Siq̄dem ⁊ ipē in aſſur delatus ē [b] munus regi vltori. [c] Cōfuſio ephraim capiet. [d] ⁊ cōfundet iſrael [d] in volūtate ſua. [e] Trāſire fecit ſamaria regē ſuū q̄ſi ſpumā ſup faciē aq̄. [f] Et diſpdent excelſa idoli [g] pctm̄ iſrl'. [h] Lappa ⁊ tribulus aſcēdet ſup aras eorū. [i] Et dicent montibꝫ operite nos ⁊ collibꝫ, cadite ſuper nos [k] Et diebus gabaa peccauit iſrael, [l] Ibi ſteterunt

pōt nos defendere.ſicut cōiter de rege dicit̄.q̄ neſcit vel
nō pōt ppl'm defendere.Nō hēm⁹ regē.⁊ ſubdit cām.
m Nō eni timem⁹ dñm.ſic enī dicebāt aliq̄ boni inter
eos ex q̄ nō reuertemur ad dñm rex nō pōt nos defēder.
n Loq̄mi v̄ba viſiōis inutil'.v̄bū eſt ꝓphe increpantis
ppl'm eo ꝙ credebāt
v̄bis fl̄oꝝ ꝓphāꝝ i he
bre.hꝫ.Loq̄mi v̄ba iu
ramēti falſi.i.q̄ſi iura
tis falſo iuratis.
o Et ferietis fedus
ſcꝫ fallaciter cū pri⸗
mis vrīs.⁊ iō aliq̄ li⸗
p Cū mē (hri hñt.
dacio.ſꝫ nō eſt i heb.
ſubintelligitur tamē
q Et germi.q̄.ama
ri.iudi.ſup ſulcos a⸗
gri.i.puertitis iudi⸗
ciū pauper q̄ vocan
tur ſulci agri eo ꝙ p
potentiā diuitū op⁹⸗
primunt̄ ⁊ moleſtant̄
r Vaccas.Hic ꝯſr
deſcribit̄ exportatio idoli.⁊ qꝛ iſta lr̄a eſt imutata ſcḋm
hebreos in pte corrupta.iō ad ei⁹ intellectū ſunt aliq̄ p̄⸗
mittenda.Primū ē ꝙ manahē rex iſrl' dabat ſingul'ānis
munera p̄cioſa regi aſſirioꝝ vt ꝯfirmaret regnū ſuū qḋ i⸗
trauerat violēter.iiij.Reg.xv.⁊ inter illa mūera erāt vitu
li aurei q̄s fecerat hieroboā vel ſaltē vn⁹ illoꝝ de q̄ fit h̄
mentio.ſ.ille q̄ erat in bethel q̄ alio nomie dr̄ bethauen
Ioſue.vij.⁊ in h̄ ꝯuenīūt hebrei ⁊ latini.Dicūt vlterius
aliq̄ expoſitores latini ꝙ ſacerdotes illi⁹ idoli ſeu idolo
rū recerūt occulte vitulos de cupro deauratos.⁊ illi fue
rūt portati in terrā aſſirioꝝ ⁊ ipi furtiue retinuerunt ſibi
aureos.⁊ cū poſtea rex aſſirioꝝ vidit fraudē indignatus
afflixit grauit' terrā ⁊ ſcḋm h̄ exponūt lr̄aꝫ iſtā dicentes.
r Vaccas bethauen.i.vitulū q̄ erat in bethel quem vo
cat ꝓpha noīe vacce.deriſorie ⁊ in pl'ali vaccas.eo mō lo⸗
quēdi q̄ dr̄.Exo.xxxij.Iſti ſt̄ dij tui q̄ eduxerūt te de ter⸗
ra egypti.⁊ tñ nō erat ibi niſi vn⁹ vitulus ꝯflatilis.
s Colu.habi.ſama.q̄ erat metropolis ⁊ ſic habicato⸗
res ei⁹ colebāt idolū a rege ſuo factū. t Qꝛ luxit ſup
eū.i.ſup vitulū ppl's ei⁹ q̄ colebat eū.iō luxit q̄ſi fuit ex⸗
portat⁹ mō p̄dicto. v Et editui eius.i.ſacerdotes vi
tuli.⁊ dicūtur editui ab ede ⁊ tueor eris.q̄ſi tuētes ſeu
cuſtodiētes edē idoli. x Sup eū exult.ꝓp' ſuū lucrū
qꝛ illi furtiue retinuerūt.ſꝫ ppl's lugebat qꝛ ipm ſublatū
credebat. y In glīa ei⁹.i.in vitulo q̄ reputabat̄ ho⸗
nor pr̄ie. z Quia migr.ab eo.i.a pplo ſꝫ ei⁹ opinionē
a Siq̄.⁊ ipē i aſſur dela.ē.cū alijs mūeribꝫ vt credebat
ppl's. b Mun⁹ regi vltori.qꝛ vlciſcebat̄.manahē de
ꝯdicētibꝫ ſibi. c Cōfuſio ephraim capiet.i.ex h̄ ꝯfuſi
onē reportabit fraude detecta.vt p̄dictū ē. d Et con
fundet̄ iſrl' in volūtate ſua.i.in volūtate ſacerdotū q̄ fe⸗
cerūt tale furtū.ex q̄ ſecuta ē ꝯfuſio regni mō ſupradicto
Hec expoſitio nō vr̄ valere.prīo qꝛ ſatis vr̄ diſtorta.ſcḋo
qꝛ cū dr̄.Coluerūt hitatores ſamarie.qꝛ luxit ſup eū po
pulus.&c.qꝛ de ſuo pctō ē redditiuū cāe dicti īmediate
p̄cedētis.luctus v̄o ppli de aſportatiōe vituli ñ ē aliquo
mō vel cā vel rō ꝙ hitatores ſamarie colerēt ipm.ſꝫ ma
gis ē ad oppoſitū.Itē furtū ſacerdotū vr̄ eſſe ficticiū qꝛ
in receptiōe ⁊ traditiōe reꝝ p̄cioſaꝝ adhibet̄ magna dili
gētia.vas āt aureū a cupro deaurato ſtatim diſtinguitur
p colorē ⁊ pōdus.Itē expoſitores iſti dicūt h̄ haberi ab
hebreis.qḋ nō vr̄ v̄m.qꝛ ra.ſa.maximus doctor inter he
breos nihil penitus dicit de hoc furto vel fraude.ſꝫ ad ꝯ
nū ſenſum exponit lr̄am.Quantū ad h̄ ſciendū ē ꝙ hec
ē lr̄a hebraica ad vaccas bethauē timuerūt hitatores ſa⸗
marie.i.ꝓpter vitulū q̄ erat in bethel.vt ſupradictū eſt.
Timuerūt hitatores ſamarie.ſ.ne infortuniū ⁊ malū ve⸗
niret ſup regnū.ꝓpter
miſſionē vituli regi
aſſirioꝝ.erat enim ſa
maria metropolis re
gni.⁊ iō p̄ ceterꝫ expri
mit̄ timor ei⁹ reſpcū
īfortunij futuri.trāſ⸗
lator v̄o nr̄ vr̄ credi⸗
diſſe hūc timorē fuiſ
ſe reuerētie.⁊ iō trāſ⸗
tulit.Coluerūt.p ti⸗
muerūt.qꝛ luxit ſup
eū.i.ſup vitulū trāſ
portatū.ppl'us ei⁹.i.
ppl's regni.Et editui
id ē ſacerdotes ſimi⸗
liter luxerūt.qꝛ habu
erūt maiorē cāꝫ lugē⸗
di.⁊ iſte luct⁹ mouit
hitatores ſamarie ad magis timēdū de infortunio fu
turo.Sup eū exultauerūt in glīa ei⁹.i.ſup vitulū exulta⸗
uerūt ſacerdotes ⁊ ppl's qui glīoſe venerabat̄.⁊ iō luxerūt
in ei⁹ deportatione de q̄ ſubdit̄.Qꝛ migrauit ⁊c.ita ꝙ ly
qꝛ migrauit refert̄ ad illud qḋ p̄dicit̄ de luctu ſacerdotū
⁊ ppli.cetera patēt ex ſupradictis. c Cōfuſio.Hic cō
ſequēter dſcribit̄ captiuatio ſceptri cū dr̄.Cōfuſio ephra
im capiet.i.regē iſrl' q̄ ſic noiat̄ qꝛ prim⁹ rex fuit de tri⸗
bu ephraī. d Et ꝯfun.iſrl'.i.ppls ei⁹. d In volū⸗
tate ſua.qꝛ ꝯſenſit regi i cultu vituloꝝ.iō ſubdit̄.
e Trāſire fecit ſamaria regē ſuū q̄ſi ſpumā ſup faciem
aq̄.i.fecit eū duci i captiuitatē viliter.ſic ſpuma ē res vi
lis eo enī ꝙ ppl's ꝯſenſit regi in cultu idoloꝝ.idolatria fu
it m̄ltiplicata i regno q̄ fuit cā captiuatiōis regis ⁊ ppli.
f Et diſp.excl'.idoli.i.vtriuſqꝫ vituli q̄ colebāt̄ i loc' alīs.
g Peccatū iſrl'.h̄ dr̄ qꝛ.iij.⁊ iiij.Reg.frequēter repetit̄ ḋ
hieroboā.eo ꝙ fecit vitulos ꝙ peccauit.⁊ peccare fecit
iſrl'. h Lappa ⁊ tri.aſcēdet ſup aras eoꝝ.qꝛ terra ver
tetur in deſertū. i Et dicēt ſcꝫ iſraelite q̄ imminente
captione ſua deſiderabāt occultari i cauernis montium
k Et diebꝫ gabaa peccauit iſrl'.Ad intellectū hui⁹ ſciē
dū ꝙ caſus de idolo miche ⁊ vxore leuite in gabaa mor
tue fuerūt eodē tpe.⁊ licet ſcribant̄ in fine libri iudicuꝫ
tñ ꝯtigerūt cito p⁹ mortē ioſue ⁊ de caſu idoli declarau i
Iudi.xvij.et idem patet de alio caſu.qꝛ tunc tpis phine
es filius eleazari ſacerdotis erat ſummus ſacerdos, vt
hꝫ Iud.xx.ca.ſic ḡ dicit̄.
k Et diebꝫ gabaa peccauit iſrael.quia a tempore quo
gabaa enormiter peccauit in vxore leuite.totus popul⁹
iſrael peccauit in idolo miche, quia permiſit illud ſtare
in tribu Dan vſqꝫ ad decem tribus captiuitatem.Ideo
ſubditur.
l Ibi ſteterunt.quia idolum miche in tribu dan ſta⸗
re permiſerunt.⁊ iuxta hoc fit hic memoria ḋ peccato ga
baa.arguendo populum iſrael qui fuit ita ſolicitus de
vindicanda iniuria humana.et tamen neglexit vindica
re iniuriam diuinam.licet enim benefecerit in primo ſci
licet pugnando ꝯtra gabaonitas.tamen magis teneba⸗
tur ad ſecundum ſcilicet ad amouendum idolum de tri
bu Dan.et pro iſta negligentia fuit punitus in pugna
contra gabaonitas a quibus fuit bis turpiter debellat⁹
licet vicerit in tertio conflictu.et hoc ē qḋ ſubdit̄.

ᵃNō ꝯphēdet eos ī gabaa ꝑ
liū ſup filijs iniq̄tatis ᵇJu
xta deſideriū meū corripiā
eos. ᶜCōgregabūť ſup eos
ppl̄i. ᵈcū corripieť ꝑpter du
as iniq̄tates ſuas. ᵉEphrai
ᶠvitula docta diligeť tritu-
rā ᵍꝛ ego trāſiui ſup pulcri-
tudinē colli eius ʰAſcendaꝫ
ſup ephraiꝫ. ⁱArabit iudas
cōſtringet ſibi ſulcos iacob.
Semiate vobis ī iuſticia ꝛ
metite in ore miſericordie.
īnouate vobis nouale. ᵏTē
pus aūt reqrendi dn̄m ˡcū
venerit q̄ docebit vos iuſti-
ciam ᵐArastis impietatem
ⁿiniq̄tatē meſſuiſtis ᵒcome-
diſtis frugē mēdacij ᵖqꝛ ꝯfi
ſus es in vijs tuis ᵠꝛ ī mul
titudine fortiū tuoꝝ. ʳꝯſur-
get tumultus ī populo tuo
ˢꝛ omnes municiones tue ᵗ
vaſtabuntur. ſicut vaſtat᷒ ē
ſalmana. ᵛa domo eius ˣqui
vindicauit baal ʸin die pre-
lij ᵃmatre ſuper filios alliſa
ᵇSic fecit vobis bethel ᶜa
facie militie nequiciarum
veſtrarum.

a Nō ꝯphē. vos in ga. ꝑli. ſup fi. iniq. i. gabaonitis q̄-
bus nō ꝑualuerūt prima vice ꝛ ſcd̄a. b Juxta deſide
riū meū corripiā eos. ꝑ regē aſſirioꝝ. c Cōgregabun
tur ſup eos ppl̄i. ſ. multi cū rege venientes. d Cū cor.
ꝑpter du. iniq. ſuas. i. ꝑpter duos vitulos q̄s iniq̄ coluerūt.
e Ephraim. i. regnū
f Vitula doc. (iſrl̄.
diligere triturā. i. ſimil̄
eſt vitule q̄ cōſueuit
triturare. id ē excute-
re granū in area ex ꝯ-
culcatione ſua. ſic ei
terſūtur meſſes in ter
ra illa. Vitula aūt ta
lis diligit locū tritu-
re. qꝛ ꝯſueuit ibi cōe-
dere ad libitū ſuū. ſꝫ
illud Deu. xxv. Non
ligabis os bouis tri-
turantiſ. ꝛ iō nō vult
exire de loco illo lꝫ ꝑ
cutiatť. ꝛ ſi exit cito
reuertitť. ſic ꝑplꝰs iſrl̄
fuit frequenter flagel
latus a deo. ꝑpter ido
latriā. tn̄ nō dimiſit
eā. ꝛ ſi aliq̄ dimiſerūt
hoc fuit tm̄ ad horā. Lr̄a aūt hebraica planior eſt q̄ talis
eſt. Ephraiꝫ vitula ſtimulata diligit triturā. i. locū tritu-
re. nō dimittēs illū ꝑ ſtimuli punitiōe. g Et ego trā.
ſup pulc. colli eiꝰ. totaliter ſubiugādo aſſirioꝝ regi.
h Aſcen. ſup ephra. i. faciā aſcēdere regē aſſirioꝝ ſuper
ipm. ita ꝙ ponet pedes ſup eiꝰ collū. Jlle enī q̄ ē ſimplr̄
debellatꝰ dr̄ ſuppeditatꝰ. i Arabit iudas. Hic ponitť
correctio duaꝝ tribuū. ꝛ diuiditť in duas ptes. qꝛ primo
ponitť hec correctio. ſcd̄o tribuū obſtinatio ibi. araſtis.
Circa primū ſciēdū ꝙ due tribꝰ vidētes. x. tribꝰ captiua
tas ꝑpter pctā ſua diſpoſuerūt ſe ad bonū adhortāte eaſ
ezechia rege eaꝝ. iō dr̄. i Arabit iudas. i. diſponet ſe
ad laborē pnie ꝛ ad opa vitaꝫ ꝛ miſericordie. iō ſubditur
Seminate vobis ī iuſticia ꝛc̄. k Tps āt req̄. do. ꝑ bo
na opa. l Cū ve. q̄ do. vos iuſti. ſ. rex ezechias. ſꝫ quī
ezechie ſucceſſit menaſſes filiꝰ eiꝰ q̄ fuit peſſimꝰ. ꝛ ido-
la poſuit in domo dn̄i. iō ſubdr̄. m Araſtis impieta
tē. i. diſpoſuiſtis vos ad male agendū. ſic exponūt aliqui
cōtinuādo ad lr̄am ꝑcedētē. ſꝫ qꝛ in fine ꝯcludiť. Sic fec
vobis bethel in q̄ adorabať vitulꝰ q̄ erat in regno iſrael
ꝛ nō iuda. ptꝫ ꝙ hec lr̄a nō ꝯiūgiť ꝑcedenti. ſꝫ dirigiť ad
ꝑplm. x. tribuū. ꝑpter q̄d dōm ꝙ h̄ araſtis ꝛc̄. Jncipit alia
ps in q̄ poſt correctionē duaꝝ tribuū ꝑdictaꝝ reuertiť ꝑ
pħa ad oſtendendū obſtinationē in malo. x. tribuū di.
n Araſtis impi. cogitādo male agere. n Jniq̄tatē
meſſuiſtis. iplēdo ope o Comediſtiſ frugē mēdacij
acq̄eſcēdo falſe ꝓphie. p Quia ꝯfiſus es in vijs. i. mit
tendo nūcios ad reges egypti vt rebelles aſſirijs. q̄d fec
Oſee. iiij. Reg. xvij. q Et in multi. for. tu. magis cōfi
dens de eis q̄ꝫ de deo ꝑpter h̄ ſuꝑple. r Cōſur. tumu.
in po. tuo. i. ſonus ꝯfuſus fugientiū de ꝑlio. s Et oēs
muni. tue. in q̄bꝰ ꝯfidebas t Vaſta. ſi vaſta. ē ſalma.
ꝛc̄. Judic. viij. ſcribiť ꝙ gedeon debellauit zebee ꝛ ſalma
na principes madian. ꝛ captos occidit. eo ꝙ interfecerāt
frēs ſuos ī thabor. ꝛ ſm h̄ exponiť hec lr̄a. ſicut vaſtatus
eſt ſalmana princeps madian. v A domo eiꝰ. i. a ge-
deone ꝛ ſocijs eiꝰ de q̄ diciť. x Qui vindicauit baa
id eſt vindictā accepit de eo. qꝛ ſuffodit a tare eius. ꝛ lu
cum ſuccidit. Judi. vj. y Jn die prelij. refertť ad illō
Sicut vaſtatus ē ſalmana. ſ. in die ꝑlij gedeonis cū ipo.
a Matre ſup filios alli. a. i. eo ꝙ occiderat frēs gedeo
nis. ꝛ matrē eoꝝ cū ipſis. ſm hebreos alia ē hic ſnia ꝛ lr̄a
licet ad eandē ꝯcordem. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ ī he
breo nō hr̄ hic ſalmana. ſꝫ ſalman. nec eſt nomē ꝓpriū ſm
cos. ſꝫ appellatiuum.
ꝛ ſignificat pacificaꝫ
ſeu quietā h̄ etiā vr̄.
qꝛ ſalmana q̄d eſt no
mē ꝓpriū incipit ꝑ li
t. rā ſade. ſalmā vero
hic ſcriptū incipit ꝑ
lr̄am ſin. Jtē ꝑ eo ꝙ
habemꝰ A domo eiꝰ
q̄ vindicauit baal. in
hebreo hr̄. A domo i
ſidiatoris. eſt igr̄ hec
lr̄a. Sicut vaſtata eſt
pacifica a domo inſi
diatoris. ꝛ eſt ſenſus
Sicut gens pacifica
ꝛ q̄eta nō timēs ſibi
de ꝑiculo vaſtať ab i-
ſidiatore ꝛ eiꝰ fami-
lia irruēte ſubito ſup
gentē improuiſā que
credebat ī pace ꝛ q̄e-
te. ſicut legiť de vaſtatione lachis. Judi. xviij. Jn die ꝑ-
lij ſic inſidioſe ꝯmiſſi. Mr̄e ſup filios alliſa. tales enī. la-
trones nō ſolū ſolent interficere mares. ſꝫ etiā feminas
ne accuſenť. ꝛ ſic occidūt mr̄es cū filijs. ꝛ eſt intētio pro-
phete. ꝙ ſic fiet. x. tribubꝰ ꝑ pctis ſuis. ideo ſubditur.
b Sic fecit vobis bethel. i. ſic meruiſtis.
c A facie neq̄ciaꝝ vr̄aꝝ. i. ꝑpter nequicias vr̄as ibidem
factas adorando vitulum.

Jn capi. x. vbi dr̄ in poſtil. Circa primū dicitur. Diui-
ſum eſt cor eorum.

Additio.

q Quod diciť. Diuiſum eſt cor eoꝝ. nūc interibunt.
vr̄ plane ꝯcordare dicto ſaluatoris. i ſ. ca. Lu. vbi
diciť. Omne regnū in ſe diuiſum deſolabiť. Ex q̄
enī hēbant multa ꝛ varia idola vt paulo ſupra dr̄. Juxta
vbertatem terre ſue exuberauit ſimulachris ꝯſis erat vt
diuiderenť ī eoꝝ culturis. ꝛ ſic ꝑdictū peccatū ꝯtrahebat
ſecum diuiſionem.

Jn eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Ad vaccas
bethauen.

Additio.

v Si nos hēmꝰ. ad vaccas bethauen. in hebr̄. habe
tur. Ad vitulos bethauen. q̄d magiſ ꝯcordat ui
caſu pn̄ti. qꝛ ephraim vitulos colebat.

Jn eodem capitulo vbi dicitur in poſtilla. Seminate
vobis in iuſtitia.

Additio.

v Si nos habemus in h̄ loco. Cū venerit q̄ doce-
bit vos iuſticiā. in hebr̄. hr̄. Donec veniat q̄ doce
at vos iuſticiā. q̄d intelligendū eſt ꝓprie de xp̄o q̄
impios iuſtificat ipſius gr̄a. Vn̄ ad Roꝫ. iij. c. Juſtifica
ti gratia ipſius. ꝛ ꝯtinuať ad ꝑcedētia ſic. Nam hic ꝓpha
hortať ꝑplm iſrlīticū in generali vt diſponat ſe ad rece-
ptionē xp̄i. ꝛ h̄ ꝑ obſeruationē legiſ ſub q̄ erat. de q̄ diť. Se
minate vobis in iuſticia. qꝛ vera obſeruatio legis diſpo
nebat ad legē xp̄i. ſicut ſeminatio ad meſſem. iō ſubditur
Metite in ore miſericordie. Lex enī xp̄i ꝑcipue in miſeri-
cordia ꝯmendať. Vn̄ Matt. ix. ca. Nonne legiſtis. miſeri-
cordiam volo ꝛ nō ſacrificiū. ꝛ qꝛ tp̄s aduentus xp̄i non
erat ita ꝓpinquū. ſicut tp̄s ſeminatiōis appropinq̄t tem-
pori meſſis ſtatim ſequentis. iō ſubdiť. Jnnouate vobis
nouale. q. d. hec ſeminatio frequētāda eſt ꝛ cōtinuanda

donec veniat plenitudo tpis ꝺ quo dicit. Tpꝰ aūt req
rendi dn̄m donec veniat ⁊c.ſ.xp̄s ſol iuſticie ſed q2 ipi
exhortati oppoſitū fecerūt.cū p maiori pte legē xp̄i non
receperūt.io ſubdit. Araſtis impietatē.iniq̄tatē meſſui
ſtis.q.d.nō araſtis iuſticiā put exhortabar in obſeruati
one legis ſꝫ poti⁹ im
pietatē.q2 vba legis
nō ad declarationē
veritatis xp̄i ſꝫ error
te exponebāt.vt ptꝫ i
q̄pluribus locis.vñ
⁊ merito iniquitatē
meſſuiſtis. Ca.XI.

g Sicut mane h̄
increpat ppl's
p ſcōa ingra
titudine q̄ accipit re
ſpectu beneficij edu
ctiōis ppl'i de egypto
⁊ deductiōis p deſer
tū ⁊ licet iſtud bñfi
ciū pceſſerit tpe bñfi
ciū poſitū ca.pce. nō
tñ intētione q2 ad h̄
facta eſt eductio ppl'i
de egypto vt induce
ref i terrā lacte ⁊ mel
le manantē. Prete
rea ſicut frequēter di
ctū eſt i ſacra ſcriptu
ra frequēter prius fa
cta poſteri⁹ ſcribunf
Pñs igif ca. i duas

f [a]Sicut mane .XI.
traſit.[b]ptrāſit rex
iſrl'[c]q2 puer iſrl' et
dilexi eū[d]⁊ ex egypto voca
ui filiū meū.[e]Vocauerūt
eos[f]ſic abierūt a facie [g]eoꝝ
Baal imolabāt.⁊ ſimula
chris ſacrificabāt[g]Et ego
q̄ſi nutrici⁹ ephrai.porta
bā eos i brachijs meis.[h]⁊
neſcierūt[i]q curarem eos[k]
In funicul' adā trahā eos
i vincul' charitat'.[l]Et ero
eis q̄ſi exaltans iugū ſup
maxillas eoꝝ[m]⁊ declinaui
ad eū vt veſcerer.[n]Nō re
uteſ i terrā egypti.[o]⁊ aſſur
ipe rex ei⁹[p]q̄m noluerūt cō
uerti[q]Cepit gladi⁹ i ciuita

ptes diuidit.q2 primo ponit ppl'i vaſtatio p ſua ingra
titudine.ſcōo ponif euidē ꝯſolatio ex diuina dulcedine
ibi.Q̄uo. Circa primū ꝺ2. a Sicut mane trāſit. velo
citer. b Pertrāſit rex iſrl'.i.regnū iſrl' cito deficiet.et
h̄ p ingratitudine bñficij accepti.qꝺ notaf cū dicif.
c Quia puer iſrl'.puericia hui⁹ ppl'i attendif ſm tps ex
itus de egypto vt frequēter.ſ.dictū eſt.iō ſequif.
d Et ex egypto vocaui filiū meū.Vñ exo.iiij.dicit dñs
Fili⁹ meus primogenitus iſrl'. e Vocauerūt eos.ſ.
moyſes ⁊ aaron ⁊ alij pphete ſeq̄ntes exhortātes ppl'm
ad bonū. f Sic abierūt a facie eoꝝ.i.retrocedētes a
monitis eoꝝ.iō ſequif. Baalim imolabāt ⁊c. g Et
ego q̄ſi nutrici⁹ ephra.portabā eos.ſicut nutrix portat
infantulū. h Et neſcierūt.i.ſe neſcire ſimulauerunt
i Q curarē eos.i.q gererē curā de eis bñficia exhi
bēdo.in hoc appet ingratitudo eoꝝ. k In funicu
los adā trahā eos.i.in beneficijs exhibitis q̄ attrahūt
cor hoīs ⁊ ſunt q̄dā vincula dilectiōis. l Et ero eis
q̄ſi exaltās iugū ⁊c.i.ſubleuans laborē eoꝝ ſicut auriga
q̄ſi vidit bouē onere depſſum ſubleuat iugū.vt alleuia
tus vires reſumat ad laborādū.ſic dñs filios iſrl' afflic
tos in deſerto recreauit bñficijs educēdo eis aquā de
petra ⁊ ſilia vt meli⁹ laborē itineris tolerarēt. m Et
declinaui ad eū vt veſcerer.dādo ꝺ celo māna.Exo.xvi.
n Nō reuertef in terrā egypti.ſic.n.fuit iniūctū pplo
vt nō reuerteref ampli⁹ in egyptū querendo amicicias
egyptioꝝ.ſꝫ q2 trāſgreſſi fuerūt h̄ vt dictū ē ca.pce. ideo
o Et aſſur ipe rex ei⁹.ipm ſubijciēdo ſibi ⁊ ca ſequif.
ptiuando. p Q̄m noluerūt ꝯuerti.ad bonū ſm mo
nita pphetarū. q Cepit gladius.ſ.deuorare.habita
tores ciuitatum ei⁹. r Et cōſumet electos .i. bella
tores robuſtos. s Et ppl's me⁹ pēdebit.i.ſuſpēſa ⁊ cō
fuſa mēte remediū expectabit. t Ad reditū meū.ſ.

p exhibitū bñficiū qꝺ ab eis ſubtraxi.⁊ q2 ibi fuit lōgus
tpis tract⁹.iō ſubdif. v Iugū āt imponef eis ſimul
id ē grauis ſeruit⁹ ab aſſyrijs. x Quod nō auferef.
q2 captiuitas.x.tribuū nō fuit reuocata ꝺ aſſyrijs.ſꝫ ca
ptiuitas duaꝝ fuit reducta ꝺ babylone. y Q̄uo. h̄
ponif ppl'i cōſolatio
ex diuina pietate ad
qꝺ oñdēdū primo ex
cludif ppl'i meritū cū
ꝺ2 in pſona dei.
y Quomō dabo te
ephraī in manib⁹ ad
uerſarioꝝ ſicut me
ʒ Protegā cuſtodi
te ab aduerſarijs.qꝺ
nō meruiſti.
a Q̄uo dabo te.⁊
reſpondet.
b Sicut adama po
nam te vt ſeboim.i.
ſm demerita tua de
beres ipperuū dele
ri ⁊ ſubuerti abſq3 re
patiōe aliq̄ ſicut iſte
due ciuitates Ada
ma ⁊ ſeboim fuerūt
fundit⁹ ſubuerſe cū
ſodoma ⁊ gomorra.
c Cōuerſuꝫ ē i me
cor meū.i.nō puniui
te ſm totū rigorē iu
ſticie mee.
d Cōturbata ē pe

tib⁹ ei⁹.[r]⁊ ꝯſumet electos
ei⁹ ⁊ comedet capita eoꝝ[s]
Et ppl's me⁹ pēdebit[t]ad re
ditū meū[v]Iugū āt iponef
eis ſil'[x]qꝺ n̄ auferef[y]Q̄uo
dabo te ephrai.[z]ptegā te
iſrl'[a]Q̄uo dabo te[b]Sicut
adama ponā te. vt ſeboī.[c]
Cōuſuꝫ ē i me cor meū pit
[d]ꝯturbata ē penitudo mea
[e]Nō faciā furorē ire mee.[f]
n̄ ꝯūtar[g]vt diſpdā ephraī
[h]q̄m de⁹ ego[i]⁊ nō hō.[l]In
medio tui ſcūs.[k]⁊ nō igre
diar ciuitatē.[l]Poſt dn̄m
ābulabūt.[m]Quaſi leo ru
giet.q2 ipe rugiet[n]⁊ formi
dabūt filij marꝭ[o]Et auola
būt q̄ſi auis ex egypto ⁊ q̄

nitudo mea.i.ꝯmota ē ſup te miſericordia mea.
e Nō faciā furorē ire mee.i.rigorē iuſticie mee.
f Nō ꝯuertar.ab itētiōe miſericordie. g Vt diſpgā
ephraī.i.totaliter deleā abſq3 repatione. h Q̄m de⁹
ego.q̄ punitionē ad correctionē facio. i Et nō hō.q̄
punit ad interitū ⁊ ad vindictā. l In medio tui ſan
ctus.i.te ſanctificās. k Et nō ingrediar ciuitatē.i.
cultū meū nō ponā in vna ciuitate tm̄ ſꝫ p totū mūdū
⁊ ē h̄ impletū tpe gratie in q̄ ſacrificiū eccl'ie offerf vbi
q3 ⁊ nō i vna ciuitate tm̄.ſicut fiebat tpe veteris teſta.ex
tra eñ hierl'm nō erat loc⁹ ſacrificij.⁊ pp̄ter h̄ dixit dñs
Malach.i.ca. A ſolis ortu vſq3 ad occaſuꝫ magnū ē no
mē meū in gētib⁹.⁊ in omni loco offerf ⁊ ſacrificaf noī
meo oblatio mūda.pp̄ter qꝺ dixit ſaluator Io.iiij. Ve
nit hora in qua nō in monte h̄ neq3 hieroſolimis.ſ.tm̄
adorabitis patrē ſꝫ vbiq3.iō ſubdif. Sed veri adorato
res erūt q̄ adorabūt pr̄em in ſpū ⁊ veritate. Sp̄us eñ ē
de⁹ q̄ loco nō circūſcribif nec ad locū determinaf.
l Poſt dn̄m ambulabūt.ei obediēdo. m Quaſi
leo rugiet ⁊c.h̄ aūt exponit rab.ſa.ꝺ meſſia futuro.⁊ q̄
tū ad h̄ qꝺ de xp̄o exponit bene dicit.ſꝫ qꝺ dicit futurū
iā ē impletū q2 xp̄s q̄ ꝺ2 leo de tribu iuda Apocal.v.ca.
Rugijt clamore ſue pdicatiōis in ſe ⁊ ap̄l'is.
n Et formidabūt filij maris.i.hoīes ſeculi hui⁹ qꝺ ē
quaſi mare pcelloſum. o Et auolabūt quaſi auis ex
egypto ⁊c.i.velociter veniet ad fidē.qꝺ īpletū eſt a tpe
apoſtoloꝝ a quo fides xp̄i publicata ē p vniuerſum or
bem.ſicut plen⁹ declaratū fuit ſup illud Pſal.xviij. In
omnē terrā exiuit ſonus eoꝝ ⁊c.⁊ multi nō ſolū de gen
tilib⁹ ſed etiaꝫ de iudeis regni iude ⁊ regni iſrl' p orbem
diſpſis.ꝯuerſi ſunt ad fidē. p Et collocabo eos i do
mibus.i.in eccleſijs vbiq3 p orbē terraꝝ edificatis ⁊ po
ſtea in celi manſionib⁹. Io.xiiij. In domo patris me

Hb iiii

manſiones multe ſunt ⁊c. ¶ In ca. ij. vbi dicitur in poſtil. ideo ſubdit. Ex egypto vocaui filiũ meũ. ¶ Additio

Gloſa ſup h̄ vbũ Ex egypto vo. fi. me. nõ eſt hec ꝑ-

G (g) ermittẽda q̃ ſic dicit. Hoc teſtimonio vtit̃ ma-theus qñ ex ꝑcepto angeli ex egypto redit ihus cũ m̃re ad terrã iſra-el. q᷑ hic typice refe-runt̃ ad xp̃m. tñ q᷑ ty-pũ hñerũt ſaluatoꝝ nõ ꝑ oĩa opa ſua euꝫ figurauerũt. typ⁹ eni ꝑte ĩdicat. qð ſi totũ ꝑcedit ĩ typo iã ñe ty-pus ſꝫ hiſtorie vitas appellãda. Hec ĩ glo. ¶ In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Et pp̄ls me-us pẽdebit.

ſi colũba ð t̃ra aſſirioꝝ ⁊ col-locabo eos in domib⁹ ſuis dicit dominus. .XII.

C (c) ircũdedit meᵃ ᵇ e-phraĩ ĩ negatõeᶜ ⁊ ĩ doloᵈ dom⁹ iſrl̃ᵉ Iu-das ãt teſtisᶠ deſcẽdit cũ deo ⁊ cũ ſc̄tis fidelib⁹ᵍ ephraim

ʰpaſcit vẽtũ ⁱ⁊ ſeq̄t̃ eſtũᵏ to-ta die mẽdaciũ ⁊ vaſtitateꝫ m̃tiplicatˡ Et fed⁹ cũ aſſiri-is iniitᵐ ⁊ oleũ ĩ egyptũ fere-batⁿ Iudiciũ ḡ dñiᵒ cũ iuda ᵖ⁊ viſitatioᵠ ſr̃ iacobʳ Iuxta vias ei⁹ˢ ⁊ iuxta adiuẽtões ei⁹ᵗ reddet eiᵛ In vtero ſup

Añ de⁹. Hanc aũt lr̃am aliq̃ expoſitores noſtri exponũt de fidelitate trib⁹ iude que prima poſt moyſen intrauit mare rubrũ. et ſic dr̃. Iudas teſtis. ſ. veritatis a moyſe di-cte. Deſcẽdit. ſ. poſt eũ in mare rubrũ. Cũ deo. i. ẽm mã-datũ diuinũ. Et cũ ſanctis fidelib⁹. i. cũ moyſe ⁊ aaron. ſꝫ hec expoſitio vide-tur falſa eo ꝙ in he-breo nõ hr̃ fidelibus in plurali. ſed fideli ĩ ſingulari. Hec autẽ expoſitio nõ hꝫ ꝯñaꝫ ad ꝑcedentẽ lrãs. ſed prima expoſitio eſt ẽm veritatẽ hebra-icã ⁊ ꝯſona fidei ca-tholice ⁊ ꝯñr ſe habẽs ad lrãm ĩmediate ꝑ-

L ittera hebreoꝝ in h̄ loco eſt aliq̃liter obſcura. tñ recte ꝯſideranti vr̃ ſic eĩ refe-rẽda. Et pp̄ls meus ſuſpẽſus ẽ ad rebellionem meã. ⁊ ad altũ vocãt eã. ſil̃ nõ exaltabit̃. cui⁹ ſñia tal̃ eſſe vr̃ ꝙ pp̄lus ille q̃ vocabat̃ a ꝓphis ad altũ. ſ. ad emenda-tione vite. ſꝑ erat in h̄ ſuſpenſus nõ recte intendẽs ſed tendẽs ad rebellionẽ. vñ nũq̃ ſimul tendebat in altum ad qð vocabat̃. ¶ Capitulum. XII.

C (c) ircũdedit me. Hic incipit. xij. ca. ẽm hebraicam veritatẽ in q̃ pp̄ls. x. tribuũ increpat̃ de tertia ĩ-gratitudine que reſpicit bñficiũ impẽſum iacob p̄triarche nõ ſolũ ꝓ ſe ſed etiã ꝓ poſteris. q̃ bñficio abu-ſe ſunt decẽ trib⁹ erga deũ ipm ꝑ idolis dimittẽdo. ⁊ er-ga frẽs ſuos duaꝝ tribuũ eos multipliciter ꝑſequendo. vtꝫ. iij. Reg. ⁊. iiij. in plurib⁹ locis. ꝓpter qð in h̄ ca. iuxta bñficiũ iacob ĩpenſum deſcribit̃ ingratitudo ſeu mali-cia. x. tribuũ. ⁊ primo generaliter. ſcðo ſpãliter ibi. In ga-laad. prima in duas. q᷑ primo ponit̃ malicia pp̄li. ſecun-da mia dñi. ibi. Et ego dñe. Prima adhuc in tres q᷑ pri-mo malicia pp̄li ꝑmittit̃. ſcðo bñficiũ dei interponit̃ ibi In vtero. tertio ſcriptura ad primũ reuertit̃ ibi. Chanaã Prima adhuc ĩ duas. q᷑ prio ponit̃ decẽ tribuũ culpa. ſcðo pena. ibi. Ephraim paſcit. Circa primũ dr̃ in ꝑſona dei. a Circũde. me. i. me deluſit. b Ephraim. id ẽ hieroboã prim⁹ rex de tribu ephraim. c In negatio-ne. dõ ſerui mei dicẽdo. Non ẽ nobis ps in dauid ⁊c. iij. Reg. xij. Et in negatiõe nõis mei. dicẽdo de idolis fabri-catis. Iſti ſunt dij tui iſrl̃ q̃ eduxerũt te ð terra egypti. ⁊ q᷑ hieroboã induxit ad hãc negationẽ duplicẽ p̄tis tribũ ephraim. ⁊ ꝯñr alias nouẽ. ideo ſubdit̃. d Et ĩ dolo do-mus iſrl̃. ſed q᷑ trib⁹ iuda ſtetit in veritate cultus diui-ni ꝑ longa tpa. ideo ſubdit̃. e Iudas aũt teſtis deſcen-dit cũ deo. in hebreo hr̃. Iudas aũt adhuc potẽs cũ deo q᷑ licet diminutũ fuerit regnũ ſuũ. tñ adhuc habuit ꝑtã tem ſup tres trib⁹. ſ. iude beniamin ⁊ leui. q᷑ ſacerdotes ⁊ leuite ꝑ regnũ iſrl̃ diſꝑſi in ciuitatib⁹ ſibi aſſignatis a io-ſue dimiſerũt eas nolẽtes vitulos colere ⁊ habitauerunt in regno iuda vbi remãſerat dei cultus. ideo dr̃. Potẽs cũ deo. i. q̃ eſt ſanctus ⁊ fidelis implẽdo ꝓmiſſa. ideo ſubdit̃. Et cũ ſanctis fideli. qð exponit ra. ſa. dicẽs. i. cũ deo ſan-cto ⁊ bñdicto. ⁊ hec expoſitio eſt multũ ꝯſona fidei nr̃e. licet ꝑter ei⁹ intentiõem. hic eñi exprimit̃ articulus ſan-cte trinitatis. ꝑ h̄ eñi ꝙ de deo dr̃. Cũ ſanctis fideli. ꝑ no-men plr̃ale qð ꝯiungit̃ ſingulari innuit̃ recte pluralitas pſonaꝝ in vnitate eſſentie. Ad hãc expoſitiõem põt trahi tranſlatio nr̃a cũ dr̃. e Iudas aũt teſtis. ſ. veritatis ꝑ hoc qð retinuit cultũ diuinũ f Deſcẽdit. ꝑ h̄ quod ei⁹ regnũ fuit diminutũ q᷑ tñ cultũ dei retinuit. ſubdit̃

g Ephraĩ ſcedentẽ. Hic ꝯñr ponit̃ populi decẽ tribuũ pena. et primo in bo-nis poſſeſſis. cũ dr̃. Ephraim paſcit ventũ in penã ei⁹ ꝑ-dicte duplicis negatiõis fuit multũ afflictus a circũſtã-tib⁹ pp̄lis. ⁊ maxime ab aſſirijs a q̃bus fuit primo ſub tri-buto ſubiectus. ⁊ poſtea captiuatus. iiij. Reg. xvij. ⁊ ẽm hoc dicit̃. g Ephraim. i. pp̄ls decẽ tribuũ ſic noiatus. eo ꝙ hieroboã prim⁹ rex fuit de illa tribu vt ꝑdictũ eſt. h Paſcit ventũ. ſupbis aſſirijs reddendo tributum. i Et ſequit̃ eſtũ. i. egyptũ que eſt ĩ plaga auſtrali reſpe-ctu iudee. ⁊ ſic in calidiori regione. Oſee eñi rex iſrl̃ quæ-rens liberari a tributo aſſirioꝝ miſit nũcios ad regẽ egy-pti cũ munerib⁹ magnis. vt eius auxilio liberaret̃. vt hr̃ iiij. Reg. xvij. k Tota die mendaciũ ⁊ vaſtitatẽ mul-tiplicat mẽtit⁹ eñi fuit regi aſſirioꝝ cui iurauerat ſub tri-buto fuiſſe. ⁊ ꝑ hoc incurrit vaſtitatẽ ⁊ deſtructioneꝫ re-gni ſui. q᷑ rex aſſirioꝝ ꝑpendẽs ꝙ volebat ad eius ſerui-tute recedere terrã ei⁹ vaſtauit. ⁊ ipm finalr̃ captiuauit. l Et fedus cũ aſſirijs iniit. hoc ſubdit̃ ad exponendum qð dictũ ẽ obſcuri⁹ de pacto qð firmauit cũ rege aſſirio-rum de reddendo ſibi tributũ. m Et oleũ in egyptũ ferebat. i. ꝑ nũcios mittebat cũ alijs munerib⁹. vt libera-retur a ꝑdicto tributo. ⁊ q᷑ ex hoc ſecuta ẽ captiuitas re-gis ⁊ regni vt dictũ eſt. ⁊ q᷑ hoc fuit in pte pſecutiõis re-gni iude quã regnũ iſrl̃ ſibi intulit. ideo concluditur. n Iudicium ergo dñi. in punitione ephraim. o Cũ iuda. i. ꝑ iuda. p Et viſitatio. i. punitio dei. q Sup iacob. i. ſup regnũ iſrl̃. eo ꝙ iacob ⁊ iſrl̃ ſũt noĩa ſynonima Gen. xxxij. r Iuxta vias eius. i. opera. s Et iuxta adinuẽtiões ei⁹ in pſecutione iude ⁊ vitulo-rũ fabricatiõe. t Reddet ei. ſ. penã debitã inferẽdo. v In vtero Hic ꝯñr ponit̃ bñficiũ p̄triarche iacob ĩpẽ-ſum cui⁹ decẽ trib⁹ erãt ingrate. ⁊ ponit̃ hic duplex bñfi-ciũ. vnũ ante natiuitatẽ cũ dr̃. v In vtero ſupplãta-uit frẽm ſuũ. collidebant̃. n. in vtero m̃ris. Gen. xxv. ⁊ cũ mater dñm ꝯſuleret de iſto ꝯflictu. riñdet dñs. Duo pp̄li ex vẽtre tuo diuident̃. pp̄luſq; pp̄lm ſupabit ⁊ maior ſer-uiet minori ⁊c. Scðm bñficiũ fuit poſt natiuitatẽ ĩ eta-te iam adulta. ideo ſubdit̃. a Et in fortitudine ſua directus eſt cũ angelo. de hac lucta dicit plene Gen. xxxij. aliqd tñ eſt reperẽdũ. eo ꝙ aliqd hic addit̃ qð ibi dimittit̃. Sciendũ igit̃ ꝙ ẽm Ra. ſa. ⁊ alios hebreos ille angel⁹ erat cuſtos Eſau. ꝓpter qð zelans ꝓ eo voluit impedire iacob ne trãſiret in terram ꝓmiſſionis ad obtinendũ bñdictiones ⁊ primogenita yſaac in ꝑiudiciũ eſau. ſꝫ dñs tantã fortitudinẽ tũc contu-lit iacob ꝙ nõ potuit eũ impedire ſed magis iacob ꝑua-luit. ideo dr̃ hic. Directus eſt cũ angelo eructauit cum eo et inualuit ad angelũ ⁊ ꝯfortatus eſt qð vidẽs angl̃s

plātauit frēm ſuū [a] ꝛ ī fortitudie ſua [b] directꝰ ē cū āglo [c] Et iualuit ad āglm̄ [d] ꝛ ꝯfortatꝰ ē. [e] Fleuit [f] ꝛ rogauit eū [g] In bethel iuēit eū [h] ꝛ ibi locutꝰ ē nobiſcū [i] ꝛ dn̄s ds̄ exercituū [k] dn̄s memoriale eiꝰ [l] Et tu [m] ad dn̄m deū tuū cōuerteris [n] Miſericordiā ꝛ iudiciū cuſtodi ꝛ ſpa ideo tuo
ſp. [o] Chanaā ī manu eiꝰ ſtatera doloſa. calūniā dilexit [p] Et dixit ephraim [q] Verūtn̄ diues effectus ſuz [r] inueni idolū mihi. [s] Oēs labores mei [t] nō inueniēt mihi iniqtatē quā peccaui [v] ꝛ ego dn̄s ds̄ tuꝰ ex terra egypti. [x] Adhuc ſedere te faciā ī tabnaculis [y] ſicꝰ ī dieb feſtiuitatꝭ

Fleuit.eo ꝙ non poterat eum impedire. Et rogauit vt dimitteret eū ſm ꝙ dr̄ Gen̄.xxxij. Dimitte me iā aurora ē ꝛc. querēs dilatioꝫ ē de ſnia dei ſup iura bn̄dictiōis ꝛ primogeniture. iō ſubdit in pſona angeli. In bethel inuenimus eū.i.deū. Et ibi loquet nobiſcū. determinās hāc
cām. ꝛ talis eſt littera hebraica. Hec aūt expoſitio ꝯtinet aliq̄ incōtinentia. Primo q2 ſm dictū hebreoꝝ ille angelus erat bonus. eo ꝙ erat cuſtos eſau. deus aūt iā ante dixerat ipi iacob. Reuertere in terram natiuitatis tue. Gen̄. xxxj. nullo aūt mō verisiſe eſt ꝙ angelꝰ bonus vellet executiōez diuini mādati impedire. cū eius volūtas ſit oīno ꝯformis volūtati diuine. nec pōt dici ꝙ angelus ſanctus ignoraret reuelatiōem factam ipi iacob. tum q2 reuelatiōes fiūt hominib mediantib angelis. ꝛ iō illa q̄ hoīb reuelantur primo a ſanctis angelis ꝯgnoſcūtur. tum q2 iacob reuelatiōem ſeu mandatū dei p̄dictū narrauerat vxorib ſuis rachel ꝛ lye. Gen̄. xxxj. talia vō nō latēt angelos q̄z ꝯgnitio nō impedit p diſtantiā localē. Item angelꝰ experiēs tantē fortitudinē in iacob vt dicūt hebrei. ignorare non potuit ꝙ eſſet a deo. ꝛ p ꝯñs nullo mō de hoc fleuiſſet. nec dilationē de iure bn̄dictionis ꝛ primogeniture determiando q̄ſiuiſſz cū volūtas eius ſit totaliter ꝯformis voluntati diuine. ꝓpter qd̄ ſicut dixi Gen̄. xxxij. ille angelus fuit cuſtos iacob. ꝛ ex valūtate dei i corpe aſſumpto apparuit ſibi. vt non ſolū verbo ſed etiā ſenſibili ſigno aſſecuraret eū de eſau fratre ſuo quem nimis timebat. et iō poſt luctam in q̄ finxerat ſe nō poſſe p̄ualere iacob dixit. Si fortis fuiſti ꝯ deū.i.ꝯ angelū a deo miſſum. propter qd̄ dr̄ deus ꝑticipatiue. q̄ꝫto magis ꝯ hoīes p̄ualebis.i.ꝯ eſau cū filijs ſuis. nec tn̄ illa fictio āgeli fuit mēdaciū. ſicut nec illa q̄ dn̄s finxit ſe longius ire. Luc. xxiiij. q2 p fictionē angeli ſignificabat veritas futura. ꝙ ꝑplus deſcendens de iacob p̄ualeret ꝑplō deſcēdenti de Eſau ſicut ꝛ p hoc ꝙ dn̄s finxit ſe longius ire ſcauit ꝙ adhuc erat longe ſeu ꝑegrinus a diſcipuloꝝ mente vt exponit beatꝰ Greg. omel. xiij. igr̄ ſm hoc exponēda hec ē lr̄a.

a Et in fortitudie ſua.i. quā habebat a natura ſua ꝛ nō datam a deo ad horā vt dicūt hebrei.

b Directus eſt cū angelo. luctando cum eo.

c Et inualuit ad angelū nō ſm exn̄tiam ſed ſm apparentiā p angeli fictiōem qui ſic ſe habebat q̄ſi eum ſuparare non poſſet abſq̄ tamē falſitate ꝛ mēdacio vt dictū ē.

d Confortatus eſt p bn̄dictiōem angeli ſibi datā. ſm ꝙ dr̄ Gen̄. xxxij. Et benedixit eū in eodem loco.

e Fleuit.ſ. iacob. f Et rogauit eū.i. deuote ꝛ cum lacrimis rogauit eum vt diligeret eū ꝛ i via cuſtodiret. et ſic factum eſt. ideo ſubditur.

g In bethel inuenit eum.ſ. deum cum angelo.

h Et ibi locutus eſt nobiſcū. q2 ibi deus in p̄ntia angeli dixit ei. Ego deꝰ oīpſ creſce ꝛ multiplicare. ꝛ ſubditur. Terramq̄ꝫ quam dedi abraam ꝛ yſaac dabo tibi et ſemini tuo. Et ad hunc intellectum pōt applicari lr̄a hebraica cū dicit. In bethel inueniemus eū vt ſit vbū angeli denūciantis iacob deū ſibi appariturū in bethel. gen̄. xxxv. Et ibi loquet nobiſcum. replicans benedictiones patrum tuoꝝ ſuper te ꝛ ſemen tuum. p quib ego oꝛ rogaui eum. Angeli enim ꝓcurāt bonū ſue cuſtodie ꝯmiſſoꝝ.

i Et dn̄s deus exercituū.i. angelorum.

k Memoriale eius.i. ipius iacob. tum q2 habuit deus ſemp in memoria. tum q2 nomen dei ſup iacob memorabatur inq̄ꝫtum deus iacob dicebat. ꝛ ē verbū ꝓphe memoriātis iuſticiam iacob patriarche vt eā poſteri imitenf. iō ſubditur.

l Et tu.ſ. ꝑplus iſrael.

m Ad dn̄m tuum deum conuerteris. ſi iacob imitari ſtudueris. ꝛ ſubditur modꝰ conuerſionis.

n Miſericordiam ꝛ iudiciū cuſtodi. q2 miſericordia ſine iudicio puſillanimitas eſt. et iudiciū ſine miſericordia crudelitas eſt.

o Chanaan. Hic ſcriptura reuertit ad ſcribendū maliciam. x. tribuū q̄ꝫtū ad cupiditatis viciū dicēs. Chanaā in manu eiꝰ ſtatera doloſa. ꝛ nō ē h̄ chanaā nomē ꝓpriū q2 chananei de terra illa erāt expulſi. ſꝫ eſt nomē appellatiuū ſignificās mercatorē. ſicut ꝛ puerbioꝝ. xxxi. Syndonem fecit ꝛ vendidit. ꝛ cingulū tradidit chananeo.

p Et dixit ephraim.i. ꝑplus. x. tribuū vt ſupra dictū ē

q Verūtn̄ diues effectus ſum. abſq̄ ſeruitute dei.

r Inueni idolū mihi.i. aurū ꝛ argentū qd̄ eſt idolū cupidi. ſm ꝙ dicit gloſa. vn̄ in hebreo h̄r hic. Inueni cenſum mihi.i. faciliter acq̄ſiui. s Omnes labores mei nō inuenient mihi iniq̄tates.i. q̄ꝫtūcunq̄ꝫ laboraſſez corporaliter nō acq̄ſiuiſſem tantā pecuniam quā ꝓphe vocant iniquitatem. maior eni pecunia acquiritur p fraudē vſure. q̄ꝫ p laborem corporalem. Ra. ſa. exponit dicens ꝙ hic eſt modus loquendi decurtatus vbi oportet aliq̄d ſuppleri ſicut. ij. Reg. v. dicitur. Propoſuerat eni dauid in die illa. qui pcuſſiſſet iebuſeum ꝛc. et nō fit ibi aliqua mentio de remuneratione ſm hebraicam veritatem. ſed ſupplendum eſt fiet magiſter militie. ſicut exprimitur.i. Paral. x. ꝛ eodem modo hic continuando littere p̄cedenti. Inueni idolum mihi. ſic dicis. ꝛ tu deberes dicere.

s Omnes labores mei.i. diuitie mee.

t Non inueniēt mihi iniquitatem.i. nō poterūt expiare iniquitatē meam ꝛ ſic eſt verbum dei vel ꝓphete arguentis in populo iſrael vicium cupiditatis.

v Et ego. Poſtq̄ꝫ deſcripta ē malicia populi. hic iuxta eam ponitur gratia dei. vt maior appareat iuxta ſuum oppoſitum. ꝛ continuaf ſic littere p̄cedenti. Licet iniquitates tue ſint magne ꝛ inexpiabiles per te.

v Et ego dn̄s deus tuus de terra egypti.i. ab illo tempore quo inde redemi te. ꝛ legē tibi dedi. ꝛ pctā poſſum remittere tibi. x Adhuc ſedere te faciā in tabernaculis. qd̄ exponit Ra. ſa. ſic. Tēpus erit in q̄ auferā te a ſtateris doloſis ꝛ faciā te ſedere in ſynagogis ꝛ ſcholꝭ cum auditorib diuine legis. ꝛ hoc fuit adipletū qū dn̄s vocauit de thelonio matheū. Matth. ix. ca. ꝛ de actib publicis zacheū. Lu. xix. ꝛ ſiles ad ſuū diſcipulatum.

y Sicut in dieb feſtiuitatis. in ſabbatis enim conueniebant in ſynagogis iudei ad audiendum doctrinā diuine legis. ꝛ ſic faciebant chriſtiani in primitiua eccl̄ia ꝛ modo faciunt in dominicis dieb.

a Et locutus ſum ſup ꝓphas.i.ꝑ ꝓphas de tpe huius vocatiōis qḋ eſt tps grē. b Et ego viſi. multi.q: ſicut dicit̄ ra.ſa.ſup zachariā. Uniuerſe ꝓphe nō ſt locuti.niſi ad dies meſſie.ſ. principalr̄ ꝓpter tps xp̄i denūciandū. c Et in manu ꝓphaꝝ.i.in opibus eoꝝ.

d Aſſiſatus ſum.i. ꝑfiguratus vt in formatiōe eue de coſta ade pꝛefigurata ē formato eccīe de latere xp̄i dormientis ī cru ce ⁊ ꝑ deglutionē io ne in vētre ceti trib diebꝯ ⁊ trib noctib ſepultura xp̄i.ſm qḋ dicit̄ Matt.xij. ⁊ ſic de multis alijs poſ ſet exemplificari.
e Si galaad. Poſt īcrepatione malicie ꝓpli decē tribuū ge neraliter.hic incre patur ſpālīter ꝓgiuum ad ciuitatem galaad cuiꝰ habitatores peſ ſimi erāt.vt dictū ē ſ.ca.vi.⁊ iō pꝛīcipalr̄ ter increpat̄ de idola tria.⁊ pꝛimo arguit̄ viciū.ſcḋo iuxta hoc ponit̄ erga pr̄iarchā iacob dei bñficiū ibi. Fugit iacob. Circa primū dicit̄.

ᵃEt locutꝰ ſū ſup ꝓphasᵇ ⁊ ego viſionē mltiplicaui.ᶜ ⁊ i manu ꝓphaꝝᵈ aſſiſatus ſū.ᵉ Si galaadᶠ idolū g̃ fruſtra erāt i galgalᵍ bobꝯ imolan tesʰ Nā ⁊ altaria eoꝝ q̄ſi a cerui ſup ſulcos agri.ⁱ Fu git iacob in regionē ſyrie.ᵏ ⁊ ſeruiuit iſrl̄ i vxoreˡ ⁊ i vxo rēᵐ ſeruauit.ⁿ In ꝓpha autē ᵒeduxit dñs iſrl̄ de egypto ᵖ⁊ in ꝓpha ſuatꝰ ē.ᵍ Ad ira cūdiā me ꝓuocauit ephꝛai in amaritudinibꝯ ſuis.ʳ ⁊ ſā guis eiꝰˢ ſup eū veniet ᵗet obpꝛobꝛiū eius reſtituet ei dñs deꝰ ſuꝰ. .XIII.
I ᵃLoq̄nte ephꝛaimᵇ hor

e Si galaad idolū ⁊ accipit̄ h̄ ſi ꝑ q: ꝓpt qḋ ꝯcluditur.
f Ergo fruſtra erāt ⁊c̄.erat ei galaad vltra iordanē.et galgal citra ⁊ q̄uis in galaad eēnt idola.tn̄ cū h̄ tranſi bāt iordanē ad exercendū ibi idolatriā q̄ ibi vigebat.vt dictū ē.ſ.iiij.ca. g Bobꝯ imolātes.ſacerdotes eius idoloꝝ ad augmentādū queſtū ſuū fecerūt ibi idola ad ſi militudinē vituloꝝ in bethel ⁊ in dan ſcriptum.
h Nā ⁊ altaria eoꝝ erāt q̄ſi aceruꝯ ⁊c̄.i.totalr̄ d̄ſtruent̄
i Fugit iacob. Hic iuxta ꝓpliviciū deſcribit̄ erga iacob dei bñficiū exhibitū ei in pſona ꝓpꝛia.cū d̄r. Fugit iacob in regionē ſyrie.⁊ hoc de ꝯſilio matris ne ab eſau interfi ceret. Geñ.xxvij.⁊ de volūtate patris Geñ.xxviij.⁊ dñs ſibi apparuit in via dicēs. Ero cuſtos tuus q̄cunq̄ pꝛe geris. Geñ.xxviij. k Seruiuit iſrl̄.i.iacob alio noīe vocatꝰ iſrl̄. l In vxo.i.ꝓpter vxorē habendā. Geneſ. xxix. Et in vxorē ſeruauit hebꝛei dicūt. Expectauit ſuſten do ſeptē annis anteq̄ ſibi daret̄.⁊ ad idē refert̄ lrā nr̄a. cū dicit̄ m Seruauit.ſ.pactū initū cū laban deſerui endo ſibi ꝑ filiabꝯ ſuis. Cōſequēter ponit̄ dei bñficiū ex hibitū iacob in ſuis poſteris cū d̄r. n In ꝓpha autē. id ē in moyſe. o Eduxit dñs iſrl̄ de egypto.vt3 ſ exo.
p Et in ꝓpha ſeruatꝰ ē.ſ.ꝑ orōem moyſi deo volēte ip ſum interficere ꝑ fabricatiōe vituli. Exo.xxxij. ⁊ de illis bñficijs ingratꝰ fuit ꝓplus.⁊ tribuū.iō ſubdit̄. q Ad iracūdiā me ꝓuo.ephꝛaim i amari.ſuis.i.idolatrijs.
r Et ſanguis eiꝰ.i.quē fudit de innocentibꝯ.
s Sup eū veniet.ꝑ debitam ⁊ duram punitionem.
t Et obpꝛobꝛium ⁊c̄.q: erit in vtilitate magna.
In cap.xij.vbi dicitur in poſtilla. Ueruntamen di ues effectus ſum. Additio.
Ocqḋ d̄r. Uerūtñ diues effectus ſum inueni cē
h ſum mihi ⁊c̄.videt̄ ꝯtinuari cū h̄ qḋ dixerat ſtati ſupꝛa. Chanaan in manu eiꝰ ſtatera doloſa ⁊c̄.
Iſto mō mercatoꝛ q̄ ꝑ fraudē ſtatere calumniat̄ doloſe alios.gaudet.ex h̄ q̄ ſit diues ſine hoc q̄ inueniat̄ eius iniq̄tas.q: hec deceptio fit latēter.⁊ hoc ē qḋ ſonat lrā plane cū dicit. Uerūtñ diues effectꝰ ſum.inueni cenſū mihi.ſ.mō p̄dicto. Et ſic oēs labores mei.i.in his q̄ la boraui. Nō inuenient mihi iniq̄tatē.ſ.ꝓpter occultatiōem p̄dicti doli.ſed quia hoc nō ſufficit apud deū q̄ oīa ſcrutat̄.ideo ſubdit. Ego dñs deuſ tuus.q.d.l3 hoībꝯ tua poſſes abſcōdere nō tamen mihi.

Capitulum.XIII.

Loquēte.hic i
I crepat̄ ꝓplus
de q̄rta ingra titudine circa dei bñ ficiū.⁊ diuidit̄ i duas ptes.q: pꝛimo ponū tur ꝓpli maleficia.ſe cūdo ꝑ ꝯtrariū dei bñfi cia.ibi. Ego aūt. Cir ca pꝛimum dicit̄.
a Loquēte ephꝛai3. id ē hierobōā dicen te.de vitulis.iij.Re. xij. Iſti ſunt dij tui iſrl̄ q̄ eduxerūt te de terra egypti.vi ꝓpls eos coleret.

roꝛᶜ inuaſit iſrl̄.ᵈ ⁊ deliq̄t i ba alᵉ ⁊ mortuꝰ ē.ᶠ Et nūc addi derūt ad peccādū.fecerūtq̄ ſibi ꝯflatile d̄ argēto ſuo q̄ ſi ſimilitudinē idoloꝝ.ᵍ Factu ra artificū totū ē.ʰ Nis ipi dicūt.ⁱ Immolate hoīes.ᵏ vitulos adorātes.ˡ Idcir coᵐ erūt q̄ſi nubes matuti na.⁊ ſicut ros matutinꝰ p̄teri ens.Sicut puluis turbie ra ptꝰ ex area ⁊ ſicut fumꝰ de fu mario.ⁿ Ego aūt dñs dsˢ tuꝰ ex terra egypti.ᵒ ⁊ deū abſq̄ me neſciesᵖ ⁊ ſaluatoꝛ nō ē p̄ter me.ᵍ Ego ꝯgnoui te i de ſerto i t̄ra ſolitudis.ʳ iuxta paſcua ſua.ˢ adimpleti ſūt

b Horror.ſ.tioris.
c Inuaſit iſrael.q: maioribꝯ ſibi ꝯſentientibꝯ ꝓplus ti muit ei reſiſtere. d Et deliq̄t in baal.q.d.nō ſuffecit ei colere vitulos.ſ3 etiā idolū baal coluit poſtea.ſicut pt3 iij.⁊ iiij.Reg. e Et mortuꝰ eſt.morte culpe que ſepa rat a deo q̄ eſt vita ꝑ eſſentiam. f Et nūc addiderunt ad peccandū.multiplicādo ſibi idola diuerſaꝝ gentium
g Factura artificū totū eſt.nihil habēs numinis aut virtutis. h His ipi di.ſ.ſacerdotes idoloꝝ ꝓpt̄ q̄ſtū.
i Immolate hoīes.i.o vos hoīes imolate ⁊ offerte.
k Uitulos adorātes.ſicut p̄cepit rex.
l Idcirco.i.ꝓpter iſtas malicias.
m Erūt q̄ſi nubes matu.⁊c̄.i.cito veniet eoꝝ occiſio ⁊ captiuitas.cuiꝰ celeritas deſignat̄ ꝑ oīa iſta. n Ego aūt. Hic ecōtrario ponunt̄ dei bñficia qui pluit ſup gra tos ⁊ ingratos. Matth.v. Qui pluit ſup iuſtos ⁊ iniuſtos ⁊ diuidit̄ in duas ptes.q: pꝛimo recolit̄ bñficiū p̄teritū ſcḋo p̄mittit̄ futurū ibi. De manu mortis. Pꝛima in du as.q: pꝛimo ponit̄ ingratitudo de bñficio.ſcḋo iuſta di punitio ibi. Et ego ero. Circa pꝛimū d̄r in pſona dei.
n Ego aūt dñs deuſ tuus de terra egypti.q.d.obſigna tus es mihi ſeruire ex tempe q̄ inde te redemi.
o Et deū abſq̄ me neſcies.ſic eni p̄cepi tibi in monte ſynai. Exo.xx. Nō habebis deos alienos coram me.
p Et ſaluatoꝛ nō ē p̄ter me.q̄ de manu amelech te ſal uaui. Exo.xvij. q Ego cognoui te in deſerto.dans tibi manna de celo. r Iuxta paſcua ſua.i.ita laute proui di eis.ac ſi eſſent in terra fertili ſibi ꝓmiſſa.⁊ mutatur h̄ modus loquēdi de ſcḋa pſona ad tertiam. s Adim pleti ſunt naturalibꝯ ⁊ artificialibꝯ diuitijs in terra pro miſſionis. t Et eleuauerūt coꝛ ſuū.ꝑ ſupbiam.
v Et obliti ſunt mei.ꝑ idolatriam multiplicē.licet aūt ingratitudo huius bñficij increpata fuerit ſupius.xi.c. tñ hic repetit̄.q: aliq̄d h̄ expꝛimit̄ qḋ nō ē ibi expſſum.
x Et ego ero. Hic ꝯſir ponit̄ ingratitudinis punitio.cū dicit̄. Et ego ero eis q̄ſi leena q̄ eſt magne crudelitatis

x Sicut pardus.ꝗ eſt magne velocitatis.⁊ ſic nō po-
terūt effugere. z In via aſſyrioꝝ.i.qui ducent capti-
ui in aſſyrios. a Occurrā eis ꝗſi vrſa.i. crudeliter.
b Et dirūpā interiora iecoris eoꝝ q: in via illa multi
eoꝝ fuerūt mortui afflictione famis ⁊ itineris.⁊ ꝓiicie-
bant beſtijs lacerādi

ideo ſubdit.
c Beſtia agri ſcin-
det eos.⁊ q: h non ꝓ
ceſſit ex defectu diui
ne miſericordie ſ; ex
demerito ſue malicie
ideo ſubditur.
d Perditio tua iſrl'
id eſt ex demerito fa
cti tui.
e Tātūmodo i me
auxiliū tuum.i. pena
tua nō pōt niſi ꝑ me
ſubleuari. iō ſubdit.
f Ubi eſt rex tuꝰ.q.
d. tecū eſt captiuus
iō ſubdit ironice.
g Maxime nūc ſal-
uet te.Da mihi regē
⁊ principes.hoc peti
uit totꝰ ꝑplꝰs anteq̄
diuideret in duo re-
gna.i.Reg.viij.
h Dabo tibi regē i
furore meo.licet eni
illā petitionem exau
dierit.tn̄ ſibi diſpli-
cuit.vn̄ ibidē dixit ſa
mueli.Audi vocē ꝑpli.nō eni te abiecerūt ſed me ne re-
gnē ſuꝑ eos. i Et auferā in indignatione mea.i.in-
iuſticie mee vindicta.ſic ablatus fuit oſee rex iſrl'.⁊ ſede
chias rex iuda ꝓpter peccata ſua. k Colligata ē ini
quitas ephrai.i.itegre reſeruata apud me. l Abſcō
ditū peccatū eiꝰ.ſ; manifeſtabit in punitiōe apta.
m Dolores parturientis.ꝗ ſunt vehemētes.
n Veniet eni.ꝑ regē aſſyrioꝝ.⁊ ſubdit cā. o Ipe fi-
lius nō ſapiēs.i.a deo patre ꝑ idolatriā recedēs.
p Nūc eni nō ſtabit.ꝯ regē aſſyrioꝝ a quo ꝑplꝰs eiꝰ cōte
retur. q De manu.Poſtq̄ cū ingratitudine ꝑpli de
ſcripſit beneficiū ꝑteritū.hic ꝯſr ponit futuꝝ.Circa qđ
ſciendū ꝙ hebrei ⁊ aliq̄ xp̄iani eos ſequentes exponūt
hoc de liberatione captiuitatis babylonice.ſ; ſm ꝙ di-
cit hiero.paulꝰ apo.in lege ⁊ ꝓphetis humanitꝰ ⁊ diuini
tus inſtructus expouit hāc ꝑtē de reſurrectione genera
li futura ꝑ xp̄m q̄ erit ad vitā mortalē. dicēs prima ad
Corin.xv.Cū aūt mortale hoc induerit imortalitatem
tūc fiet ſermo q̄ ſcriptꝰ ē.Abſorta eſt mors in victoria
⁊c.⁊ allegat ſcripturā ſm trāſlationē.lxx.q̄ ꝑ eo qđ habe
mus hic.Ero mors tua o mors ⁊c.h;.Abſorbta ē mors
in victoria ⁊c.put dicit hic glo.⁊ iō nō debemꝰ nec poſ-
ſumꝰ aliter exponere ſm ꝙ dicit hiero.Hec aūt reſurre-
ctio ad vitā mortalē incepit i xp̄o.ſm ꝙ dicit.i.ad Cor.
xv.xp̄s reſurrexit a mortuis primitie dormientiū.qm̄ q̄
dē ꝑ hominē mors ⁊ ꝑ hominē reſurrectio mortuoꝝ. et
ſicut in adā oēs moriunt ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabunt
In reſurrectione vo ſua liberauit patres ſanctos d ma
nu mortis in lymbo detentos.iō d:. q De manu mor
tis liberabo eos ⁊c.q: in ſua reſurrectiōe de prāte mor-
tis liberauit aliquos partialiter.⁊ in reſurrectione ge-
nerali liberabit oēs generaliter.⁊ huic expoſitioni ꝯſo-
nat q̄dā gloſa hebraica. Beſi.xliiij.dixit ra.Ioſue filꝰ le-
ui.Iui cū angelo mortis vſq; ad portas gehenne ⁊ uit
mecū meſſias filꝰ dauid.⁊ cū viderūt captiui lucē meſ
ſie letantes dixerūt.Iſte educet nos de hac obſcurita-
te.ſicut ſcriptū eſt i oſee.De manu inferni redimet eos

⁊ ſaturati ſūt.[r] Et eleuaue-
rūt cor ſuū.[s] ⁊ obliti ſt mei
[t] Et ego ero eis q̄ſi leena.[y]
ſic pardus[z] i via aſſyrioꝝ.[a]
Occurrā eis q̄ſi vrſa rap-
tis catul[b] ⁊ dirūpā iteriora
iecoris eoꝝ Et ꝯſumā eos
ibi q̄ſi leo[c] beſtia agri ſcin-
det eos[d] Perditio tua iſrl'
[e] tātūmō i me auxiliū tuū.[f]
Ubi ē rex tuꝰ. Maxie nūc
ſaluet te i oīb; vrbib; tuis.
⁊ iudices tui.d qb; dixiſti,
[g] da mihi regē ⁊ pricipes.[h]
Dabo tibi regē in furore
meo[i] ⁊ auferā in idignatio
ne mea[k] Colligata ē iniqui
tas ephrai[l] abſcōditū pec-
catū eiꝰ[m] Dolores pturiētis
[n] veniēt ei[o] Ipe filiꝰ nō ſapi
ens[p] Nūc ei nō ſtabit i ꝯtri
tiōe filioꝝ[q] De manu mor
tis liberabo eos.d morte re
dimā eos.[r] Ero mors tua
o mors[s] ero morſus tuꝰ in-
ferne[t] Cōſolatio[v] abſcōdita
ē ab ocul' meis[x] q: ipe[y] iter
frēs[z] diuidet[a] Adducet vrē
tē vētū dn̄s[b] d deſerto aſcē
dētē[c] ⁊ ſiccabit venas eiꝰ ⁊
deſolabit fontē eius[d] ⁊ ipe
diripiet theſauꝝ oīs vaſis
deſiderabilis. XIIII.
[a] Ereat ſamaria.
P qm̄[b] ad amaritudi
nē ꝯcitauit deū ſu
um[c] In gladio peāt.[d] Par
uuli eoꝝ elidant.⁊ fete eiꝰ
ſcindant.[e] Conuertere iſra
el ad dominum deum tuū

r Ero mors tua o
mors.hoc d: in ꝑſo-
na xp̄i q̄ mortem de
ſtruxit inchoatiue in
ſua reſurrectione et i
fine mundi deſtruet
ꝯſummatiue vt dictū
s Ero morſus (eſt.
tuꝰ inferne. q: aliq̄s
īde eripuit.ſ.ſanctos
⁊ aliq̄s ibi reliquit.ſ.
dānatos.⁊ ſic erit in
finali reſurrectiōe. vt
habetur Math.xxv.
Ibūt hi in ſuppliciū
eternū.iuſti aūt in vi
tā eternā.Et q: i pn̄ti
nullꝰ ſcit d qua par-
te ſit futurꝰ ſm illud
Eccl'.ix.Neſcit homo
vtrū odio vel amore
dignꝰ ſit.iō ſubdit ꝓ
pheta in ꝑſona hūa-
ni generis.
t Conſolatio.ꝗ fiet
ſanctis in iudicio.
v Abſcōdita eſt ab
oculis meis.⁊ ſubdi
tur cauſa.
x Quia ipe.i.xp̄s ſolus. y Inter fratres.i.hoīes q̄
omnes ſunt fratres ab adā primo patre deſcēdētes.
z Diuidet ſeparando oues ad hedis.i. iuſtos a repro-
bis.Math.xxv.⁊ q: illud iudiciū ꝑcedet ignis ꝯflagra-
tionis.iō ſubdit. a Adducet vrētē ventū dn̄s id eſt
ignē ꝯflagrationis ad modū venti diſcurrētē.
b De deſerto aſcēdētē.q: tātū aſcēdet ſuꝑ terrā quātū
aſcēderūt aque diluuij. c Et ſiccabit venas ⁊c.quia
cōburet oīa virētia ⁊ ſiccabit humida. d Et ipe di-
ripiet theſaurum ⁊c.i.omnia generaliter que modo cō
cupiſcuntur in preſenti vita. Capl'm.XIIII.
Ereat ſamaria.Superiꝰ poſita eſt ꝓmulgatio di
P uine iuſticie.in hoc vltimo ca.ponit ꝓmulgatio
ſue miſericordie.ꝓmittit tn̄ decē tribuū punitio
tēporalis.eo ꝙ iſte ꝓpheta ſcribebat principaliter ꝯ de
cē tribus dicēs. a Pereat ſamaria.metropolis i re
gno decē tribuū. b Qm̄ ad amaritudinē cōcitauit
deū ſuū.ꝑ ydoloꝝ cultū. c In gladio pereāt.ſ.aſſy-
d Paruuli ei eoꝝ elidant.ꝓpter eni rebellionē (rioꝝ.
oſee ita crudeliter ſe habebāt ꝙ etiā nec paruulis nec
pregnantib; parcebāt. e Cōuertere.Hic ſubdit ꝓ
mulgatio diuine miſericordie generaliter quātū ē ex ſe
Sciendū tn̄ ꝙ aliq̄ expoſitores catholici reſiduū huiꝰ
capituli reducūt ad tp̄s ezechie.in quo captiuitatis iam
decē tribub;.ꝑplꝰs regni iude timēs egit penitentiā.Eze
chia rege ad hoc eū exhortāte.ꝓpter qđ deꝰ eū miſericor
diter liberauit de manu ſennacherib miraculoſe.iiij.Re
gū.xix.Alij vo reducūt ad tp̄s liberationis de babylo-
nica captiuitate.q: vexatione dante iudeis intellectum
cōuerſi fuerūt ad dn̄m.ꝓpter qđ deꝰ miſericorditer eos
liberauit ꝑ cyrū.Et poſſet ſatis applicari lr̄a ad hūc ſen
ſum vel illū.ſ; iſti vident nimis iudaizare.Trāſlatio eni

chaldaica vbi noſtra ſic hȝ in B ca. Conuertent̄ ſedētes i
vmbra ei⁹, viuēt tritico, ⁊ germinabūt q̄ſi vinea talis eſt
Cōgregabūt de filijs captiuitatū ſuaꝝ habitabūt in vm
bra meſſie ſui viuificabunt̄ mortui ⁊ multiplicabit̄ bo
nū i terra. Ex quo pꝫ ꝙ reſiduū hui⁹ ca. loquit̄ d̄ tpe xp̄i
trāſlatio eīn chaldai
ca declaratiua eſt he
braice littere in paſſi
bus obſcuris. i. ge vo
xp̄i marie apparuit ſ
fectus diuine miſeri
cordie, ⁊ iō ſicut ſupe
ri⁹ dicebat̄ d̄ dei mi
ſericordia pmulgat̄, ⁊
ſm̄ hucienſiū reſidu
um hui⁹ ca. i. tres p
tes diuidit̄, q2 primo
xp̄a inuitat ad pnie
veritatē. ſcd̄o manife
ſtat diuine miſericor
die largitatē. ibi. Sa
nabo. tertio mirat̄ cre
dentiū paucitatē. ibi
Quis ſapiens. Circa
primū dicit. Conuerte
re iſrl̄ ad dn̄m. p peni
tentiā verā ita pclai
mauit iohēs pcurſor
xp̄i. Penitētiā agite

[a]q̄m corruiſti i iniq̄tate tua
[f]Tollite vobiſcū vba ⁊ cō
uertimini ad dn̄m. [g]⁊ dicite
ei⁹ [h]Oēm aufer iniq̄tatē. [i]⁊
accipe bonū [k]⁊ reddem⁹ vi
tulos [l]labioꝝ nr̄oꝝ. [m]Aſſur
nō ſaluabit nos. Semper
equū nō aſcēdem⁹ [n]nec dice
m⁹ vltra dij nr̄i opa manu
um nr̄aꝝ [o]q2 ei⁹ q̄ i te ē mi
ſereberis pupilli. [p]Sanabo
ptritiōes eoꝝ. [q]diligā eos
ſpōtanee, [r]q2 auſus ē furor
me⁹ ab eis [s]Ero q̄ſi ros [t]Et
iſrl̄ [u]germīabit ſicut liliū. [x]
⁊ erūpet radix ei⁹ vt libani

appropinquabit eīn regnū celoꝝ. vn̄ baptiſm⁹ iohannis
baptiſte fuit quedā pſtatio pnie agēde in aduētu xp̄i.
e Qm̄ corruiſti in iniq̄tate tua. a ſtatu gratie.
f Tollite vobiſcū vba. nō dicit brutoꝝ aialiū ſacrificia
q̄ ceſſauerūt in lege noua. ſȝ vba duplicꝭ pfeſſiōis, ſ. pec
catoꝝ ⁊ diuine laudis, quib⁹ hō puertit̄ ad deū.
g Et dicite ei. i. xp̄o. h Omnem aufer iniquitatē.
xp̄s eīn abſtulit peccatuȝ originale p ſacramētū baptiſ
mi, ⁊ actuale p ſacramētū pnie, ppter qd̄ dr̄ de eo ioh. i.
Ecce agn⁹ dei, ecce q̄ tolit peccata mūdi. i Et accipe
bonū. i. bonū de genere ad qd̄ ſe extendit facultas hūa
na. fac acceptū deo patri ſua gratia. k Et reddem⁹
vitulos. i. ſacrificia eo ꝙ in veteri lege d̄ ſpecie bouis fie
bāt maiora ſacrificia. l Labioꝝ noſtroꝝ. i. laudes de
uotas que ſunt ſacrificia acceptiſſima. pſ. xlix. Sacrifi
ciū laudis honorificabit me. m Aſſur nō ſal. nos ⁊c.
id eſt in pſſuris nō recurrim⁹ ad auxiliū humanū ſȝ di
uinū, ⁊ ita fuit in primitiua eccl̄ia. ꝙ xp̄iani ꝯ pſecutiōes
iudeoꝝ ⁊ ēt tyrannoꝝ nō pugnabāt armis ſȝ orationib⁹
deuotis. vn̄ p orationes btī baſilij ⁊ ſui pp̄li ſanct⁹ mer
curius miles iam defunctus interfecit iulianū apoſta
tā eccl̄ie pſecutorē, ⁊ ei⁹ lancea q̄ in eccleſia beati baſilij
ſuabat̄ inuēta eſt ſanguine iuliani apoſtate pfuſa.
n Nec dicem⁹ vltra dij noſtri ⁊c. q2 p aduētū xp̄i deie
cta eſt ydolatria. o Quia ei⁹ q̄ in te eſt miſereberis
pupilli. erāt eīn pp̄l's aū aduētū xp̄i pupillus, q2 carens
parentib⁹, ſȝ nūc hȝ xp̄m ⁊ eccl̄iam verū patrē ⁊ verā ma
p Sanabo. hic pſtr̄ xp̄hetat diuīe miſericordie (tren.
largitatē dicēs in pſona xp̄i. Sanabo ptritiones eoꝝ. i.
vere penitētes ſanabo p gratiā. q Diligā eos ſpōta
nee. q2 amor inter hominē ⁊ deū primo pcedit ex parte
dei, ppter qd̄ dicit iohānes prima canonica. iiij. Diliga
m⁹ deū q̄m ipe prior dilexit nos, ⁊ ſic ei⁹ dilectio eſt ſpō
tanea. r Quia auerſus eſt furor me⁹ ab eis. p mortē
eīn xp̄i hoīs placat⁹ eſt deus, pater ⁊ p ꝯſ̄s filius q̄ eſt
vnus de⁹ cū ipo. iō ſubdit. s Ero quaſi ros ſicut eīn
ros inuiſibiliter deſcēdit ⁊ fecundat terrā, ſic dei filius

inuiſibiliter deſcēdens fecundauit vginē. Eſa. lv. Rora
te celi deſup ⁊ nubes pluāt iuſtū aperiat terra ⁊ germi
net ſaluatorē. t Et iſrl̄. i. pp̄l's xp̄ian⁹ ſeu eccl̄ia.
v Germinabit ſicut liliū. p puritatē vite. x Et erū
pet radix ei⁹ Radix eīn eccl̄ie eſt ipe xp̄s ſm̄ ꝙ declarat
diffuſe Aug. ſup pſ.
Iſta radix erupit q̄ſi
aplos alioſq3 fideles
ptulit. iō ſubdit.

[y]Ibunt rami ei⁹. [z]⁊ erit q̄ſi
oliua [a]glia ei⁹ [b]⁊ odor ei⁹ vt
libani [c]Cōuertent̄ ſedētes
i vmbra ei⁹. [d]viuēt tritico. [e]
Et germiabūt q̄ſi vinea. [f]
memoriale ei⁹ ſicut vinū li
bani [g]Ephraī. [h]q̄d mihi vl
tra ydola. [i]Ego exaudiā. [k]
⁊ dirigā eū. [l]ego vt abietē
virētē [m]ex me fruct⁹ tu⁹ in
uētus ē [n]Quis ſapiēs [o]⁊ in
telliget iſta, itelligēs [p]⁊ ſci
et hec [q]Quia recte vie dn̄i
[r]⁊ iuſti ambulabūt i eis: [s]p
uaricatores vo corruēt in
eis. ¶ Explicit oſee pp̄ha.

y Ibūt rami ei⁹. i.
de virtute in vtutē.
z Et erit quaſi oli
ua que ſemp eſt in vi
a Gloria ei⁹ (rore.
q2 glia xp̄i nō marce
b Et odor ei⁹ (ſcit.
id eſt fame bonitatꝭ
xp̄i in ſe ⁊ ei⁹ diſcipu
lis diffundetur. ſicut
patet impletum per
vniuerſum orbē. pro
pter qd̄ dicit apl's. ij.
Corith. ij. xp̄s bon⁹
odor ſum⁹ in omni
loco.
c Cōuertent̄ ſeden
tes in vmbra ei⁹ ſcȝ
xp̄i vt pꝫ p trāſlatio
neȝ chaldaicā ſupra

allegatā. d Uiuent tritico. i. eucharīſtie ſacramēto
qd̄ ꝯficit̄ in pane triticeo, ⁊ hic panis dat vitā mundo.
Ioh. vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet ieter
nū, ⁊ ppter hoc ionathā fili⁹ oziel qui fecit trāſlationem
chaldaicā loco hui⁹. Uiuēt tritico, trāſtulit. Uiuificabūt
tur mortui. Chriſtus eīn ⁊ eius diſcipuli in noie ei⁹ legū
tur multos mortuos ſuſcitaſſe. e Et germinabūt q̄
ſi vinea, ppter hoc dicit ſaluator ioh. xv. Ego ſum vitꝭ ve
ra ⁊ vos palmites. f Memoriale ei⁹ ſicut vinū liba
ni, ppe eīn mōtē iſtū creſcebat vinū optimū memoria di
gnum. g Ephraim. ſupple dicet. h Quid mihi
vltra idola. multi eīn de decē tribub⁹ reuerſi a regno aſ
ſyrioꝝ crediderūt ad pdicationē aploꝝ alioꝝūq3 xp̄i diſci
puloꝝ. omni idolatria ⁊ ſupſtitione deiecta. licet eīn iu
dei qui redierunt de babylone nō legant̄ poſtea idola
tralſe niſi aliq̄ pauci machabeoꝝ tpe, illi tū de decē tri
bub⁹ q̄ nō redierūt de captiuitate p aſſyrios facta ido
la coluerūt. ſaltē vt pote inter idolatras ꝯmorantes.
i Ego exaudiā. orationes ei⁹. k Et dirigā eū i. via
ſalutis. l Ego vt abietē vrentē. ſ. faciam eum.
m Ex me fructus tu⁹. ſicut dictū eſt capitulo pceden
ti. tātūmodo in me auxiliū tuū. hic mutat̄ modus loq̄n
di d̄ tertia pſona ad ſcd̄am. n Quis ſapiēs. hic ad
mirat̄ paucitatē credētiū. licet. eīn primi credentes xp̄o
fuerint iudei. tamen fuerunt pauci cōparatiue reſpectu
remanentium i infidelitate. quod pp̄heta admiratur
cū videret in ſpiritu xp̄m tot ⁊ tanta miracula facturū
ꝙ merito ſibi ab omnib⁹ erat credendū iō ſubdit̄.
n Quis ſapiēs. ſapīa deſurſum deſcendere que eſt ſua
dilis ⁊ bonis ꝯſentiēs. iaco. iij. o Et intelliget iſta.
quaſi diceret pauci ꝯpatiue intelligēt dicta pp̄haꝝ.
p Et ſciet hec. que dicta ſunt. q Quia recte vie dn̄i
ſcȝ pcepta decalogi ⁊ euangelij ⁊ cōſimilia.
r Et iuſti ambulabūt in eis. i. iuſtificati p fidē xp̄i p
cedēt in eis de vtute in virtutē. s Preuaricatores
vo corruent in eis. qui caſus ⁊ ſi exeat ordinem diuine
miſericordie, tū intrat ordinē ſue iuſticie, ſm̄ quē puni

Incipit plog⁹ in iohel pphetam.

Sanctus Johel apud hebreos p⁹ Oſee ponit. Et ſic ibi ſb no-
mīe ephraī ad decē tribus ꝯfert vaticiniū q̄ vl' ſama-
ria vl' iſrl' ſepe mēorant' ſic ⁊ in hūc pphaꝫ oīa q̄ dr
ad tribū iuda ⁊ ad irlꝫ ptīe re credēdū ē. ⁊ nullā oīno
iſrl'is.i.decē t'buū ī hoc fie ri mētiōꝫ. Ipa q̄ꝫ q̄b⁹ pro-
ph'auit eadē dēm⁹ accipe q̄ ī oſee legim⁹ ī diebꝫ ozie.
ioathaꝫ ⁊ achaꝫ ⁊ ezechie regū iuda ⁊ ī diebꝫ hiero-
boā filij ioas reg' iſrl' porro fctm̄ eē ſmonē dn̄i ad
meritū ei⁹ refert' cui fit' ñ ad ꝯditiōꝫ ei⁹ q̄ fieri dr. vt
alibi legim⁹ Dn̄s fact⁹ eſt m̄ ī ſalutē. Audit⁹ eī ī ſcri-
ptur' ſcriis nō ē iſte. q̄ ad au res ſonat. ſꝫ q̄ ī corde pcipi
tur iuxta illd' q̄d dn̄s loq̄t Qui hꝫ aures audiēdi au
diat. Qd' aūt dr hebraice hyezimi. grece enechziaſti
latine ſonat. auribꝫ pcipi te ppꝛie ñ aure. ſꝫ corde p-
cipit'. q̄ ſenes ſt' ⁊ celeſtes audiūt ſpūal'r. q̄ āt hitāt in
fra appellant'q̄ꝫ t'reni auri bꝫ pcipiūt. Vbicūq̄ꝫ āt h'
duo vba iūcta ponūt' nō ad ſimplicē tm̄ vboꝝ ſonū
ſꝫ ad recōditā q̄ꝫ dictoꝝ ī telligētiā ptiere itelligēdū
ē In geneſi lamech loq̄t ad vxores ſuas ada ⁊ ſella
Audite vba mea vxores la mech auribꝫ pcipite ſmo-
nes meos. q2 vir occidi in vuln⁹ meū ⁊ iuuenē in liuo
rem meuꝫ ⁊ eſaias. Audi te celi ⁊ auribꝫ pcipe terra

tio peccatoꝝ ad gl'am dei cedet ⁊ electoꝝ qui cū eo regna
bunt in ſecula ſeculoꝝ Amen. In ca. xiiij. vbi dicit' in poſtilla. Et reddemus vitulos. Additio.
Vedam gloſa hebraica ſup iſtud verbū. Reddemus vitulos ſic dicit. Soluem⁹ ſeu reddem⁹ cō-
feſſionē labio rū nroꝝ in loco vitu loꝝ. magis eni placet pnia deo in q̄ req̄rit' ꝯfeſſio labioꝝ q̄ꝫ ſacrificia. vnde de capro emiſſario p quē expiabant' pctā toti⁹ populi vt h̄r Leuit. xvi. c. nihil accedebat ad altare niſi ſola ꝯfeſſio dicit' eni ibi ſic. Confiteatur ſup eū oīa peccata filioꝝ iſrael.
In eo. c. vbi dicit' in poſtilla. Preuaricatores vero corruet in eis.
Additio.
Preuaricatores dicūtur put i gloſa corruere in vijs dn̄i eo modo q̄ dicit'. Luc. ca. ij. Ecce h' poſit' ē in ruinā.
Incipit expoſitio primi plogi fm̄ britonem in iohelem prophetam.
Sanctus Johel &c. Iſte prologus q̄ttuor hꝫ ptes. In q̄rū pꝛia ordo iſti⁹ pphe ad alios oſēdit' cū dr. Sanctus iohel &c. In ſcd'a demonſtrat' ad q̄s pphetia ei⁹ dirigit' ibi. Et ſicut ibi ſub noīe ephraim &c. Tertio tp̄s pphationis eius ſubiūgit' ibi. Tempa q̄ꝫ. Quarto expoſitiōes quorūdā vboꝝ in pphetia ꝯtentorū exprimūtur ibi. Porro factū eſſe ſermonē dn̄i. vbi duo facit. primo eni exponit ꝯtenta in titulo ibi. Porro factū eſſe &c. ſcd'o expoūit ꝯtenta in exordio ibi. Auditus aūt &c. His viſis lr'e inſiſtam⁹. Ordo iſti⁹ pphe apd' hebreos ⁊ apd' lxx. h̄r. S. in principio primi plogi ſup oſee.
b Et ſicut ibi. i. oſee primo. vide notulā v'ſus finem expoſitiōis ſcd'i plogi ſup oſee de regulis. ſ. ſub q̄bꝫ ſignificationibꝫ noīm ad q̄s tribꝫ p pph'as ſmo dn̄i dirigatur.
c Sic ⁊ in hūc pph'am &c. ⁊ nullā oīno iſraelis. i. decēꝫ tribuū in h' fieri mentionē. vñ ⁊ in ſequēti plogo dicitur iohel fatuel filius deſcribit terrā duaꝝ tribuū. vbi aliq̄ dicūt. xij. nō duaꝝ. ⁊ exponūt q̄d ſupra poſitū ē. ſ. Nullaꝫ oīno &c. ſupple ad corrigendū. q2 q̄n̄q̄ꝫ de eis fit mentio reducēdo mala eoꝝ in exemplū vt caueāt due tribꝫ. de h' nolo ꝯtēdere. ſed credo hiero. q̄ ait nullā oīno. x. tribuum hic fieri mentionē. ſupple principal'r. vt q̄dā volunt
d In diebꝫ ozie qui alio noīe dicit' azarias. De q̄ legit' iiij. Reg. xv. ioathan. iiij. Reg. xv.
e Et ezechie. iiij. Reg. xviij. xix. ⁊ xx. f Regum iuda id ē duarū tribuū. g Et in diebꝫ hieroboā. iiij. Reg. xiiij. iſte nō eſt hieroboā fili⁹ nabath. de q̄. iij. Reg. xij. ſꝫ fuit filius ioas regis iſrl'. de quo. iiij. Reg. xiiij.
h Filij ioas. iſte ioas nō fuit ille qui fuit rex iuda quē
ioiada ſacerdos interfecta athalia inſtituit in regnum. de q̄. iiij. Reg. xi. xij. xiij. ſed fuit rex iſrl' filius ioachaꝫ regis iſrl'. de q̄. iiij. Reg. xiij. De his q̄ttuoꝛ regibꝫ iuda legitur in. ij. Paral'. xxvi. ⁊ xxvij. ⁊ xxviij. ⁊ xxix. ⁊ xxx. ⁊ xxxi.
i Porro. Hic exponit vba que ponunt' in titulo. Sic enim intitulat' iohel. Verbū dn̄i q̄d factū eſt ad iohel &c. ⁊ hieronimus exponit ſic
i Porro. i. ſꝫ l' certo
l Sermonem dn̄i. id eſt verbum dei. id eſt filium.
k Factum eſſe q̄ ad effectum pphetie i. ꝓpheta.
m Ad meritū eius refertur. i. dei verbū dicitur ita factum eē ſe. ꝓpter meritū vel ꝓpter ꝑpationem.
n Eius. i. prophete iohelis.
o Cui fit. i. meruit vt iſta reuelatio ei fieret ſaltem ꝑparā-do ſe.
p Non ad conditionem. i. proprietatē.
q Eius id eſt verbi dei. id eſt filij.
r Qui fieri dicitur id eſt verbum domini quod factum ē ad iohel. q. d. non intelligitur per hoc q̄ dicitur in titulo Johelis q̄ filius dei factus ē q̄ aliqua conditio vel ꝓprietas notetur ineſſe ipi verbo. ſed dicitur factus per inſpirationem in propheta. s Dominus factus eſt mihi in ſalutem. i. dominus fecit me in ſalutem.
t Auditus autem &c. Hic exponit cōtenta in exordio vbi dicitur. Audite hec ſenes auribus pcipite &c.
v Dominus loquitur. Math. xiij. Qui habꝫ aures &c.
x Quod autem dicitur enechziaſti grece. latine ſonat auribus percipite proprie id eſt pfecte.
y Non aure ſed corde pcipitur. In antiquis biblijs ſcribitur ſic. Et dicit' hebraice hiezimi. grece enechziaſti latine ſonat auribꝫ pcipite. Hieronim⁹ in originali. q̄d autem nos interpretati ſumus auribꝫ percipite ⁊ apud grecos ⁊ apud hebreos vnum verbum eſt. q̄d ppꝛie corde non aure percipitur.
z Qui ſenes ſunt. moribus. Sapien. iiij. Cani ſunt ſenſus hominis. ⁊ etas ſenectutis. vita immaculata. ⁊ hoc ptinet ad actiuam.
a Et celes. conuerſatione. hoc ptinet ad contemplatiuam. Philip. iij. Cōuerſatio noſtra in celis eſt.
b Auribus tantum corporalibus percipiunt.
c Duo verba. ſcilicet audire ⁊ auribus percipite.
d Non ad ſimplicem. id eſt exteriorem.
e Sed ad reconditam. id eſt interiorem.
f In Geneſi quarto.
g Et Eſaias. i. a.

Explicit qualiſcunq̄ꝫ expoſitio iſtius prologi.